

SUOMEN BELGIANPAINENKOIRAYHDISTYS RY

Jalostuksen tavoiteohjelma

2010

Hyväksyessään päivitetyn ohjelman kokouksessaan 13/2010 jalostustieteellinen toimikunta totesi, että ohjelman aiemmat, päivittämättömät kohdat sisältävät vanhentunutta tietoa ja paljon virheitä.

Sisällys

1. Yhteenveto.....	3
2. Rodun tausta.....	4
2.1 Rodun synty ja kehittyminen.....	4
2.2 Rodun käyttötarkoitus.....	4
2.3 Rodun kehitys Suomessa.....	5
2.4 Rodun kehitys muissa maissa.....	5
2.4.1 Pohjoismaat.....	5
2.4.2 Eurooppa.....	6
3. Järjestöorganisaatio ja sen historia.....	7
3.1 Rotujärjestö.....	7
3.1.1 Johtokunta.....	7
3.1.2 Jäsenet.....	7
3.1.3 Paikallisosastot ja alueellinen toiminta.....	7
3.2 Jalostustoimikunta.....	8
3.2.1 Historia.....	8
3.2.2 Jalostustoimikunnan kokoonpano ja toimintatavat.....	8
3.2.3 Jalostustoimikunnan tehtävät.....	8
3.2.4 Pentuvälitys.....	8
3.3 Rotujärjestön muut toimikunnat.....	8
3.3.1 ROLT-toimikunta.....	8
3.3.2 Erikoisnäyttelytyöryhmä (ENTRY).....	8
3.3.3 Koe- ja kilpailutoimikunta.....	9
3.3.4 Web-tiimi.....	9
3.3.5 Muut toimihenkilöt.....	9
4. Populaation nykytilanne.....	10
4.1 Populaation koko ja rakenne.....	10
4.1.1 Groenendael: käytetyimmät jalostusurokset.....	12
4.1.2 Laekenois: käytetyimmät jalostusurokset.....	14
4.1.3 Malinois: käytetyimmät jalostusurokset.....	15
4.1.4 Tervueren: käytetyimmät jalostusurokset.....	16
4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet.....	19
4.2.1 SKL:n luonnetesti.....	19
4.2.2 Rodunomainen luonnetesti (ROLT).....	24
4.2.3 Palveluskoirakokeet.....	25
4.2.4 Tottelevaisuus- ja agilitykokeet.....	26
4.2.5 Muut koelajit (VEPE, raunio yms.).....	28
4.2.6 Rotumme työ- ja virkakäytössä.....	28
4.3 Terveys.....	30
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet.....	30
4.3.2 Muut nivelten kasvuhäiriöt, tutkimukset ja kehitys.....	37
4.3.3 Epilepsia.....	38
4.3.4 Sydänviat.....	39
4.3.5 Kivesvika.....	40
4.3.6 Muut mainittavat silmäsairaudet.....	41
4.3.7 Purentavirheet ja hammaspuutokset.....	42
4.3.8 Muut mainittavat sairaudet.....	42
4.3.8.1 Allergiat ja yliherkkyydet.....	42
4.3.8.2 Autoimmuunitaudit.....	43
4.3.8.3 Pikkupentujen pikkuaivojen ataksiaa muistuttava oireilu.....	44
4.3.8.4 Koukkuhäntä.....	44
4.3.8.5 Kääpiökasvuisuus.....	44
4.3.8.6 Lihasdystrofia.....	44
4.3.8.7 Lisääntymisongelmat.....	45
4.3.8.8 Napatyrä.....	47

4.3.8.9 Selän ja tukirangan ongelmat.....	47
4.3.9 Yhteenveto rodulla kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista.....	49
4.4 Ulkomuoto.....	50
5. Yhteenveto aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta.....	54
6. Jalostuksen tavoitteet ja strategiat.....	56
6.1 Rotujärjestön visio.....	56
6.2 Rotujärjestön jalostustavoitteet.....	56
6.3 Rotujärjestön strategia.....	57
6.3.1 PEVISA-ohjelman mukaiset määräykset ja suositukset.....	57
6.3.2 Muut perinnölliset viat ja sairaudet.....	58
6.3.3 Muita jalostussuosituksia.....	58
6.4 Uhat ja mahdollisuudet.....	59
6.4.1 Groenendael.....	59
6.4.2 Laekenois.....	59
6.4.3 Malinois.....	59
6.4.4 Tervueren.....	60
6.4.5 Varautuminen ongelmiin.....	60
6.5 Toimintasuunnitelma jalostuksen tavoiteohjelman toteuttamiseksi.....	61
7. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta.....	62

1. Yhteenveto

Tämä dokumentti liitteineen muodostaa Suomen Belgianpaimenkoirayhdistys ry:n jalostuksen tavoiteohjelman. Jalostuksella tarkoitetaan määrätietoisella valinnalla ja suunnitelluilla parituksilla aikaansaattua eläinkannan laadun paranemista. Valinta perinnöllisten tekijöiden perusteella johtaa eläinkannan laadun paranemiseen.

Tavoiteohjelman tarkoituksena on koota yhteen oleellinen tieto belgianpaimenkoirista, niiden taustoista ja nykytilasta sekä rodun jalostuksen suunnittelussa ja toimeenpanossa tarvittavista taustatekijöistä. Ohjelman avulla voidaan ohjata rodun kehitystä määrätietoisesti ja vaadittavan pitkäjänteisesti. Erittäin tärkeänä tavoitteena rotujärjestöllä on saada kaikki rodun kasvattajat todella tuntemaan rotumääritelmä, koko rodun tilanne siihen verrattuna ja ymmärtämään omien jalostuskoiriensä taso verrattuna koko kantaan. Ohjelmaan perehtyminen ja siinä esitettyjen tietojen, määräysten ja ohjeiden syvällinen tunteminen on oleellisen tärkeää kaikille jäsenillemme ja varsinkin kasvattajille.

Ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma työstettiin rotujärjestöanomuksen valmistelun yhteydessä vuonna 1993 ja se hyväksyttiin SBPKY ry:n yleiskokouksessa 20.11.1994. Hyväksytyyn tavoiteohjelman myötä rotujärjestö liitti belgianpaimenkoirat PEVISA-ohjelmaan (Perinnöllisten vikojen ja sai-rauksien vastustamisohjelma) vuonna 1996 lonkaniveldysplasian ja silmänsairauksien osalta (HC, PRA). PEVISA -ohjelmamme on voimassa 31.12.2005 asti. Vuonna 1997 tavoiteohjelmaan on tehty pieniä lisäyksiä, ja nyt on aika uudistaa kokonaisuus SKL:n uudistuneiden ohjeiden mukaiseksi.

Jo ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelmamme perustui hyvin pitkälti samoihin vaatimuksiin terveyden, luonteen ja ulkomuodon osalta kuin tämä nyt uusittu ohjelma. Yhdistyksemme määräyksiä ja ohjeita on pyritty noudattamaan, mutta tavoiteohjelman toteutumisen seuranta jäi valitettavan vähäiseksi. Rotumme on yleistynyt voimakkaasti, joten yhdistyksemme on katsonut tarpeelliseksi esittää Suomen Kennelliitolle PEVISA-ohjelman jatkamista lisäten siihen vielä kyynärniveltien kuvauspakon sekä silmänsairauksiin RD:n ja pannus keratitiiksen. Näin uskomme pystyvämme säilyttämään rotumme mahdollisimman terveenä myös tulevaisuudessa.

Tavoiteohjelman ylläpitäminen tullaan huomioimaan jatkossa paremmin, jotta kasvattajilla ja jäsenistöllä olisi ajantasaiset tiedot rodun nykytilanteesta. Rotujärjestön strategioissa on kirjattu konkreettiset toimenpiteet siitä, kuinka ylläpitäminen toteutetaan. Tiedon tuottaminen ja sen tehokas jakaminen kotimaassamme on erityisen tärkeässä roolissa unohtamatta kuitenkaan kansainvälistä yhteistyömahdollisuutta.

2. Rodun tausta

2.1. Rodun synty ja kehittyminen

Belgiassa käytettiin 1800-luvun lopulla karjalaumojen kuljettamiseen koiria, jotka olivat tyypiältään epäyhtenäisiä ja karvapeitteeltään hyvin erilaisia. Yhtenäistääkseen koirien tyyppiä joukko innokkaita koiraharrastajia pyysi avukseen Cureghemin Eläintieteellisenkoulun professori A. Reulin, jota voidaan pitää rodun uranuurtajana ja belgianpaimenkoirarodun kehittäjänä.

Belgianpaimenkoiraa alettiin kehittää belgialaisista lampaiden paimennukseen käytetyistä koirista. Laumoja vartioitiin koirien avulla erinomaisin tuloksin, joten nykyisellä belgianpaimenkoiralla on voimakas hyvän käyttökoiran rotuperintö. Alkuperäinen belgianpaimenkoira oli n. 50–55 cm korkea, vähäruokainen ja aktiivinen paimentaja. Se liikehti alituisesti lauman ympärillä sulavasti hypähdellen. Se näytti väsymättömältä ja valppaalta ja sen älykäs katse oli aina varuillaan. Se oli uskollinen isännälleen, mutta varautunut vieraita kohtaan ja aina valmis puolustamaan laumaansa. Se saattoi tarpeen tullen hyökätä niin tulisesti ja hellittämättömästi, että pieneen kokoonsa nähden se oli jopa pelottavan tehokas.

Rotu syntyi virallisesti vuosien 1891 ja 1897 välisenä aikana. Syyskuun 29. päivänä 1891 Brysselissä perustettiin Le Club du Chien de Berger Belge (belgianpaimenkoirayhdistys) ja vielä samana vuonna 15.11. professori A. Reul järjesti Cureghemissa 117 koiran katselmuksen, jossa koirat luetteloiitiin ja niistä valittiin parhaat yksilöt. Seuraavina vuosina alkoi varsinainen jalostustyö, joka perustui ainoastaan muutamilla jalostusuroksilla harjoitettuun tiukkaan sukusiitokseen.

Le Club du Chien de Berger Belge laati jo 3.4.1892 ensimmäisen hyvin yksityiskoh- taisen rotumääritelmän. Siinä hyväksyttiin yksi rotu, jossa oli kolme karvanlaatumuunnosta. Belgianpaimenkoiraa pidettiin noihin aikoihin tavallisten ihmisten koirana, eikä sitä vielä arvostettu. Sen vuoksi Bel-gian kennelliitto Livre des Origines de la Société Royale Saint-Hubert (L.O.S.H) rekisteröi ensimmäiset belgianpaimenkoirat vasta vuonna 1901.

Seuraavien vuosien kuluessa johtavat belgianpaimenkoiraharrastajat paneutuivat määrätietoisesti rotutyypin yhdenmukaistamiseen ja virheiden korjaamiseen. Vuoteen 1910 mennessä belgianpaimenkoiran tyyppi ja luonne vakiintuivat. Karvan pituus, laatu ja väri vaihtelivat aluksi suuresti, mutta vähitellen erilaiset variaatiot vähenivät. Ensimmäinen maailmansota keskeytti belgialaisten kasvattajien työn, sillä vaikeissa olosuhteissa ei ollut mahdollista kasvattaa tai edes pitää koiria. Monet jalostusyksilöt katosivat. Sodan jälkeen kului useita vuosia, ennen kuin pystyttiin kasvattamaan hyviä pentueita. Maailmansotien välisenä aikana belgianpaimenkoirat saavuttivat erinomaisen elegantin tyyppin, mutta ne olivat hieman kookkaampia ja luustokkaampia kuin sotaa edeltävät sukulaisensa.

Vuonna 1920 päätettiin sallia intervariaatiot tietyin rajoituksin. Myös muun väriset kuin mustat ja punaruskeat pitkäkarvaiset otettiin mukaan jalostukseen. Näin pyrittiin laajentamaan maailmansodan runtelemaa kantaa. Samalla määriteltiin rotumuunnokset melkein pä nykyisen kaltaisiksi: groenendael, laekenois, malinois ja tervueren.

Toinen maailmansota tuhosi ensimmäisen tapaan vuo-sien työn ja arvokasta jalostusmateriaalia. Vuonna 1945 hyväksyty rotumääritelmä oli pitkälti samanlainen kuin edeltäjänsä vuodelta 1920: muunnokset säilyivät samoina ja intervariaatiot eri värien ja karvanlaatu- jen välillä sallittiin. Ainoa oleellinen muutos oli säkäkorkeuden nostaminen nykyisiin mittoihin. Tervueren-muunnos kärsi eniten sodista, ja sen uudelleenjalostukseen on käytetty sekä groenendael- että malinois-muunnosta.

Vuoden 1966 alusta F.C.I. salli neljän CACIBin myöntämisen belgianpaimenkoira-muunnoksille. Vielä tuolloin malinoisit saattoivat olla punaruskean lisäksi myös harmaita tai mustia ja laekenoisit harmaita. Groenendaelin lisäksi omaksi muunnokseksi eriteltiin muun väriset pitkäkarvaiset. Vuonna 1973 Belgia rodun alkuperämaana kielsi eri muunnosten väliset risteytykset muutoin kuin äärimmäisissä poikkeusta-pauk-sissa. Samalla päätettiin muunnosten nykyisten kaltaisista värityksistä sillä erolla, että tervueren saattoi olla ainoastaan punaruskea mustin karvanpäin. Sen sijaan vuoden 1978 rotumääritelmän mukaan tervuerenin väriksi hyväksyttiin kaikki punaisen sävyt sekä harmaa. Perustellut intervariaatiot tulivat sallituiksi. Nykyisessä vuodelta 2001 peräisin olevassa rotumääritelmässä tervueren määritetään joko punaruskeaksi tai harmaaksi, punaruskea on kuitenkin värinä toivotumpi.

2.2. Rodun käyttötarkoitus

Rotu on alkuperältään ollut paimenkoira, jonka käyttötarkoitus on pääasiallisesti ollut lauman paimentaja.

Suomessa belgianpaimenkoiria ei käytetä juurikaan paimennustehtävissä, vaan rotu on saavuttanut suuren suosion erinomaisena harrastus- ja työkoirana, joka soveltuu myös perhekoiraksi.

Belgianpaimenkoirien käyttö palveluskoirina Suomessa juontaa juurensa vuoteen 1977, jolloin Suomen Kennelliitto siirsi

belgianpaimenkoiran seurakoirista palveluskoiriin rotua harrastavan yhdistyksen esityksestä.

Nykyään monipuolinen belgianpaimenkoira on yksi suosituimmista palveluskoiraroduista ja työkoiraroduista virkatehtävissä. Lähemmin belgianpaimenkoirien harrastus- ja virkakoira toimintaa on kuvattu kohdassa 4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet (s. 18–29).

2.3. Rodun kehitys Suomessa

Ensimmäinen luotettava tieto Suomessa esiintyneestä belgianpaimenkoirasta on vuosilta 1925–1927. Kyseessä oli groenendaelnarttu Bella van Groenendael, joka oli syntynyt Belgiassa. Bella ei tietojen mukaan jatkanut sukua, mutta niitti mainetta mm. näyttelykehissä. Belgianpaimenkoirat oli tuolloin luokiteltu Suomessa ”muihin puhdasrotuisiin paimenkoiriin”. Tiedetään myös, että 1930-luvulla maahamme tuotiin muutamia groenendaeleja ja lisäksi täällä syntyi joitain pentueita. Valitettavasti rekisteröintitiedot ovat puutteellisia ja osittain kadonneet. Ensimmäiset suunnitelmalliset tuonnit tehtiin 1950-luvulla, ja varsinaisen kasvatustyö alkoi groenendaeleista. Seuraavaksi maahan tuotiin tervuerenmuunnos, mutta harrastus oli hyvin vähäistä. Kun Keski-Euroopasta tuotavilta koirilta poistui karanteeni, belgianpaimenkoirien tuonti lisääntyi selvästi. Viime vuosina suosituin muunnos on ollut tervueren, seuraavana on groenendael, sitten malinois ja laeke-nois. Rekisteröintimäärät vuosilta 1999–2003 ovat: tervueren 1087 kpl, groenendael 645 kpl, malinois 501 kpl ja laekenois 41 kpl. Tänä ajanjaksona tuontikoirien rekisteröintiosuudet olivat n. 4,7 %.

Rekisteröintimäärät ovat tasaantuneet vuosien saatossa, ja nykyään rotu on vakiinnuttanut asemansa harrastus- ja käyttökoirana. Edellisen jalostuksen tavoiteohjelman vastaavat rekisteröintimäärät olivat vuosilta 1989–1993: tervueren 1 233 kpl, groenendael 977 kpl, malinois 121 kpl ja laekenois 50 kpl. Tänä ajanjaksona tuontikoirien rekisteröintiosuudet olivat 3,9 %.

1990-luvulla koirien rekisteröintimäärät kasvoivat kaikissa roduissa, mikä näkyy myös belgianpaimenkoiran kohdalla. Tervuerenin ja groenen-daelin suosio nousi tuolloin huippuunsa.

Rajojen auetta 1990-luvun alussa laajempi pohja jalostusmateriaalissa antoi kasvattajille enemmän vaihtoehtoja ja tästä syystä groenendaelin ja tervuerenin rekisteröinnit kasvoivat huomattavasti.

Viimeisen viiden vuoden aikana groenendaelin ja tervuerenin rekisteröinnit ovat tasaantuneet, eikä varsinaista uhkakuvaa pentujen ylitarjonnasta esiinny.

Huomattavaa on, että malinois-muunnoksen rekisteröintimäärät ovat kaksinkertaistuneet vuodesta 1994 vuoteen 2003, jona aikana ns. käyttölinjaisten koirien kasvatusta alkoi Suomessa.

Taulukko 1. Rekisteröintimäärät Suomessa vuosina 1994–2003.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Yht.
Groenendael	227	214	146	152	175	165	103	123	152	102	1559
Laekenois	10	12	5	14	7	9	0	14	11	7	89
Malinois		56	54	60	104	77	94	104	87	109	107
852											
Tervueren	442	373	298	274	268	280	219	168	238	182	2742
Yhteensä	735	653	509	544	527	548	426	392	510	398	5242

2.4. Rodun kehitys muissa maissa

Taulukoissa 2–3 ovat vuosina 1993–2003 syntyneiden belgianpaimenkoirien rekisteröintitilastot niissä maissa, joiden jalostustyö on vaikuttanut rodun kehitykseen Suomessa.

2.4.1. Pohjoismaat

Kun verrataan belgianpaimenkoirien rekisteröintimääriä Pohjoismaissa huomataan, että Suomessa rekisteröintimäärät ovat hieman suurempia kuin muissa Pohjoismaissa. Syynä naapurivaltioiden pienempiin rekisteröintimääriin ovat mm. aikaisemmat tiukemmat tuontirajoitukset ja määräykset. Ruotsissa ja Suomessa malinois-muunnoksen suosion kasvu on selvää. Muilla muunnoksilla tilanne on tasoittunut viimeisen 5 vuoden aikana. Vertailusta puuttuvat Tanskan rekisteröintitiedot, koska niitä ei ollut saatavilla.

Ruotsi:

Kokonaisrekisteröintimäärät ovat Ruotsissa pysyneet noin viidessä sadassa yksilössä vuosittain. Huomattavin muutos on malinois-muunnoksen rekisteröintien raju kasvu viimeisen neljän vuoden aikana. Groenendael- ja tervueren-muunnoksien rekisteröintimäärät ovat vastaavasti laskeneet.

Taulukko 2. Rekisteröintimäärät Ruotsissa.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Yht.
Groenendael	158	136	117	124	107	113	120	89	114	107	1185
Laekenois	0	1	6	13	0	21	7	16	6	8	78
Malinois		7	13	28	43	77	75	125	81	173	154
776											
Tervueren	361	318	387	238	249	239	208	157	177	242	2576
Yhteensä	526	468	538	418	433	448	460	343	470	511	4615

Norja

Norjassa belgianpaimenkoirien rekisteröintimäärät ovat laskeneet selvästi. Vuotuiset rekisteröintimäärät ovat jääneet alle 300 yksilön. Huomioitavaa on, että laekenois-muunnoksen rekisteröintejä ei ole ollut lainkaan vuoden 1995 jälkeen.

Taulukko 3. Rekisteröintimäärät Norjassa.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Yht.
Groenendael	130	135	157	96	122	83	89	32	71	70	985
Laekenois	8	6	0	0	0	0	0	0	0	0	14
Malinois		19	25	37	45	22	52	27	50	52	51
380											
Tervueren	333	2	306	232	258	174	172	183	159	145	2237
Yhteensä	490	441	500	373	402	309	288	265	282	266	3616

2.4.2. Eurooppa

Rodun kotimaan Belgian rekisteröintitilastoja ei ollut saatavilla. Vaikuttavimman eurooppalaisen maan Ranskan rekisteröintimäärät vuosittain ovat olleet n. 5 000 yksilöä. Suurimpana rekisteröitävänä muunnoksena on Ranskassa ollut jo vuosia malinois (yli 3 000 yksilöä). Alankomaiden ja Belgian rekisteröintimäärät ovat huomattavasti pienempiä kuin Ranskan.

3. Järjestöorganisaatio ja sen historia

3.1. Rotujärjestö

Keväällä 1971 maassamme oli 26 belgianpaimenkoiraa. Ainoa kasvattaja oli tuolloin Ulla Tikkanen. Lähinnä Laila Ulfveksen aloitteesta ja eräiden muiden rodusta kiinnostuneiden myötävaikutuksella perustettiin Suomen Belgianpaimenkoirayhdistys ry (SBPKY ry) rodun harrastajien yhdyssiteeksi. Perustava kokous pidettiin 24.5.1971 ja perustajajäseniä oli 8. Suomen Kennelliiton jäsenyhdistykseksi rotua harrastavana yhdistyksenä SBPKY ry tuli vuonna 1973. Rotu on kuulunut palveluskoiriin vuodesta 1977 alkaen ja silloin tuli mahdolliseksi yhdistyksemme nykytuotoisen harrastustoiminnan kehittyminen ja laajentuminen. Vuonna 1994 SBPKY ry:stä tuli rotujärjestö.

Yhdistyksemme tehtävänä on herättää maassamme harrastusta belgianpaimenkoiriin, edistää rodun jalostamista ja oikeata kasvatusta sekä toimia belgianpaimenkoiraharrastajien yhdyssiteenä. Yhdistyksen kotipaikka on Helsinki ja toiminta-alueena koko Suomi.

3.1.1. Johtokunta

Suomen Belgianpaimenkoirayhdistys ry:n toiminnan johtamisesta ja hallinnosta vastaa johtokunta. Yhdistyksen syyskokous valitsee johtokunnan puheenjohtajan, varsinaiset johtokunnan jäsenet (6–8 henkilöä) ja kaksi varajäsentä. Johtokunnan puheenjohtajan ja varajäsenten toimikaudet ovat yksivuotisia, varsinaisten jäsenten kaksivuotisia. Varajäsen on äänivaltainen johtokunnan kokouksessa varsinaisen jäsenen ollessa kokouksesta pois. Puheenjohtajan ja kaikkien johtokunnan jäsenten tulee olla SBPKY ry:n jäseniä.

Johtokunta valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan sekä nimeää keskuudestaan tai ulkopuolelta sihteerin, rahastonhoitajan ja muut tarvittavat toimihenkilöt ja toimikunnat. Toiminnan vastuualueet pyritään jakamaan johtokunnan jäsenten kesken, jolloin vastuuhenkilö selvittää ja valmistele vastuualueeseensa liittyvät asiat johtokunnan kokouksiin. Johtokunta määrittelee toimikuntien tehtävät, ja toimikunnat ovat vastuussa toiminnastaan johtokunnalle.

Toimikuntien jäseniksi pyritään valitsemaan tasapuolisesti eri harrastusmuotoja tuntevia henkilöitä eri puolilta Suomea.

3.1.2. Jäsenet

Yhdistyksen jäseneksi johtokunta voi hyväksyä henkilön, joka noudattaa yhdistyksen sääntöjä. Henkilö voi liittyä joko varsinaiseksi tai perhejäseneksi. Kunniajäsenistä päätetään yhdistyksen kokouksissa. Yhdistyksellä voi olla myös yhdistysjäseniä.

Taulukko 4. Yhdistyksemme jäsenmäärän kehitys.

	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	
Varsinainen jäsen		142	341	833	1855	2158	1642	1642	1682
Perhejäsen	58	121	258	425	380	325	275	241	
Kunniajäsen	1	1	1	2	3	3	2	2	
Ainajäsen	3	3	3	3	2	2	2	2	
Yhdistysjäsen	0	0	0	0	1	1	2	2	
Yhteensä	204	466	1095	2285	2545	1973	1923	1929	

Yhdistyksen jäsenmäärä korreloi suoraan rekisteröintimäärien kanssa ks. luku 2.3. Rodun kanta ja kehitys.

3.1.3. Paikallisosastot ja alueellinen toiminta

SBPKY ry järjestää toimintaa paikallisosastojen ja alueellisten yhteys henkilöiden kautta. Paikallisosastojen tarkoituksena on ylläpitää ja tukea belgianpaimenkoiraharrastusta alueellaan. Paikallisosasto toimii belgianpaimenkoirien harrastajien ja yhdistyksen yhdyssiteenä kyseisellä alueella sekä ohjaa jäseniä kilpailu-, näyttely- ja kurssitoimintaan.

Tarkoituksen toteuttamiseksi paikallisosasto voi halutessaan järjestää belgianpaimenkoirien tottelevaisuus- ja maastoharjoituksia, koulutus- ja valmennustilaisuuksia, leirejä sekä kerhoiltoja. Paikallisosasto innostaa jäseniään osallistumaan valtakunnallisiin tuomari- tai toimihenkilökoulutuksiin. Paikallisosasto informoi toiminnastaan jäsenistöään esim. tiedotuslehden, jäsenkirjeen, Belgianpaimenkoirat-lehden tai internetin välityksellä.

Vuonna 2010 SBPKY ry:llä oli 5 virallista paikallisosastoa ja 10 alueellista yhteys henkilöä. Paikallisosastojen jäsenmäärä vaihtelee alueesta riippuen. Paikallisosastoilla on omat johtokuntansa ja tilintarkastajansa, joten niiden toimintaan kuuluu emoyhdistyksen lailla vuosikokoukset, toimintasuunnitelma ja -kertomus sekä budjetti.

Nykysuuntaus näyttäisi olevan, että alueellinen toiminta on aktivoitumassa entistä enemmän. Se olisikin toivottavaa, sillä ihanne olisi, että eri puolilta Suomea oman rotujärjestön piiristä löytyisivät järjestäjät rotumestaruuskisoille ja erikoisnäyttelyille.

3.2. Jalostustoimikunta

3.2.1. Historia

Jalostustoimikunta perustettiin vuonna 1973, ja sillä on ollut siitä lähtien keskeinen rooli rotumme jalostuksessa. Jalostustoimikunta koostui vuosina 1983–1992 pitkälti samoista henkilöistä. Yhdistyksen toiminnan laajentuessa jalostustoimikunnan jäsenmäärää on lisätty. Nykyään toimikunnassa työskentelee puheenjohtaja ja 6 jäsentä.

3.2.2. Jalostustoimikunnan kokoonpano ja toimintatavat

SBPKY ry:n johtokunta nimeää jalostustoimikunnan puheenjohtajan vuosittain. Jalostustoimikunnan puheenjohtajan esityksestä johtokunta vahvistaa toimikunnan jäsenet.

Jalostustoimikunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta vähintään neljä kertaa vuodessa, joista vähintään kerran yhdessä johtokunnan kanssa. Belgianpaimenkoirat-lehdessä julkaistaan toimikunnan päätökset ja kokouspöytäkirjojen tiivistelmät. Jalostustoimikunta toimittaa kokouksiensa pöytäkirjat yhdistyksen johtokunnalle kuukauden kuluessa kokouksestaan.

Jalostustoimikunta huolehtii toimintansa taloudesta hyväksytyin talousarvion puitteissa ja johtokunnan antamien ohjeiden mukaisesti.

3.2.3. Jalostustoimikunnan tehtävät

Jalostustoimikunnan puheenjohtaja vastaa jalostustoimikunnan toiminnasta ja toiminnan laadusta sekä allekirjoittaa SBPKY ry:n jalostustoimikunnan antamat lausunnot. Rekisteröintiä koskevien poikkeuslupien osalta jalostustoimikunta tekee johtokunnalle esitykset päätöksenteon pohjaksi. Toimikunnan tehtävänä on valvoa ja ohjata rodun jalostustyötä Suomessa. Tavoitteena on mahdollisimman yhteiskuntakelpoinen, terve ja rotumääritystä vastaavan rakenteen omaava belgianpaimenkoira. Jalostustoimikunta kerää rodun terveyteen, luonteeseen ja ulkomuotoon liittyviä tietoja sekä julkaisee näitä tietoja mm. Belgianpaimenkoirat-lehdessä. Kasvattajien koulutustilaisuuksien järjestäminen, tiedon jakaminen koirien jalostuksesta sekä jalostusneuvonnan ja -suositusten antaminen on myös jalostustoimikunnan vastuulla. Toimikunta seuraa PEVISA-tavoitteiden toteutumista ja ylläpitää jalostuksen tavoiteohjelmaa. Jalostustoimikunta on tiiviissä yhteistyössä kasvattajien, ulkomaisten rotujärjestöjen, SKL:n jalostustieteellisen toimikunnan sekä muiden toimielimien kanssa.

3.2.4. Pentuvälitys

Pentuvälitys koostuu pentuvälityksen vastaavasta sekä 1–2 toimihenkilöstä. Pentuvälityksen toimintaa valvoo jalostustoimikunta, joka tarvittaessa myös avustaa pentuvälitystä.

Pentuvälitys jakaa tietoa rodusta, yksittäisten koirien virallisista tuloksista ja yhdistyksen pentulistalla olevista pentueista sekä rotujärjestöstä. Tavoitteena on, että belgianpaimenkoiran ostajat saavat hyvät tiedot ostopäätöksensä pohjaksi. Toiminnan on oltava belgianpaimenkoiraharrastukseen kannustavaa, puolueetonta ja yksinomaan tosiasioihin perustuvaa. Pentuvälitys ylläpitää ajan tasalla olevaa pentulistaa, joka julkaistaan yhdistyksen kotisivuilla ja lehdessä.

3.3. Rotujärjestön muut toimikunnat

3.3.1. ROLT-toimikunta

Yhdistyksen rodunomaisia luonnetestejä (ROLT) ei tehdä tällä hetkellä, eikä siten ROLT-toimikunta ole toiminnassa.

3.3.2. Erikoisnäyttelyryhmä (ENTRY)

Erikoisnäyttelytyöryhmä (ENTRY) on SBPKY ry:n johtokunnan nimeämä pysyvä elin, joka vastaa erikoisnäyttelyiden järjestelyistä yhdessä paikallisen organisaation kanssa. Työryhmä koostuu puheenjohtajasta ja 2–4 jäsenestä. SBPKY ry:n johtokunnasta ENTRYn toimintaan osallistuu näyttelytoiminnasta vastaava jäsen. Johtokunta vahvistaa vuosittain ENTRYn kokonpanon ja jäsenten määrän. ENTRY vastaa toiminnastaan johtokunnalle ja toimittaa sille kokouksensa muistiot. ENTRYn toiminta perustuu tiiviiseen yhteistyöhön paikallisten erikoisnäyttelyorganisaatioiden kanssa. Tätä yhteistyötä tiivistääkseen ENTRY nimeää vuosittain yhden jäsenistään yhteyshenkilöksi erikoisnäyttelyyn.

ENTRYn tehtävänä on päivittää erikoistuomarilistaa ja laatia ohjeita helpottamaan erikoisnäyttelyn järjestelyjä. Työryhmä etsii erikoisnäyttelylle järjestämispaikkakunnan ja huolehtii erikoisnäyttelyn anomisesta. Tarvittaessa ENTRY avustaa näyttelyn järjestäjiä järjestelyihin liittyvissä tehtävissä. Näyttelyn järjestelyiden sujumisesta työryhmä tekee palautteen pohjalta yhteenvedon johtokunnalle.

3.3.3. Koe- ja kilpailutoimikunta

Koe- ja kilpailutoimikunnan alaisuudessa toimivat agility-, kansainvälisten lajien, kansallisten lajien ja tokotoimikunnat. Toimikunnat antavat tietoa johtokunnalle lajiin liittyvissä päätöksissä ja ovat mukana rotumestaruuskilpailuiden järjestämisessä. Toimikunnat avustavat maalimies- ja tuomarivalinnoissa sekä sopivien ajankohtien löytämisessä mestaruuskilpailuille. Toimikunta esittää johtokunnalle kriteerit, joiden perusteella Suomen joukkueet valitaan FMBB:n MM-kilpailuihin ja tekee joukkueista ehdotuksen. Toimikuntien tehtäviin kuuluvat belgianpaimenkoiran koe- ja kilpailulajien asiantuntijatahona toimiminen sekä viranomaisyhteyksistä ja yhdistyksen koetoiminnasta vastaaminen.

3.3.4. Web-tiimi

Yhdistyksen tietokantaohjelmisto- ja kotisivustoasioita hoitaa yhdistyksen johtokunnan nimeämä web-tiimi. Web-tiimiin kuuluu 2–5 jäsentä. Toimikunnan tehtäviä ovat yhdistyksen kotisivustojen ylläpito. Web-tiimi päivittää kotisivustoja johtokunnan hyväksymällä tavalla.

3.3.5. Muut toimihenkilöt

Muina toimihenkilöinä yhdistyksessä toimivat jäsenasioidenhoitaja, rahastonhoitaja, päätoimittaja, myyntiartikkelivastaava sekä palkintovastaava.

a) Jäsenasioidenhoitaja

Jäsenasioidenhoitajan tehtävä on ylläpitää yhdistyksen jäsenrekisteriä. Hän toimittaa johtokunnalle tiedot uusista hyväksyttävistä ja erotettavista jäsenistä sekä päivittää osoitetiedot ja muut tiedot jäsenrekisteriin.

b) Rahastonhoitaja

Rahastonhoitajan tehtävä on hoitaa yhdistyksen taloutta. Hän toimittaa johtokunnalle tiedot taloudellisesta tilanteesta sekä hyväksyyttää maksettavat laskut. Rahastonhoitaja tekee yhdessä johtokunnan kanssa esityksen yleiskokoukselle tulevista budjeteista sekä esittelee aikaisemmat tulokset.

c) Päätoimittaja

Päätoimittaja vastaa Belgianpaimenkoirat-lehden toimittamisesta ja lehden aineistosta johtokunnan antamien ohjeiden mukaan. Päätoimittajan apuna ovat palstavastaavat. Belgianpaimenkoirat-lehden sisältöä suunnitellaan vuosittain järjestettävässä kokouksessa, johon osallistuu paikallisosastojen ja alueryhmittymien tiedotusvastaavia.

d) Myyntiartikkelivastaava

Myyntiartikkelivastaava on vastuussa johtokunnan päättä-mien, yhdistyksessä myynnissä olevien tuotteiden hankinnasta, myynnistä ja toimituksista. Lisäksi hän huolehtii yhdistyksen myyntiartikkeleiden toimittamisesta suurimpiin tapahtumiin. Myyntiartikkelivastaava ylläpitää tarvikevarastoa ja huolehtii tuotteiden saatavuudesta ja ajanmukaisuudesta.

e) Palkintovastaava

Yhdistys palkitsee vuosittain rotumestarit, erikoisnäyttelyssä ansioituneet sekä vuoden aikana menestyneet koirat. Palkintovastaava huolehtii näissä tilaisuuksissa jaettavien palkintojen hankinnasta ja kiertopalkinnoista. Palkintovastaava huolehtii, että kiertopalkinnot palautetaan ja toimitetaan seuraaville palkituille.

4. Populaation nykytilanne

4.1. Populaation koko ja rakenne

Rodun jalostus on joukkojen jalostusta eli populaatiogenetiikkaa. Sitä ei pidä käsitellä yksilöjalostuksena. Sääntöjä ja määräyksiä luotaessa on mietittävä niiden joukkovaikutuksia eikä yksilövaikutusta. Leveä jalostuspohja mahdollistaa jalostuseläinten sukulaisuusasteen pitämisen mahdollisimman pienenä. Leveä jalostuspohja helpottaa siten sellaisten yhdistelmien luomista, joissa sukusiitosaste ei pääse kohoamaan liian korkeaksi. Mikäli runsaasti jälkeläisiä tuottaneessa koirassa, nk. siitosmatadorissa, todetaan myöhemmin esim. perinnöllinen sairaus, joudutaan jalostustyössä ongelmien eteen. Siitosmatadorin käyttö pienessä populaatiossa aiheuttaa muutenkin ongelmia geenipoolin kaventumisen myötä, sillä lähes kaikki koirat ovat läheistä sukua keskenään. Tällöin joudutaan välttämättä käyttämään jalostuksessa nk. sukusiitosta, jossa paritettavat yksilöt ovat läheistä sukua keskenään. Sukusiitoksessa siirretään kummallakin vanhemmalla esiintyvä yhteiseltä esi-vanhemmalta peritty tekijä kaksinkertaisena jälkeläisille. Jos tämä tekijä on epätoivottu, saattaa se aiheuttaa jälkeläisissä elinvoiman tai hedelmällisyyden laskemista ja perinnöllisten sairauksien leviämistä.

Sisäsiitosaste ei saisi 10 sukupolvella laskettuna ylittää 10 %. Samojen yhdistelmien uusimista pitäisi kaikilla muunnoksilla välttää ja yhdistelmiä suunniteltaessa tulisi välttää täyssisarusten yhdistämistä samaan urokseen.

Sukusiitosaste ja sen muutos:

Sukusiitosasteen kasvu ei saisi ylittää 1 % sukupolvea kohden eli sukupolvien väli belgianpaimenkoirilla on oletettu olevan noin 4 vuotta. Näin laskien sukusiitosaste ei saisi kasvaa 0.25 % enempää vuodessa.

Muunnoskohtaiset sukusiitosasteet (ss%) ja niiden muutokset on laskettu 5 sukupolven mukaan, 4 vuoden ajanjaksolta vuosilta 1990–1993 ja 2000–2003.

Groenendael vuodet 1990–1993 ss% 3,08 muutos –0,11 %-yks/vuosi, vuodet 2000–2003 ss% 1,83 muutos –0,26 %-yks/vuosi.

Laekenois vuodet 1990–1993 ss% 7,81 muutos +0,99 %-yks/vuosi, vuodet 2000–2003 ss% 9,41 muutos +1,41 %-yks/vuosi.

Malinois vuodet 1990–1993 ss% 4,85 muutos + 0,12 %-yks/vuosi, vuodet 2000–2003 ss% 3,39 muutos + 0,02 %-yks/vuosi.

Tervueren vuodet 1990–1993 ss% 2,42 muutos +1,03 %-yks/vuosi, vuodet 2000–2003 ss% 1,83 muutos –0,26 %-yks/vuosi.

Terveen populaatorakenteen ylläpitämiseksi jalostustoimikunta on päättänyt suosittaa, että koiran suurin jälkeläismäärän on enintään 5 % vuotuisista rekisteröinneistä. Taulukot 5 ja 6 on laadittu koskemaan sekä uroksia että narttuja. Rekisteröinnit on laskettu muunnoskohtaisilla ennustearvoilla vuodesta 2004 alkaen. Ne ovat groenendael 130 kpl, laekenois 11 kpl, malinois 115 kpl ja tervueren 210 kpl. Ennuste vaikuttaa vuodesta 1995 eteenpäin laskettuihin jälkeläismääriin. Esimerkiksi, jos koiralle suositeltava jälkeläismäärä jakaantuisi tasaisesti 8 vuoden ajalle, voitaisiin nyrkkisääntönä pitää groenendaelilla 6 pentua/vuosi, malinoisilla 5 pentua/vuosi, tervuerenilla 9 pentua/vuosi ja laekenoisilla yksi pentue koiran elinikänä. Käytännössä koiran jalostuskäyttö jakaantuu useimmiten epätasaisesti, koska etenkin urosta käytetään usein muutamalle nartulle ja odotetaan pari vuotta, jotta nähtäisiin mitä uros jättää. Tämä tapa on varsin järkevä, ja edellä mainittujen pentumäärien/vuosi on tarkoitus havainnollistaa rajoituksen voimakkuutta, ei olla toimintaohje.

Taulukko 5. Suurin suositeltava jälkeläismäärä vuosina 1985–1994 rekisteröidyille koirille muunnoksittain koiran elinaikana.

	Jalostuskoiran rekisteröintivuosi										
	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	
groenendael		86	87	87	89	88	83	79	73	67	62
laekenois		4	4	5	5	5	4	4	4	4	4
malinois		12	15	20	23	27	31	35	38	40	43
tervueren		114	124	131	139	142	141	135	128	115	106

Taulukko 6. Suurin suosittava jälkeläismäärä vuosina 2003-2007 rekisteröidyille koirille muunnoksittain koiran elinaikana. PÄIVITETTY

Muunnos	Jalostuskoiran rekisteröintivuosi						
	2003	2004	2005	2006	2007	2009	2010
groenendael	60	61	56	65	49	62	54
laekenois	5	5	5	5	5	5	5
malinois	53	53	66	53	72	53	53
tervueren	96	97	87	66	67	72	67

Tehollisen populaatiokoon laskukaava:

$$\begin{array}{r}
 1 \\
 \hline
 \end{array}
 =
 \begin{array}{r}
 1 \\
 \hline
 \end{array}
 +
 \begin{array}{r}
 1 \\
 \hline
 \end{array}$$

Ne = 4Nu + 4Nn

Kaavassa esiintyvät tekijät ovat:

Ne = tehollinen populaatiokoko (kpl)

Nu = jalostukseen käytettyjen urosten lukumäärä (kpl)

Nn = jalostukseen käytettyjen narttujen lukumäärä (kpl)

Tässä tehollisen populaation laskemiseen käytetyssä laskukaavassa ei huomioida jalostukseen käytettyjen eläinten keskinäistä sukulaisuussuhdetta, joten se antaa todelliseen käytettävissä olevaan geenimateriaaliin nähden liian optimistisen kuvan eläinkannoistamme. Tehollinen populaatiokoko olisi pyrittävä pitämään mahdollisimman suurena. Nyrkkisääntönä on, että yli 100 koiran tehollisessa populaatiossa sattuman aiheuttamat geenihäviöt tai geenien yleistyminen voidaan pitää vielä kohtuullisella tasolla. Tämä edellyttäisi vähintään 50:n eri uroksen tasapuolista käyttämistä vähintään 50:lle eri nartulle, jolloin saavutettaisiin ihannepopulaatiokoko. Kaikilla muunnoksilla tulisi pyrkiä kasvattamaan tehollista populaatiokokoa niin, että yhdistelmiä tehdessä pyritään mahdollisimman monipuolisiin valintoihin. Laekenoisilla tämä on onnistunut tehokkaimmin huolimatta pienestä eläinmäärästä. Groenendaelilla ja tervuereilla ollaan menossa parempaan suuntaan, mutta malinoisilla on eläinmäärän lisääntymisestä huolimatta tehollisen populaatiokoon osuus ihannepopulaatiosta selvästi laskenut 12 %-yksikköä 70 %:sta 58 %:iin. Jos vielä huomioidaan malinois-muunnoksen jakautuminen käyttölinjaisiin ja muihin, supistuu käyttölinjaisten malinoisien tehollinen populaatiokoko 25:een ja ihannepopulaation hyödyntämisaste 44 %:iin. Muunnoksen muiden yhdistelmien vastaava luku on 69 %. Merkitseväntä on myös se, ettei malinois-muunnos ole aiemmin, edes alkuvuosinaan 1984–1987, päässyt yhtä alhaiseen lukuun. Käyttölinjaisia malinois-yhdistelmiä suunniteltaessa tulisi jokaisella jalostukseen käytettävällä nartulla olla seuraava pentueensa sellaisen uroksen kanssa, jota ei vielä ole Suomessa käytetty jalostukseen. Tällä tavoin saadaan seuraavaan kotimaiseen sukupolveen lisää vaihtoehtoja ja pystymme paremmin käyttämään kotimaisiakin uroksia tulevaisuudessa.

Taulukko 7. Groenendael-muunnoksen tehollisen populaation kehitys 1992-2008 Suomessa ja vertailu samalla pentuemäärällä saavutettavaan suurimpaan teholliseen populaatiokokoon (ihannepopulaatioon). PÄIVITETTY

Vuodet	Pentuemäärä (kpl)	Jalostusurokset (kpl)	Jalostusnartut (kpl)	Tehollinen populaatiokoko (kpl)	Ihannepopulaatio (kpl)	Tehollisen populaatiokoon osuus ihannepopulaatiosta %
2004-2007	86	57	62	119	172	69
2000-2003	78	49	62	109	156	70
1996-1999	111	58	87	139	222	63
1992-1995	159	72	122	181	318	57

Taulukko 8. Laekenois-muunnoksen tehollisen populaation kehitys 1992-2008 Suomessa ja vertailu samalla pentuemäärällä saavutettavaan suurimpaan teholliseen populaatiokokoon (ihannepopulaatioon). PÄIVITETTY

Vuodet	Pentuemäärä (kpl)	Jalostusurokset (kpl)	Jalostusnartut (kpl)	Tehollinen populaatiokoko (kpl)	Ihannepopulaatio (kpl)	Tehollisen populaatiokoon osuus ihannepopulaatiosta %
2004-2007	3	3	3	6	6	100
2000-2003	7	6	6	12	14	86
1996-1999	5	5	4	9	10	89

1992-1995	7	5	7	12	14	83
-----------	---	---	---	----	----	----

Taulukko 9. Malinois-muunnoksen tehollisen population kehitys 1992-2008 Suomessa ja vertailu samalla pentuemäärällä saavutettavaan suurimpaan teholliseen populaatiokokoon (ihannepopulaatioon). PÄIVITETTY

Vuodet	Pentuemäärä (kpl)	Jalostusurokset (kpl)	Jalostusnartut (kpl)	Tehollinen populaatiokoko (kpl)	Ihane-populaatio (kpl)	Tehollisen populaatiokoon osuus ihannepopulaatiosta %
2004-2007	61	42	44	86	122	70
2000-2003	62	34	38	72	124	58
1996-1999	46	28	38	64	92	70
1992-1995	27	18	20	38	54	70

Taulukko 10. Tervueren-muunnoksen tehollisen population kehitys 1992-2008 Suomessa ja vertailu samalla pentuemäärällä saavutettavaan suurimpaan teholliseen populaatiokokoon (ihannepopulaatioon). PÄIVITETTY

Vuodet	Pentuemäärä (kpl)	Jalostusurokset	Jalostusnartut (kpl)	Tehollinen populaatiokoko (kpl)	Ihane-populaatio (kpl)	Tehollisen populaatiokoon osuus ihannepopulaatiosta
2004-2007	133	84	99	182	266	68
2000-2003	139	92	115	204	278	74
1996-1999	192	105	151	248	384	65
1992-1995	242	109	175	269	484	56

Taulukko 11. Malinois-muunnoksen käyttölinjan (k) ja muiden (m) tehollisen populaatiokoon kehitys 1984-2008 Suomessa ja vertailu samalla pentuemäärällä saavutettavaan suurimpaan teholliseen populaatiokokoon (ihannepopulaatioon). PÄIVITETTY

Vuodet	Pentuemäärä (kpl)		Jalostusurokset		Jalostusnartut kpl		Tehollinen populaatiokoko (kpl)		Ihanepopulaatio (kpl)		Tehollisen populaatiokoon osuus ihannepopulaatiosta	
	k	m	k	m	k	m	k	m	k	m	k	m
2004-2007	38	23	23	19	27	17	50	36	76	46	66	78
2000-2003	29	32	11	22	15	22	25	44	58	64	44	69
1996-1999	13	33	7	20	10	28	17	47	26	66	65	71
1992-1995	1	26	1	17	1	19	2	36	2	52	100	69
1988-1991	0	7	0	6	0	5	0	11	0	14	0	78
1984-1987	0	3	0	2	0	2	0	4	0	6	0	67

4.1.1. Groenendal: käytetyimmät jalostusurokset

Taulukossa 12. on listattuna käytetyimmät jalostusuroksemme vuosilta 1994–2003.

Sukusiitosasteen kasvua on kiihdyttänyt muutamien sukuvaltalintojen runsas käyttö. Jatkossa tulisi kiinnittää enemmän huomioita tähän asiaan jalostusvalinnoissa. Jalostusmatado-rien käyttöä tulisi tarkkailla, ettei tilanne huonone entisestään. Perusteltuna suositukseksi voimme pitää 5 % vuosittaisesta rekisteröintimäärästä ks. taulukko 6. (ks. liitteet 4 ja 5), joita tilanne korjaantuisi mahdollisimman hyvin.

Taulukko 12. Käytetyimmät groenendaelurokset v. 2003-2008 PÄIVITETTY Taulukossa mukana urokset, joilla elinaikanaan enemmän kuin yksi pentue

Vuosi	Uros	Rek.no	HD	ED	jälk.lkm	% syntyneistä	synt.aika	Isä	Emä
2003	BLACK RUNAWAY'S ANNOYING CASE	FIN22167/00	A	1	8	8,89	17.4.2000	Boetsch de Bruine Buck	Marquise des Louves d'Ymonville
	RHESUS DE LA FORET D'OLIFAN	LOF045485/04617	A(ulk)		8	8,89	21.11.2003	Imhotep de Condivicum	Neige de la Foret d'Olifan
	DONATRIX DON CATO	SF30126/94	A	0	7	7,78	28.4.1994	Cato v. Lana's Hof	Gibsy de la Draye du Lou
	BLACK MASTER'S ICICLE MAN	FIN20124/96	A	0	6	6,67	16.3.1996	Dasko des Pistes Noires	Ginippa de la Douce

									Vendredi des Terres Bergeres	Plaine Vörös Pimpernel Tosca
	GRECO COMME UN REVE NOIR	S17991/2003	A(ulk)		6	6,67				
	DUBION WROOM	FIN12385/99	A	0	6	6,67	3.12.1998	Valkohampaan Decameron	Valkohampaan Cit-Cat	
	RAFLAN BORE	FIN11662/95	A	1	4	4,44	5.1.1995	Kevin From Black Home Mustanaamion Gutter- Sniper	Loviatan Hif-Fa	
	AMARANTES MERCURY	FIN33786/99	B	1	3	3,33	10.8.1999		Amarantes Aya-Naiade	
	VALKOHAMPAAN DUMBARTON	FIN12599/97	A	0	1	1,11	28.12.1996	Donatrix Dardo	Valkohampaan Blaze	
	WINTERGAME ENRICO	SF29324/92	A		1	1,11	29.7.1992	Wintergame Brigand	A-Te-Ell's Miss Request	
					50(90)	55,56			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä	
2004	DONATRIX DON CATO	SF30126/94	A	0	10	11,23	28.4.1994	Cato v. Lana's Hof Vendredi des Terres Bergeres	Gibsy de la Draye du Lou	
	GRECO COMME UN REVE NOIR	S17991/2003	A(ulk)		7	7,87			Vörös Pimpernel Tosca	
	RHESUS DE LA FORET D'OLIFAN	LOF045485/04617	A(ulk)		6	6,74	21.11.2003	Imhotep de Condivicnum	Neige de la Foret d'Olifan	
	SUDENPESÄN BACCHUS BLACK RUNAWAY'S ANNOYING CASE	FIN16310/95 FIN22167/00	B A		6 1	6,74 5,62	31.1.1995 17.4.2000	Pikku-Piskin Detlef Boetsch de Bruine Buck	Serios Tai-Fun Marquise des Louves d'Ymonville	
	VALKOHAMPAAN TAUCCI	SF25938/91	A		5	5,62	6.6.1991	Valkohampaan Franco	Valkohampaan Pandora	
	WINTERGAME ENRICO	SF29324/92	A		5	5,62	29.7.1992	Wintergame Brigand	A-Te-Ell's Miss Request	
	MATADOR DE LA DOUCE PLAINE	FIN13641/98	B	3/2	4	4,49	27.11.1996	Briscar du Sart des Bois	Dyna de la Douce Plaine Aramantes Chalimar- Queen	
	BLACK BODY ARISTOCRATE	FIN15739/96	A		4	4,49	26.2.1996	Taikurin Zanzibar		
	HESAN AIKAANSAANNOS	SF28269/93	A		2	2,25	7.7.1993	Dasko des Pistes Noires	Clea's Babiole Noire	
					54(89)	60,67			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä	
2005	RHESUS DE LA FORET D'OLIFAN	LOF045485/04617	A(ulk)		13	9,56	21.11.2003	Imhotep de Condivicnum Vandordarth des Terres Bergeres	Neige de la Foret d'Olifan Jalagny de la Douce Plaine	
	ZOLA DES TERRES BERGERES	FIN30504/01	A	0	11	8,09	18.6.2000			
	VALKOHAMPAAN DECAMERON BLACK RUNAWAY'S ANNOYING CASE	FIN12601/97 FIN22167/00	B A	0 1	9 8	6,62 5,88	28.12.1996 17.4.2000	Donatrix Dardo Boetsch de Bruine Buck	Valkohampaan Blaze Marquise des Louves d'Ymonville	
	BLACK BODY ARISTOCRATE	FIN15739/96	A		8	5,88	26.2.1996	Taikurin Zanzibar	Aramantes Chalimar- Queen	
	ETERNITY'S QHAOS	FIN14301/03	A	0	7	5,15	29.11.2002	Eternity's Gilthanas	Hexen House Eternityh	
	MARMARA JAGUEMART	FIN38902/00	B	0	7	5,15	24.9.2000	Mustatuulen Gentleman Mustanaamion Gutter- Sniper	Marmara Fantasie	
	AMARANTES MERCURY	FIN33786/99	B	1	5	3,68	10.8.1999		Amarantes Aya-Naiade	
	CEDRO DE CHIMINDOA	FIN29208/03	A	0	5	3,68	6.11.2002	Tozal de los Tozales	Alegria de Chimindoa	
	MATADOR DE LA DOUCE PLAINE	FIN13641/98	B	3/2	4	2,94	27.11.1996	Briscar du Sart des Bois	Dyna de la Douce Plaine	
	MUSTATUULEN GENTLEMAN	FIN21340/97	A	2	4	2,94	14.3.1997	Mirmar Boogiemann	Mustatuulen Circus	
	DONATRIX DANTON	SF30129/94	A		4	2,94	28.4.1994	Cato v. Lana's Hof	Gipsy de la Draye du Lou	
	PITOU DELL'ALTA VIA	LOI00/33568			4	2,94	10.4.1999	Imhotep de Condivicnum Milan de la Closerie de Yenda	Huelva Bonny-Wendy v. Lana's Hof	
	ARCO-BONNY V. LANA'S HOF	FIN11673/01	A	0	2	1,47	23.1.2000			
	DONATRIX QUASTOR SPARFEL DES GARDIENS DE L'HERMINE	FIN32282/00 LOF046647/04792	A A(ulk)	0 1	1 1	0,74 0,74	30.3.2000	Valkohampaan Dumbarton Milan de la Closerie de Yenda	Donatrix Altesse Ixia	
					93(136)	68,38			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä	
2006	DONATRIX UN POISON VALKOHAMPAAN CHEF D'OEUVRE	FIN46044/02 FIN46706/95	B A	0 1	17 17	11,18 11,18	13.9.2002 18.9.1995	Nihn de la Douce Plaine Valkohampaan Rintintin Orion-Jerez Fan Jo-Bo's Hiem	Black Boy Deibaidei Honey Penny de Kenatier	
	JACK CERNÝ HABAKUK	FIN30718/08	A(ulk)	0	14	9,21	3.9.1999	Greco Comme un Reve Noir	Dajana Habakuk Zeena du Pre du Vieux Pont	
	JE M'APPELLE KALIF	FIN19394/04	C	0	14	9,21	8.4.2004			
	DONATRIX POMPADOUR SPARFEL DES GARDIENS DE L'HERMINE	FIN38085/99 LOF046647/04792	A A(ulk)	0 1	8 8	5,26 5,26	22.9.1999	Cato v. Lana's Hof Milan de la Closerie de Yenda	Donatrix Histiiaia Cyrene Ixia	
	DONATRIX HAZARD-DANILO	FIN19729/96	B	0	7	4,61	23.2.1996	Valkohampaan Onyx Milan de la Closerie de Yenda	Donatrix Altesse Bonny-Wendy v. Lana's Hof	
	ARCO-BONNY V. LANA'S HOF VENDREDI DES TERRES BER- GÈRES	FIN11673/01 METGR977/H/97	A A	0 1	7 7	4,61 4,61	23.1.2000 6.3.1997	Yenda Jason de la Douce Plaine Mustanaamion Gutter- Sniper	Quechua des Terres Ber- gères	
	AMARANTES MASSEYFER- GUSON	FIN33787/99	A	0	6	3,95	10.8.1999		Amarantes Aya-Naiade	
	MARMARA JAGUEMART	FIN38902/00	B	0	6	3,95	24.9.2000	Mustantuulen Gentleman	Marmara Fantasie	
	VALKOHAMPAAN DECAMERON	FIN12601/97	B	0	4	2,63	28.12.1996	Donatrix Dardo	Valkohampaan Blaze	

	SCORPION DI TORRE D'ARESE	FIN40505/01	A	0	3	1,97	13.4.2001	La Rosa Tatuata Oliver	Claire
					118(152)	77,63			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä
2007	DUBION BOOM	FIN32137/02	A	0	16	14,04	2.6.2002	I-Thurbo du Chateau Lamothe	Dubion Wild Cat
	NALLEHUKAN PATRICK WIZARD-DARCO OF DARK BRIGHTNESS	FIN20491/96	B	1	15	13,16	27.3.1996	Mirmar Backwoods Boy Othello de la Fureur du Crepuscule	Rininaja Queen Eve Just Natja of Dark Brightness
	DONATRIX UN POISON	FIN46044/02	B	0	9	7,89	13.9.2002	Nihn de la Douce Plaine	Black Boy Deibaidei
	ETERNITY'S QHAOS VALKOHAMPAAN CHEF D'OEUVRE	FIN14301/03	A	0	9	7,89	29.11.2002	Eternity's Gilthanas	Hexen House Eternityh
	POUNDEE DE LESCAUT	FIN12748/06	A	0	8	7,01	18.9.1995	Valkohampaan Rintintin Wandryln Charfire Blazing Ice	Honeypenny de Kenatier
	ABANDON	FIN40657/00	A	0	6	5,26	5.12.2004	Donatrix Don Cato	Donatrix La Vita Luna
	FINN NOIR GARCON	FIN46893/03	A	0	6	5,26	31.10.2003	Rhesus de la Foret D'Olifan Vendredi des Terres Bergeres	Finn Noir Adele
	GRECO COMME UN REVE NOIR	S17991/2003	A(ulk)		5	4,39			Vörös Pimpernel Tosca
	SCORPION DI TORRE D'ARESE	FIN40505/01	A	0	3	2,63	13.4.2001	La Rosa Tatuata Oliver Gourou du Crepuscule des Loupes	Claire
	SCUDO DI TORRE D'ARESE SPARFEL DES GARDIENS DE L'HERMINE	LOI02/15971	A(ulk)	0(ulk)	3	2,63		Milan de la Closerie de Yenda	Orma di Torre D'Arese
		LOF046647/04792	A(ulk)		2	1,75			Ixia
					103(114)	90,35			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä
2008	DONATRIX QUASTOR	FIN32282/00	A	0	13	9,03	30.3.2000	Valkohampaan Dumbarton	Donatrix Altesse
	SCORPION DI TORRE D'ARESE DIESEL VON DER SIMMERINGER HAIDE	FIN40505/01	A	0	9	6,25	13.4.2001	La Rosa Tatuata Oliver Dyno von der Simmeringer Haide	Claire Nano von der Simmeringer Haide
	DONATRIX UN POISON	FIN46044/02	B	0	8	5,56	11.6.2005	Nihn de la Douce Plaine	Black Boy Deibaidei
	ABANDON	FIN40657/00	A	0	8	5,56	13.9.2002	Donatrix Don Cato Orion-Jerez Fan Jo-Bo's	Donatrix La Vita Luna
	JACK CERNÝ HABAKUK	FIN30718/08	A(ulk)	0	7	4,86	9.3.2000	Hiem	Dajana Habakuk
	REDION DESARMANTE	FIN17440/04	A	0	7	4,86	3.9.1999	Rhesus de la Foret D'Olifan	Donatrix Phoenixe
	FINN NOIR GARCON	FIN46893/03	A	0	6	4,17	14.2.2004	Rhesus de la Foret D'Olifan	Finn Noir Adele
	DONATRIX POMPADOUR	FIN38085/99	A	0	5	3,47	31.10.2003	Cato v. Lana's Hof Wandryln Charfire Blazing Ice	Donatrix Histiaria Cyrene
	POUNDEE DE LESCAUT	FIN12748/06	A	0	4	2,78	22.9.1999	Tozal de los Tozales Gourou du Crepuscule des Loupes	Jorie de Lescaut
	CEDRO DE CHIMINDOA	FIN29208/03	A	0	4	2,78	5.12.2004	I-Thurbo du Chateau Lamothe	Alegria de Chimindoa
	SCUDO DI TORRE D'ARESE	LOI02/15971	A(ulk)	0(ulk)	4	2,78	6.11.2002		Orma di Torre D'Arese
	DUBION BOOM	FIN32137/02	A	0	3	2,08	2.6.2002		Dubion Wild Cat
					87(144)	60,42			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä

Tuontikoirien merkitys groenendael-muunnoksen jalostuksessa

Kuten taulukosta 12. huomataan, on tuontikoirien ja ulkomaisten urosten osuus käytetyimmissä jalostusuroksissa ollut merkittävä. Muutamien yksittäisten tuontiurosten ja ulkomaisten urosten käyttö on supistanut koko kannan geenipoolia, sillä niiden jälkeläisten käyttö on ollut runsasta.

Vaikka yksittäisten tuontiurosten käyttö ei ole ollut matadorijalostusta, on vuosina 2006–2010 pyrittävä estämään populaation rasittaminen vastaavanlaisilla urosvalinnoilla.

4.1.2. Laekenois: käytetyimmät jalostusurokset

Taulukosta 13. käyvät hyvin ilmi pienen populaation jalostuksen olennaisimmat ongelmat, joita ovat pieni eläinmäärä, eläinten keskinäinen sukulaisuus ja uroksen löytämisen vai-keus. Lähestulkoon kaikkia terveitä uroksia on vuosien varrella käytetty jalostukseen. Huomioitavana on, että yhden uroksen matadorijalostus aiheuttaa kannalle hallaa.

Taulukko 13. Käytetyimmät laekenoisurokset v. 2003-2008 PÄIVITETTY Taulukossa mukana urokset, joilla elinaikanaan enemmän kuin yksi pentue

Vuosi	Uros	Rek.no	HD	ED	jälk.lkm	%		Isä	Emä
						syntyneistä	synt.aika		
2003	LOUD-SABBINGE URIEL V. QUI-CHOT	FIN35070/99	A	0	4	40,00	20.6.1999	Quichot van de Duvet-orre	Blackroyal's Diamond
	AKTIVA CHERISH GOMEZ	FIN35685/01	B	1	3	30,00	20.6.2001	Blackroyal's Dictator	Aktiva Cherish
					7(7)	100,00			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä

2004	VALKOHAMPAAN DUVEL	FIN27536/97	B	0	8	100,00	15.5.1997	Opiom van Kriekebos	Valkohampaan Champagne
					8(8)	100,00			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä
2005	ei pentueita								
2006	VAJERT XPLOSIVE	FIN20655/08	A(ulk)	0(ulk)	3	100,00	7.12.2002	Flip vom Albisblick	Vajert Qinza
					3(3)	100			
2007	HUND'S HQ-PAUL	S15446/99	A(ulk)		3	100,00		Quichot van de Duvet-orre	Fakaiser's Hacy de Hexagone
					3(3)	100,00			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä
2008	ei pentueita								

Tuontikoirien merkitys Laekenois-muunnoksen jalostuksessa

Kannan pienuudesta johtuen on tärkeää käyttää jalostukseen niin montaa koiraa kuin mahdollista. Tuontikoirien ja ulkomaisten urosten käyttäminen on ollut hillittyä vuosina 1994-2003 ja jatkossa olisi hyvä harkitusti hakea kantaan uutta verta.

4.1.3. Malinois: käytetyimmät jalostusurokset

Malinois-muunnoksen geenipoolia on merkittävästi kaventanut yksittäisen tuontiuroksen liian runsas käyttö nykysuosituksiin nähden. Tilanteen korjaamiseksi voimme pitää suosituksena 5 % vuosittaisesta rekisteröintimäärästä ks. taulukko 6. (ks. liitteet 4 ja 5). Lisäksi seuraavan neljän vuoden kuluessa tulisi jokaisella jalostukseen käytettävällä nartulla olla seuraava pentueensa sellaisen uroksen kanssa, jota ei vielä ole Suomessa käytetty jalostukseen.

Taulukko 14. Käytetyimmät malinoisurokset v. 2003-2008 PÄIVITETTY Taulukossa mukana urokset, joilla elinaikanaan enemmän kuin yksi pentue

Vuosi	Uros	Rek.no	HD	ED	jälk.lkm	% syntyneistä	synt.aika	Isä	Emä
2003	LOKO DE VULCAIN	FIN37422/95	A	0	16	15,38	24.3.1995	Henji de Vulcain	Daddy de Vulcain
	QUARL DES DEUX POTTOIS	SF29912/93	A		11	10,58	22.9.1992	Elgos du Chemin des Plaines	Miki des Deux Pottois
	POIS KOTTOO ALFONSO	FIN20983/96	A		10	9,62	22.3.1996	Quarl des Deux Pottois Oud-Sabbinge Jock v.	Sisley des Deux Pottois
	XILLY'S FLYING START	SF30879/89	A		9	8,65	2.5.1989	Arak	Xilly's Countrygirl
	NO-HOW USUAL FIEND	FIN11880/97	B	1	9	8,65	2.12.1996	Xilly's Meta-Marocco	Rollif's Fallon
	LION DE LA TERRE AIMEE	FIN30755/96	B	0	6	5,77	2.12.1996	Icare de la Terre Aimee	Foxie de la Terre Aimee
	JAGASAR BUBBLE JOY	FIN41661/97	A	1	5	4,81	17.10.1997	Joys du Mas des Lavandes	Jagasar After All
	IKAROS AC AV NANGIJALA	FIN24420/99	A	0	3	2,88	18.1.1999	Lei-Anns Nitrolit	Medusa X Av Nangijala
					69 (104)	66,35			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä
2004	VAINQUEUR DU BOSCAILLE	FIN35580/98	A	0	15	15,96	14.3.1997	Nik van Nedyehrevhof	Rimbambelle du Boscaille
	JAGASAR BUBBLE JOY	FIN41661/97	A	1	8	8,51	17.10.1997	Joys du Mas des Lavandes	Jagasar After All
	PETO DU DOMAINE DE VAUROUX	FIN12950/00	A	1	7	7,45	21.7.1999	Junker de la Fontaine du Buis	Jiva de la Closerie de Yenda
	QUANT VON DER SIMMERINGER HAIDE	FIN14092/03	A	0	4	4,26	17.12.2001	Apollo vom Wolfsrudel	Jaris von der Simmeringer Haide
	XILLY'S UGLY DUCKLING	FIN17873/99	A	0	4	4,26	28.3.1999	Ourasi de la Casa du Barry	Xilly's Quacha Queeny
	ZORIAN DU HAMEAU ST-BLAISE	FIN17328/02	B	0	2	2,13	15.7.2000	Unefauve du Hameau St-Blaise	Jaris von der Simmeringer Haide
	POIS KOTTOO ALFONSO	FIN20983/96	A		1	1,06	22.3.1996	Panja de Romanin	Sisley des Deux Pottois
					41(94)	43,62			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä
2005	NO-HOW BE NOISY MAN	FIN31434/02	A	0	11	11,22	31.5.2002	Zorian du Hameau St-Blaise	No-How Usual Feeling
	VAINQUEUR DU BOSCAILLE	FIN35580/98	A	0	8	8,16	14.3.1997	Nik van Nedyehrevhof	Rimbambelle du Boscaille
	CEZAR DE LA BELLE PITOU	FIN41886/02	A	1	8	8,16	7.4.2002	Sicco de Kersouwe	Xenapitou de Romanin
	QUANT VON DER SIMMERINGER HAIDE	FIN14092/03	A	0	6	6,12	17.12.2001	Jaris von der Simmeringer Haide	Apollo vom Wolfsrudel

	RAFTAF AMOK	FIN11416/00	A	0	6	6,12	24.11.1999	Loko de Vulcain	Pois Kottoo Annoin
	ZAM DELLESDEE	FIN37422/95	A	0	5	5,10	24.8.2000	Rinny	Xira van de Barbierhoeve
	DOCK VAN DE DUVETORRE	FIN16469/05	A	0	3	3,06	6.2.2004	Yzer van de Duvetorre	Treesje van de Duvetorre
	LOKO DE VULCAIN	FIN37422/95	A	0	3	3,06	24.3.1995	Henji de Vulcain	Daddy de Vulcain
	YAKK VAN JOEFARM	FIN39544/05	B	0	3	3,06	7.5.1999	Elgos du Chemin des Plaines	Thora van Joefarm
					53(98)	54,08			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä
2006	MECBERGER CHORTORYISKI	FIN12638/03	A	0	30	32,67	7.1.2003	Clipp v. Vago Steijn	Pois Kottoo Barbi
	PROWAFFE'S ARTTU	FIN45312/02	A	1	13	14,29	14.9.2002	Quarl des Deux Pottois	Sisley des Deux Pottois
	CEZAR DE LA BELLE PITOU	FIN41886/02	A	1	11	12,09	7.4.2002	Sicco de Kersouwe	Xenapitou de Romanin
	ZAM DELLESDEE	FIN37422/95	A	0	9	9,89	24.8.2000	Rinny	Xira van de Barbierhoeve
	YAKK VAN JOEFARM	FIN39544/05	B	0	6	6,59	7.5.1999	Elgos du Chemin des Plaines	Thora van Joefarm
	QUANT VON DER SIMMERINGER HAIDE	FIN14092/03	A	0	2	2,20	17.12.2001	Apollo vom Wolfsrudel	Jaris von der Simmeringer Haide
					71(91)	78,02			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä
2007	VAINQUEUR DU BOSCAILLE	FIN35580/98	A	0	16	13,45	14.3.1997	Nik van Nedyehrevhof	Rimbabelle du Boscaille
	QUANT VON DER SIMMERINGER HAIDE	FIN14092/03	A	0	8	6,72	17.12.2001	Apollo vom Wolfsrudel	Jaris von der Simmeringer Haide
	DOCK VAN DE DUVETORRE	FIN16469/05	A	0	8	6,72	6.2.2004	Yzer van de Duvetorre	Treesje van de Duvetorre
	PROWAFFE'S ARTTU	FIN45312/02	A	1	6	5,04	14.9.2002	Quarl des Deux Pottois	Sisley des Deux Pottois
	ELOKETUN ELINTÄRKEÄ	FIN22757/03	B	1	6	5,04	22.1.2003	Eloketun Alkueläin	Eloketu Balanssi
	MECBERGER CHORTORYISKI	FIN12638/03	A	0	5	4,20	7.1.2003	Clipp v. Vago Steijn	Pois Kottoo Barbi
	NO-HOW BE NOISY MAN	FIN31434/02	A	0	5	4,20	31.5.2002	Zorian du Hameau St-Blaise	No-How Usual Feeling
					54(119)	45,38			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä
2008	COOPER	FIN29433/08	B	0	21	14,09	3.5.2003	Aperitief van de Duvet- orre	Vacha
	MECBERGER CHORTORYISKI	FIN12638/03	A	0	17	11,41	7.1.2003	Clipp v. Vago Steijn	Pois Kottoo Barbi
	MECBERGER DUUNARI	FIN30270/04	B	0	17	11,41	5.5.2004	Alf vom Nordhang der Eifel	Pois Kottoo Barbi
	PROWAFFE'S ARTTU	FIN45312/02	A	1	13	8,72	14.9.2002	Quarl des Deux Pottois	Sisley des Deux Pottois
	ROKU	FIN22000/00	A	0	7	4,70	17.2.2000	Udolin van de Duvetorre	Sitaran Tasca
					75(149)	50,34			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä

Tuontikoirien merkitys Malinois-muunnoksen jalostuksessa

Malinois-muunnoksella tuontikoirien käyttö jalostukseen on ollut erittäin suurta. Vuonna 1999 kaikki syntyneet pentueet olivat tuontiurokseen tai ulkomaisen uroksen jälkeläisiä. Vuosina 2000–2003 on käytetty ulkomaisten urosten lisäksi ainiaan yksittäisiä kotimaisia uroksia, joiden vanhemmista toinen on kuitenkin ollut tuontikoira.

Rodun kasvatuksen perustana ovat olleet Euroopan jalostuskoirien jälkeläiset ja vuosittaiset tuontimäärät ovat olleet tasaisia.

4.1.4. Tervueren: käytetyimmät jalostusurokset

Taulukossa 15. ovat käytetyimmät jalostusuroksemme vuosilta 1994–2003.

Sukusiitosasteen kasvua on nostanut muutamien sukulinjojen runsas käyttö ja jatkossa jalostusvalinnoissa tulisi kiinnittää enemmän huomioita tähän asiaan. Jalostusmatadorien käyttöä tulisi tarkkailla, ettei tilanne huonone entisestään. Perusteltuna suosituksena voimme pitää 5 % vuosittaisesta rekisteröintimäärästä ks. taulukko 6. (ks. liitteet 4 ja 5), jotta tilanne korjaantuisi mahdollisimman hyvin.

Taulukko 15. Käytetyimmät tervuerenurokset v. 2003-2008 PÄIVITETTY Taulukossa mukana urokset, joilla elinaikanaan enemmän kuin yksi pentue

Vuosi	Uros	Rek.no	HD	ED	jälk.lkm	% syntyneistä	synt.aika	Isä	Emä
2003	MUSTANAAMION NO-WAY	FIN27735/97	B	1	16	9,14	19.3.1997	Bestseller Cyco Jason	Jennie de Condivicnum
	LAOUEN DE CONDIVICNUM	LOF038765/05929			16	9,14		Isar du Royaume de Bucksye	l'Kiss You de Condivicnum
	FAKAISER'S RIVAL D'REMOUS	FIN22257/98	A		14	8,00	10.2.1998	Broccio du Bois du Tot	Tervuerenhuset's Rubin of Mira
	QURAN VEN DE HOGE LAER	LOSH687781			7	4,00		Fantascq du Sart des Bois	Gralengrove Crystal

	ARTFULFOX'S AMORTICO	SF40148/94	B		7	4,00	1.8.1994	Rollif's Jack	Loviatan Eirene
	XEROS VAN DE HOEGE LAER	LOSH834074			7	4,00		Lutin de la Clairie aux Louves	Tee van de Hoge Laer
	PIKKU PISKIN VIRKKO	FIN33803/98	A	0	7	4,00	15.4.1998	Taikurin Duunari	Pikku Piskin Tarita
	COUSIN'S EMIR'S SON	FIN15302/97	A	0	6	3,43	20.2.1997	Emir du Clan des Toisons d'Or	Bestseller Costa Rica
	PYRYTUULEN HOT LOVER	FIN42297/98	B	0	6	3,43	25.11.1998	Pyrytuulen Aristoteles	Pyrytuulen Kia-Rina
	TAIKURIN ROGER RABBIT	FIN22626/99	A		6	3,43	27.11.1998	Joffrey du Parc du Montfleury	Poppins
	PYRYTUULEN ROGER RABBIT	SF12193/94	B		5	2,86	19.12.1993	Lovatan Akilles	Tervuerenhuset's Nerina of Daisy
	PIKKUNUMMEN TOGO	SF14554/94	A		5	2,86	21.1.1994	Qizas Nabob	Sangrita
	DUBION YOU-WHO	FIN23899/00	A	1	5	2,86	29.3.2000	Dubion U'Nick	Jennie di Condivicnum
	DUCHARMER HOMME HARDI	FIN16507/97	A	0	4	2,29	13.2.1997	Ipsos de Condivicnum	Mustanaamion Geisha-Girl
					111(175)	63,42		suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä	
2004	DUCHARMER PETRUCHIO	FIN13125/98	B	0	17	7,36	1.1.1998	Black Shock Chaos	Mustanaamion Buona-
	FAKAISER'S DENVER	FIN36305/02	A	0	16	6,93		Ragtime de la Clairiere aux Louves	Notte Fakaaiser's Qwinnie d'Qal-
	MUSTANAAMION NO-WAY	FIN27735/97		1	16	6,93	19.3.1997	Bestseller Cyco Jason	in Jennie de Condivicnum
	COUSIN'S IL'RUMBA	FIN14553/01	A	0	15	6,49	1.2.2001	Nallehukan Oscar	Cousin's El'Vital
	ORIGINAL COWBOY DU ROCHER D'ARGOUT	FIN36921/98	A	0	12	5,19	29.4.1998	Jahen de la Closerie de Yenda	Jahel du Rocher d'Argout
	KENSIS V.D. WEIWAKERS	FIN11608/99	H(ulk)		10	4,33	5.7.1997	Lupus van de Hoge Laer	Joy Ajou du Fanfaron
	TAIKURIN ROGER RABBIT	FIN22626/99	A		10	4,33	27.11.1998	Joffrey du Parc du Montfleury	Mustanaamion Mary Poppins
	MUSTANTUISKUN ZONATHAN	FIN34656/02	A	0	9	3,90	14.7.2002	Mustantuisun Rocfeller	Pyrytuulen Jerina
	COUSIN'S EMIR'S SON	FIN15302/97	A	0	8	3,46	20.2.1997	Emir du Clan des Toisons d'Or	Bestseller Costa Rica
	PYRYTUULEN HOT LOVER	FIN42297/98		0	8	3,46	25.11.1998	Pyrytuulen Aristoteles	Pyrytuulen Kia-Rina
	SEGERFORSENS ENZO	FIN43931/03	A	0	8	3,46	15.7.2003	Quicc's More Milk Shake	Ethernity's Ohmen
	PIKKUNUMMEN TOGO	SF14554/94	A		8	3,46	21.1.1994	Qizas Nabob	Sangrita
	LLOYD DU MAS DE CANTEPER-DRIX	FIN11559/96	A	0	7	3,03	22.3.1995	Cary du Bois du Tot	Fidji du Parc du Montfleury
	WORKAHOLIC BUGABOO	FIN27909/97	B	0	6	2,60	3.6.1997	Tristan of the Two	Taikurin Ukulele
	TURCO VAN DE DUVETORRE	FIN26361/96	A		6	2,60	1.8.1995	Stoned van de Duvetorre	Pigrine
	BESTSELLER TEX-MEX	FIN25577/99	B	1	6	2,60	4.5.1999	Goya du Parc de Pathyvel	Bestseller Kiri Te Kanawa
	NO-HOW TOO DESPOT	FIN26974/95	B	0	6	2,60	27.2.1995	Lovatan Akilles	Quora of the Two
	SWAN DE LA PRAIRIE DE LA SOMMERAU	S44933/2002			5	2,16		Oural de la Fureur du Crepuscule	Jody de la Prairie de la Sommerau
	PIKKU PISKIN VIRKKO	FIN33803/98	A	0	5	2,16	15.4.1998	Taikurin Duunari	Pikku Piskin Tarita
	DUBION XTRA COOL	FIN40699/99	B	0	2	0,87	4.7.1999	Kensis v.d. Weiwakers	Dubion Tiptoes
					180(231)	77,92		suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä	
2005	KENSIS V.D. WEIWAKERS	FIN11608/99	H(ulk)		20	9,62	5.7.1997	Lupus van de Hoge Laer	Joy Ajou du Fanfaron
	CHO-CHO COMME UN REVE NOIR	FIN15730/03	A	0	20	9,62	29.11.2002	Xurco de l'Ocre Noir	Zisvaja van de Hoge Laer
	COUSIN'S EMIR'S SON	FIN15302/97	A	0	14	6,73	20.2.1997	Emir du Clan des Toisons d'Or	Bestseller Costa Rica
	ARTFULFOX'S AMORTICO	SF40148/94	B		9	4,33	1.8.1994	Rollif's Jack	Loviatan Eirene
	FOOLPROOF WISE GUY	FIN15121/99	A	0	9	4,33	15.2.1999	Fakaaiser's Ico de Ironique	Pyrytuulen Veronica
	KUUNSIRPIN KING HIMSELF	FIN36886/03	A	0	8	3,85	14.7.2003	Fakaaiser's Rival d'Remous	Kuunsirpin Ice Queen
	FAKAISER'S DENVER	FIN36305/02	A	0	7	3,37		Ragtime de la Clairiere aux Louves	Fakaaiser's Qwinnie d'Qal-
	LOVIATAN GRAN CASSA	SF37399/94	A	0	7	3,37	8.6.1994	Sokerikuonen Charleville	Cleo du Domaine de Charbonez
	TURCO VAN DE DUVETORRE	FIN26361/96	A		7	3,37	1.8.1995	Stoned van de Duvetorre	Pigrine
	MUSTANTUISKUN ROCFELLER	FIN19691/97	A	0	7	3,37	15.3.1997	Jazz de la Fureur du Crepuscule	Queeny du Domaine Ponti
	SWAN DE LA PRAIRIE DE LA SOMMERAU	S44933/2002			7	3,37		Oural de la Fureur du Crepuscule	Jody de la Prairie de la Sommerau
	WORKAHOLIC BUGABOO	FIN27909/97	B	0	6	2,88	3.6.1997	Tristan of the Two	Taikurin Ukulele
	GRIMM VAN DE HOGA LAER	LOSH0481881	B(ulk)		6	2,88		Zarka of the Two	Beggy of the Two
	BESTSELLER CAFE AU LAIT	FIN36463/03	A	1	6	2,88	11.7.2003	Laouen di Condivicnum	Bestseller Tia Tingaling
	DUCHARMER HOMME HARDI	FIN16507/97	A	0	5	2,40	13.2.1997	Ipsos de Condivicnum	Mustanaamion Geisha-Girl
	MUSTANAAMION REVOLT	FIN45685/03	B	0	4	1,92	26.10.2003	Mustanaamion No-Way	Mustanaamion Chelsea

	DUCHARMER PETRUCHIO	FIN13125/98	B	0	3	1,44	1.1.1998	Black Shock Chaos	Mustanaamion Buona- Notte
	NO-HOW ZANY INCH	FIN29085/00	A	0	2	0,96	7.7.2000	Kensis v.d. Weiwakers	Qeubee van het Wouwenhof
					147(208)	70,67			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä
2006	CÄSARBORG'S FOXY ELESSAR	FIN46898/03	A	0	18	11,25	8.11.2003	Magnum de la Clairiere aux Louves	High Clearings Zenobie
	MUSTATUISKUN ZONATHAN	FIN34656/02	A	0	12	7,50	14.7.2002	Mustantuiskun Rocfeller	Pyrytuulen Jerina
	BELGELEEN COLAN	FIN33685/99	A	0	9	5,53	18.7.1999	Golan v.d. Wielander	Ceo du Domaine de Car- bonez
	FAKAISER'S DENVER	FIN36305/02	A	0	8	5,00		Ragtime de la Clairiere aux Louves	Fakaiser's Qwinnie d'Qal- in
	DUBION YOU-WHO	FIN23899/00	A	1	8	5,00	29.3.2000	Dubion U'Nick	Jennie di Condivicnum
	DUCHARMER SIGNORE DINOTTE	FIN26659/96	A	1	7	4,38	17.3.1996	Mustanaamion Hottentotti	Mustanaamion Buona- Notte
	MUSTANAAMION REVOLT	FIN45685/03	B	0	7	4,38	26.10.2003	Mustanaamion No-Way	Mustanaamion Chelsea
	BESTSELLER TEX-MEX	FIN25577/99	B	1	7	4,38	4.5.1999	Goya du Parc de Pathyvel	Bestseller Kiri Te Kanawa
	SEGERFORSENS ENZO	FIN43931/03	A	0	6	3,75	15.7.2003	Quicc's More Milk Shake	Ethernity's Ohmen
	XURCO DE L'OCRE NOIR	FIN25981/06	A	0	5	3,13	30.5.1998	Topaze de l'Ocre Noir	Linja de la Douce Plaine
	MYRSKYNSILMÄN PICASSO	FIN37040/03	B	0	4	2,50	14.6.2003	Cousin's Emir's Son	Workaholic Basilica
	MUSTANAAMION NO-WAY	FIN27735/97		1	2	1,25	19.3.1997	Bestseller Cyco Jason	Jennie de Condivicnum
					93(160)	58,13			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä
2007	FAKAISER'S DENVER	FIN36305/02	A	0	15	9,49		Ragtime de la Clairiere aux Louves	Fakaiser's Qwinnie d'Qal- in
	DRAZHAR DES TERRES BERGERES	FIN44951/06	A	0	15	9,49	9.8.2004	Vadordarth des terres Bergeres	Audace des terres Bergeres
	DUBION CORRADO	FIN28904/03	A	1	12	7,59	20.4.2003	High Clearings Zappa FX	Ottawa-Ophelie de la Clairiere aux
	KUUNSIRPIN KING HIMSELF CHO-CHO COMME UN REVE NOIR	FIN36886/03	A	0	10	6,33	14.7.2003	Fakaiser's Rival d'Remous	Kuunsirpin Ice Queen
		FIN15730/03	A	0	8	5,06	29.11.2002	Xurco de l'Ocre Noir	Zisvaja van de Hoge Laer Rommiklaanin Tulenhen- ki
	KUTINAN KERRANKOS	FIN13869/03	A	0	8	5,06	12.1.2003	Pois Kottoo Alfonso	Ceo du Domaine de Car- bonez
	BELGELEEN COLAN	FIN33685/99	A	0	7	4,43	18.7.1999	Golan v.d. Wielander	
	JASKA DEABEI	FIN50629/04	A	0	7	4,43	24.2.2004	Ragtime de la Clairiere aux Louves	Catty-Carin Sen Vysociny
	DUCHARMER SIGNORE DINOTTE	FIN26659/96	A	1	6	3,80	17.3.1996	Mustanaamion Hottentotti	Mustanaamion Buona- Notte
	COUSIN'S EMIR'S SON	FIN15302/97	A	0	6	3,80	20.2.1997	Emir du Clan des Toisons d'Or	Bestseller Costa Rica
	BESTSELLER CAFE AU LAIT	FIN36463/03	A	1	5	3,16	11.7.2003	Laouen di Codivicnum	Bestseller Tia Tingaling
	MUSTANAAMION REVOLT	FIN45685/03	B	0	4	2,53	26.10.2003	Mustanaamion No-Way	Mustanaamion Chelsea
	DUBION XTRA COOL	FIN40699/99	B	0	4	2,53	4.7.1999	Kensis v.d. Weiwakers	Dubion Tiptoes
	FAKAISER'S RIVAL D'REMOUS	FIN22257/98	A		2	1,27	10.2.1998	Broccio du Bois du Tot	Tervuerenhuset's Rubin of Mira
	XURCO DE L'OCRE NOIR	FIN25981/06	A	0	2	1,27	30.5.1998	Topaze de l'Ocre Noir	Linja de la Douce Plaine
	BESTSELLER TEX-MEX	FIN25577/99	B	1	1	0,63	4.5.1999	Goya du Parc de Pathyvel	Bestseller Kiri Te Kanawa
	MAARUSKAN KID COWBOY	FIN40709/96	B		1	0,63	15.9.1996	Pyrytuulen New Cowboy	Exlelent Balisha
					113(158)				suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä
2008	FERRARI DE LA LUNE	AKCDL90083304			14	10,94		Questenberg Rheingold of Branock Nap	Opera de la clairiere aux Louves
	MUSTANAAMION REVOLT	FIN45685/03	B	0	13	10,16	26.10.2003	Mustanaamion No-Way	Mustanaamion Chelsea
	KUTINAN KERRANKOS	FIN13869/03	A	0	12	9,38	12.1.2003	Pois Kottoo Alfonso	Rommiklaanin Tulenhen- ki
	JASKA DEABEI	FIN50629/04	A	0	8	6,25	24.2.2004	Ragtime de la Clairiere aux Louves	Catty-Carin Sen Vysociny
	MUSTATUISKUN ZONATHAN	FIN34656/02	A	0	7	5,47	14.7.2002	Mustantuiskun Rocfeller	Pyrytuulen Jerina
	MUKO DEABEI	FIN42934/07	A	0	7	5,47	1.10.2006	Domburg Dressed to Impress Attalamo	Anee Oridix
					61(128)	47,66			suluissa vuoden aikana syntyneiden määrä

Tuontikoirien merkitys tervueren-muunnoksen jalostuksessa

Kuten muillakin muunnoksilla, tuontikoirien ja ulkomaisten urosten merkitys jalostuksessa on ollut merkittävä. Käytetyimpien jalostusurosten listaan viitaten on muutamia tuontiuroksia ja ulkomaisia uroksia sekä niiden jälkeläisiä käytetty jalostukseen yli nykysuositusten. Huomattavaa on, että ulkomaisten urosten käyttö on lisääntynyt ja

jalostusmateriaalin etsintä Euroopasta yleistynyt. Populaation tilannetta tulisi tarkkailla enemmän, sillä puolisisarusten ja täyssisarusten käyttö samana vuonna on yleistynyt. Tämä saattaa vaikuttaa populaation geenipoolin kaventumiseen lyhyellä aikavälillä.

Tuontikoirien rekisteröintimäärät ovat pysyneet jokseenkin vakiona viimeisten 10 vuoden aikana.

4.2. Luonne ja käyttöominaisuudet

4.2.1. SKL:n luonnetesti

Aineistoon on otettu mukaan vuosina 1994–2002 rekisteröidyt koirat, koska vuonna 1996 SKL:n luonnetestisääntöä muutettiin siten, että koira voi suorittaa luonnetestin 2–8 vuoden ikäisenä. Samalla luonnetestin arvostelu muuttui. Olennaisimmat erot aikaisempaan testiin verrattuna ovat hermorakenteen ja laukauspelottomuuden arvostelun erottaminen toisistaan riippumattomiksi sekä luopuminen hyväksyty/hylätty-arvostelusta niillä roduilla, jotka eivät voi saada muotovalion arvoa hyväksytyllä luonnetestituloksella. Nämä muutokset vaikeuttavat vertailua aikaisemman testin hermorakenne-osaan, koska ennen arvosteltiin laukauspelottomuutta hermorakenteen arvosanoilla laukausaltis -1b ja laukausarka -2b.

Aineistossa on 878 testattua koira, joista 4 koiran testi oli keskeytetty. Vuosittain belgianpaimenkoiria on testattu keskimäärin 88 kpl eli noin 22 % vuotuisista rekisteröinneistä. Vaikka testattavien koirien lukumäärä on hieman kasvanut, ei luonnetestattujen koirien osuus rekisteröinteihin verrattuna ole kasvanut vaan valitettavasti kääntynyt pieneen laskuun. Muunnoksista ainoastaan tervueren on hieman lisännyt testattujen koirien osuutta, groenendael on pysytellyt samassa ja laekenois sekä malinois ovat hieman laskussa. Muunnoksista malinoisin vaikutus on kasvanut groenendaelin ja tervuerenin rekisteröintimäärien vähennyttyä. Malinoisilla voi myös käyttölinjan malinoisin rekisteröintimäärien voimakas lisäys vaikuttaa luonnetestattujen koirien osuuteen rekisteröinneistä, koska osa käyttölinjaisista koirista ei tule SKL:n luonnetestiin (esim. virkakoirat). Laekenoisilla testattujen koirien määrä oli 15 kpl eli niin pieni, että siitä lasketussa tilastossa yksittäisen koiran tuloksen vaikutus on niin suuri, ettei tuloksesta saada luotettavaa.

Tuloksista voidaan todeta, että edellisessä jalostuksen tavoiteohjelmassa (v. 1994) esitettyjen tavoitearvosanojen osuus kasvoi kaikilla osa-alueilla kaikilla muunnoksilla, lukuun ottamatta pientä laskua terävyydessä laekenoisilla ja tervuerenilla. Muunnoksittain suurimmat tavoitearvosanojen osuuksien kasvut ovat olleet:

groenendaelilla taistelutahdossa 38 ja luoksepäästävydessä 19 %-yksikköä, laekenoisilla luoksepäästävydessä 34 ja temperamentissa 20 %-yksikköä, malinoisilla luoksepäästävydessä 42 ja temperamentissa 40 %-yksikköä sekä tervuerenilla luoksepäästävydessä 19 ja kovuudessa 14 %-yksikköä.

Kaikilla muunnoksilla vähiten tavoitearvosanoja saavutetaan toimintakyvyssä, taistelutahdossa ja terävyydessä. Nyt ensisijaisena tavoitteena on toimintakyvyn ja taistelutahdon lisääminen. Terävyyden tai puolustushalun lisäämistä ei pidä ottaa tärkeimmäksi tavoitteeksi, koska toimintakyvyn ja taistelutahdon kasvaminen tuovat koiriimme lisää rohkeutta ja kamppailunhalua eli tuovat rohkeuden puutteessa piileväksi jäävät taipumukset esille testitilanteessakin. Runsaasti tavoitearvosanoja saavutettiin hermorakenteessa, luoksepäästävydessä, laukauspelottomuudessa ja temperamentissa. Niissä on pyrittävä säilyttämään nykytilanne.

Laukauspelottomuus on testatuilla koirilla hyvä (arvosana joko ”laukausvarma”, ”laukauskokematon” tai ”paukkuärtyisiä”) noin 95 %:lla. Herää kysymys, kuinka totuudenmukainen tulos on eli jätetäänkö laukauksia pelkääviä koiria viemättä testiin? Terveyskyselyssä 2002 vastauksia tuli 550 kpl ja näistä belgianpaimenkoirista oli laukauksia pelkääviä 15 %. Ääni- ja olosuhdearkuus on voimakkaasti periytyvä ominaisuus, jota on rodussamme vastustettava.

Tarkemmin uudet tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi annetut suositukset on esitetty taulukossa 24.

Vuosina 1994–2003 rekisteröityjen pentueiden vanhemmista oli luonnetestissä käyneitä melkein yhtä suuri osuus groenendaeleja kuin tervuereneja. Groenendaelnartuista luonnetestissä käyneitä oli 77 %, joista testissä rotujärjestön suositusten mukaisesti hyväksytyjä 66 %, ja uroksia 81 %, joista hyväksytyjä 66 %. Tervueren-nartuista oli käynyt 69 %, joista 59 % hyväksytyjä, ja uroksia 66 %, joista hyväksytyjä 60 %. Laekenois-nartuista oli käynyt 73 %, joista hyväksytyjä 53 %, ja uroksia 53 %, joista hyväksytyjä 40 %. Malinois-nartuista käyneitä oli 55 %, joista hyväksytyjä 48 %, ja uroksia 47 %, joista hyväksytyjä 41 %. Luonnetesti ilmeisesti vaikuttaa pitkäkarvaisten muunnosten jalostusvalintoihin enemmän kuin malinoisin. Urosten testausprosentteja laskee se, että ulkomaisia uroksia ei ole testattu, mutta ne ovat mukana laskennassa.

Taulukko 16. Luonnetestattujen vuosina 2000-2008 rekisteröityjen belgianpaimenkoirien määrä ja osuus %:na muunnoksittain. PÄIVITETTY

Muunos	Testattujen osuus 1994-2002		Testattujen osuus 2000-2008					
	Yhteensä		Yhteensä		Urokset		Nartut	
	Määrä	Osuus kaikista	Määrä	Osuus	Määrä	Osuus	Määrä	Osuus

	(kpl)	%	(kpl)	muunnoksesta (%)	(kpl)	Muunnoksesta (%)	(kpl)	Muunnoksesta (%)
Groenendael	304	35	276	24	125	45	151	55
Laekenois	15	2	21	38	10	48	11	52
Malinois	132	15	135	13	63	47	72	53
Tervueren	427	48	389	22	172	44	217	56
Kaikki	878		821	20	370	45	451	55

Taulukko 17. Vuosina 1994–2003 rekisteröityjen pentueiden luonnetestissä käyneiden vanhempien osuus muunnoksittain. Suluissa pentueiden lukumäärä.

Muunnos	(pentue kpl)	Hyväksytyt (%)	Urokset Hylätyt (%)	Ei testattu (%)	Hyväksytyt (%)	Nartut Hylätyt (%)	Ei testattu (%)
Groenendael	(267)	66	15	21	64	13	23
Laekenois	(15)	40	13	47	53	20	27
Malinois	(126)	41	6	53	48	7	46
Tervueren	(461)	60	6	35	59	10	31
Kaikki	(869)	58	9	33	58	11	31

Taulukko 18. Luonnetestattujen, hyväksytyjen, hylättyjen ja keskeytettyjen osuus vuosina 2000-2008 Suomessa rekisteröidyistä belgianpaimenkoirista. PÄIVITETTY

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Rekisteröinnit (kpl)									
groenendael	111	123	153	103	96	141	163	122	156
laekenois	0	14	11	7	10	1	6	3	4
malinois	104	87	110	111	106	120	111	141	181
tervueren	219	168	238	182	240	218	166	168	147
yhteensä	434	392	512	403	452	480	446	434	488
Testatut /rekisteröinnit (%)									
groenendael	32	34	29	30	27	26	28	10	0
laekenois	0	7	55	29	40	100	67	0	50
malinois	14	12	22	23	17	16	13	5	2
tervueren	30	22	28	25	30	24	17	12	1
kaikki muunnokset	26	23	28	26	27	23	17	9	2
Hyväksytyt/testatut (%)									
groenendael	91	93	88	77	85	83	85	92	0
laekenois	0	100	100	100	85	100	100	0	100
malinois	100	80	92	96	93	89	93	99	75
tervueren	90	91	85	87	78	90	82	100	0
kaikki muunnokset	90	90	88	87	79	86	83	97	62
Hylätyt/testatut (%)									
groenendael	9	7	11	23	15	16	15	8	0
laekenois	0	0	0	0	75	0	0	0	0
malinois	0	20	8	4	6	11	7	0	25
tervueren	12	8	14	13	22	10	18	0	100
kaikki muunnokset	10	9	11	13	20	12	17	3	38
Keskeytettyt /testatut (%)									
groenendael	0	0	1	0	0	1	0	0	0
laekenois	0	0	0	0	0	0	0	0	0
malinois	0	0	0	0	1	0	0	1	0
tervueren	0	1	1	0	0	0	0	0	0
kaikki muunnokset	0	1	1	0	1	2	0	0	0

Taulukko 19. Kaikkien muunnosten vuosina 2000-2008 rekströityjen urosten ja narttujen tavoitearvosanojen ja luonnetestiarvosanojen %-osuus. Suluissa jalostuksen tavoiteohjelman 2004 tavoitearvosanojen %-osuus. PÄIVITETTY

Osa-alue	Yleinen arvosana	Tavoitearvosana	3	2	1	-1	-2	-3
----------	------------------	-----------------	---	---	---	----	----	----

Toimintakyky	1 kohtuullinen (1)	2 suuri, 3 erittäin suuri								
urokset		16 % (19 %)	0	16	57	26	1	0		
nartut		17 % (15 %)	1	16	53	28	2	0		
Terävyys	1 pieni (1)	2 suuri, 3 kohtuullinen								
urokset		50 % (45 %)	43	7	48	1	0	1		
nartut		42 % (36 %)	36	6	56	1	0	1		
Puolustushalu	3 kohtuullinen (3)	2 suuri hillitty, 3 kohtuullinen hillitty								
urokset		60 % (59 %)	52	8	32	7	0	1		
nartut		53 % (51 %)	45	8	36	9	1	1		
Taistelutahto	2 kohtuullinen (2)	3 suuri, 1 erittäin suuri								
urokset		37 % (46 %)	32	49	5	13	1	0		
nartut		22 % (31 %)	19	54	3	20	3	1		
Hermorakenne	1 hieman rauhaton (1)	1 hieman rauhaton, 2 suhteellisen rauhallinen								
urokset		95 % (97 %)	0	5	90	5	0	0		
nartut		93 % (95 %)	0	4	89	6	1	0		
Temperamentti	3 vilkas (3)	3 vilkas, 1 erittäin vilkas								
urokset		83 % (87 %)	42	15	41	2	0	0		
nartut		79 % (84 %)	40	17	39	4	0	0		
Kovuus	1 hieman pehmeä (1)	3 kohtuullisen kova, 1 hiema pehmeä								
urokset		92 % (84 %)	15	1	77	0	7	0		
nartut		90 % (87 %)	14	1	76	0	9	0		
Luoksepäästävyys	3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avon (3)	3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin,								
urokset		99 % (97 %)	75	24	0	1	0	0		
nartut		97 % (95 %)	72	25	0	2	1	0		
Laukauspelottomuus	3 laukausvarma (3)	3 laukausvarma, 2 laukauskokematon, 1 paukkuärtyisä								
urokset		96 % (95 %)	74	21	1	4	0			
nartut		95 % (95 %)	71	23	1	4	1			

Taulukko 20. Groenendaelin vuosina 2000-2008 rekstroityjen urosten ja narttujen tavoitearvosanojen ja luonnetestiarvosanojen %-osuus. Suluissa jalostuksen tavoiteohjelman 2004 tavoitearvosanojen %-osuus. PÄIVITETTY

Osa-alue	Yleinen arvosana	Tavoitearvosana	3	2	1	-1	-2	-3
Toimintakyky		2 suuri, 3 erittäin suuri						
urokset	1 kohtuullinen (1)	15 % (20 %)	0	15	60	24	1	0
nartut	1 kohtuullinen (1)	11 % (13 %)	0	11	58	27	4	0
Terävyys		2 suuri, 3 kohtuullinen						
urokset	1 pieni (1)	48 % (43 %)	41	7	52	0	0	0
nartut	1 pieni (1)	39 % (35 %)	33	6	60	0	0	1
Puolustushalu		2 suuri hillitty, 3 kohtuullinen hillitty						
urokset	3 kohtuullinen (3)	59 % (61 %)	52	7	31	9	0	1
nartut	1 pieni (3)	48 % (51 %)	37	11	41	11	0	0
Taistelutahto		3 suuri, 1 erittäin suuri						
urokset	2 kohtuullinen (2)	32 % (45 %)	30	54	2	14	0	0
nartut	2 kohtuullinen (2)	15 % (30 %)	15	61	0	22	1	1
Hermorakenne		1 hieman rauhaton, 2 suhteellisen rauhallinen						
urokset	1 hieman rauhaton (1)	95 % (93 %)	0	6	89	5	0	0
nartut	1 hieman rauhaton (1)	97 % (93 %)	0	3	94	3	0	0
Temperamentti		3 vilkas, 1 erittäin vilkas						
urokset	1 erittäin vilkas (3)	82 % (88 %)	37	16	45	2	0	0
nartut	3 vilkas (3)	78 % (87 %)	40	17	38	5	0	0
Kovuus		3 kohtuullisen kova, 1 hiema pehmeä						
urokset	1 hieman pehmeä (1)	94 % (82 %)	14	0	80	0	6	0
nartut	1 hieman pehmeä (1)	91 % (85 %)	11	0	80	0	9	0
Luoksepäästävyys		3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin, 2 luoksepäästävä, hieman pidättyväinen						
urokset	3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin (3)	99 % (96 %)	75	24	0	1	0	0

nartut	3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin (3)	99 % (95 %)	71	28	0	1	0	0
Laukauspelottomuus		3 laukausvarma, 2 laukauskokematon, 1 paukkuärtyisä						
urokset	3 laukausvarma (3)	98 % (96 %)	73	25	0	2	0	
nartut	3 laukausvarma (3)	95 % (96 %)	70	25	0	4	1	

Taulukko 21. Laekenoisin vuosina 2000-2008 rekströityjen urosten ja narttujen tavoitearvosanojen ja luonnetestiarvosanojen %-osuus. Suluissa jalostuksen tavoiteohjelman 2004 tavoitearvosanojen %-osuus. PÄIVITETTY

Osa-alue	Yleinen arvosana	Tavoitearvosana	3	2	1	-1	-2	-3
Toimintakyky		2 suuri, 3 erittäin suuri						
urokset	1 kohtuullinen (1)	30 % (13 %)	0	30	40	30	0	0
nartut	1 kohtuullinen (1)	18 % (0 %)	0	18	73	9	0	0
Terävyys		2 suuri, 3 kohtuullinen						
urokset	3 kohtuullinen (1)	60 % (25 %)	60	0	30	0	0	10
nartut	3 kohtuullinen (1)	54 % (28 %)	45	9	37	9	0	0
Puolustushalu		2 suuri hillitty, 3 kohtuullinen hillitty						
urokset	3 kohtuullinen (3)	90 % (50 %)	80	10	10	0	0	0
nartut	3 kohtuullinen (3)	91 % (57 %)	82	0	0	0	0	9
Taistelutahto		3 suuri, 1 erittäin suuri						
urokset	2 kohtuullinen (-1 pieni)	40 % (25 %)	30	50	10	0	10	0
nartut	2 kohtuullinen (2, -1 pieni)	27 % (14 %)	27	46	0	18	9	0
Hermorakenne		1 hieman rauhaton, 2 suhteellisen rauhallinen						
urokset	1 hieman rauhaton (1)	100 % (88 %)	0	20	80	0	0	0
nartut	1 hieman rauhaton (1)	82 % (100 %)	0	0	82	9	9	0
Temperamentti		3 vilkas, 1 erittäin vilkas						
urokset	3 vilkas (3)	90 % (63 %)	60	10	30	0	0	0
nartut	1 erittäin vilkas (3)	82 % (100 %)	36	18	46	0	0	0
Kovuus		3 kohtuullisen kova, 1 hiema pehmeä						
urokset	1 hieman pehmeä (1)	100 % (100 %)	40	0	60	0	0	0
nartut	1 hieman pehmeä (1)	100 % (100 %)	18	0	82	0	0	0
Luoksepäästävyys		3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin, 2 luoksepäästävä, hieman pidättyväinen						
urokset	3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin (2)	100 % (75 %)	70	30	0	0	0	0
nartut	3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin (2)	91 % (100 %)	55	36	0	0	9	0
Laukauspelottomuus		3 laukausvarma, 2 laukauskokematon, 1 paukkuärtyisä						
urokset	3 laukausvarma (3)	100 % (100 %)	90	10	0	0	0	0
nartut	3 laukausvarma (3)	91 % (100 %)	55	36	0	0	9	0

Taulukko 22. Malinois'n vuosina 2000-2008 rekströityjen urosten ja narttujen tavoitearvosanojen ja luonnetestiarvosanojen %-osuus. Suluissa jalostuksen tavoiteohjelman 2004 tavoitearvosanojen %-osuus. PÄIVITETTY

Osa-alue	Yleinen arvosana	Tavoitearvosana	3	2	1	-1	-2	-3
Toimintakyky		2 suuri, 3 erittäin suuri						
urokset	1 kohtuullinen (1)	24 % (28 %)	0	24	54	22	0	0
nartut	1 kohtuullinen (1)	32 % (23 %)	0	32	47	21	0	0
Terävyys		2 suuri, 3 kohtuullinen						
urokset	3 kohtuullinen (3)	66 % (79 %)	49	17	34	0	0	0
nartut	3 kohtuullinen (3, 1)	56 % (51 %)	46	10	43	1	0	0
Puolustushalu		2 suuri hillitty, 3 kohtuullinen hillitty						
urokset	3 kohtuullinen (3)	66 % (75 %)	47	19	29	5	0	0
nartut	3 kohtuullinen (3)	72 % (66 %)	57	15	27	1	0	0
Taistelutahto		3 suuri, 1 erittäin suuri						
urokset	3 suuri (3)	58 % (68 %)	44	25	14	15	2	0
nartut	2 kohtuullinen (3, 2)	44 % (43 %)	33	45	11	8	3	0

Hermorakenne		1 hieman rauhaton, 2 suhteellisen rauhallinen							
urokset	1 hieman rauhaton (1)	95 % (97 %)	0	9	86	5	0	0	
nartut	1 hieman rauhaton (1)	95 % (93 %)	0	6	89	5	0	0	
Temperamentti		3 vilkas, 1 erittäin vilkas							
urokset	3 vilkas (3)	81 % (91 %)	44	15	37	4	0	0	
nartut	1 erittäin vilkas (3)	82 % (84 %)	38	8	44	10	0	0	
Kovuus		3 kohtuullisen kova, 1 hiema pehmeä							
urokset	1 hieman pehmeä (1)	89 % (88 %)	25	2	64	0	9	0	
nartut	1 hieman pehmeä (1)	92 % (89 %)	26	0	66	0	8	0	
Luoksepäästävyys		3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin,							
urokset	3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin (3)	100 % (97 %)	73	27	0	0	0	0	
nartut	3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin (3)	99 % (93 %)	74	25	0	1	0	0	
Laukauspelottomuus		3 laukausvarma, 2 laukauskokematon, 1 paukkuärtyisä							
urokset	3 laukausvarma (3)	95 % (92 %)	78	14	3	5	0	0	
nartut	3 laukausvarma (3)	96 % (95 %)	76	17	3	3	1	0	

Taulukko 23. Tervuerenin vuosina 2000-2008 rekströityjen urosten ja narttujen tavoitearvosanojen ja luonnetestiarvosanojen %-osuus. Suluissa jalostuksen tavoiteohjelman 2004 tavoitearvosanojen %-osuus. PÄIVITETTY

Osa-alue	Yleinen arvosana	Tavoitearvosana	3	2	1	-1	-2	-3
Toimintakyky		2 suuri, 3 erittäin suuri						
urokset	1 kohtuullinen (1)	14 % (17 %)	0	14	57	27	2	0
nartut	1 kohtuullinen (1)	15 % (14 %)	0	14	52	32	2	0
Terävyys		2 suuri, 3 kohtuullinen						
urokset	1 pieni (1)	45 % (38 %)	41	4	54	1	0	0
nartut	1 pieni (1)	41 % (32 %)	36	5	8	0	0	1
Puolustushalu		2 suuri hillitty, 3 kohtuullinen hillitty						
urokset	3 kohtuullinen (3)	61 % (53 %)	52	5	36	6	0	1
nartut	3 kohtuullinen (3, 1 pieni)	59 % (45 %)	55	4	32	9	0	0
Taistelutahto		3 suuri, 1 erittäin suuri						
urokset	2 kohtuullinen (2)	31 % (41 %)	29	55	2	12	1	0
nartut	2 kohtuullinen (2)	19 % (27 %)	18	54	1	22	4	1
Hermorakenne		1 hieman rauhaton, 2 suhteellisen rauhallinen						
urokset	1 hieman rauhaton (1)	95 % (95 %)	0	3	92	5	0	0
nartut	1 hieman rauhaton (1)	94 % (97 %)	0	5	89	5	1	0
Temperamentti		3 vilkas, 1 erittäin vilkas						
urokset	1 erittäin vilkas (3 vilkas)	83 % (86 %)	44	15	39	2	0	0
nartut	1 erittäin vilkas (3 vilkas)	80 % (82 %)	42	19	38	1	0	0
Kovuus		3 kohtuullisen kova, 1 hiema pehmeä						
urokset	1 hieman pehmeä (1)	92 % (85 %)	11	0	81	0	8	0
nartut	1 hieman pehmeä (1)	90 % (86 %)	12	1	78	0	9	0
Luoksepäästävyys		3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin,						
urokset	3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin (3)	99 % (99 %)	76	23	0	1	0	0
nartut	3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin (3)	95 % (98 %)	73	24	0	3	0	0
Laukauspelottomuus		3 laukausvarma, 2 laukauskokematon, 1 paukkuärtyisä						
urokset	3 laukausvarma (3)	95 % (95 %)	73	22	0	5	0	
nartut	3 laukausvarma (3)	94 % (94 %)	68	26	0	5	1	

Taulukko 24. Tavoitetaulukko, luonnetestin jalostustavoitteet ja -suositukset osa-alueittain kaikille muunnoksille

Osa-alue	Tavoite	Suositus
Toimintakyky	lisätään tavoitearvosanojen	* molemmat vanhemmat vähintään +1 kohtuullinen * toisella vanhemmista -1 pieni toisella 2 suuri

	osuutta	* ei käytetä jalostukseen koiria -2 riittämätön ja -3 toimintakyvytön * ensisijainen jalostuksen kohde
Terävyys	lisätään tavoitearvosanojen osuutta	* molemmat vanhemmat +1 pieni, +2 suuri tai +3 kohtuullinen eli ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua * ei ensisijainen jalostuksen kohde
Puolustushalu	lisätään tavoitearvosanojen osuutta	* molemmat vanhemmat +1 pieni, +2 suuri, +3 kohtuullinen * toisella -1 haluton, -2 erittäin suuri tai -3 hillitsemätön toinen +3 kohtuullinen * ei ensisijainen jalostuksen kohde
Taistelutahto	lisätään tavoitearvosanojen osuutta	* molemmat vanhemmat +3 suuri * toisella -1 pieni tai +2 kohtuullinen toinen +3 suuri tai +1 erittäin suuri * ei käytetä jalostukseen koiria -2 riittämätön tai -3 haluton * tärkeä jalostuksen kohde
Hermorakenne	säilytetään tavoitearvosanojen osuus	* molemmat vanhemmat vähintään +1 hieman rauhaton * ei käytetä jalostukseen -1 vähän hermostunut, -2 hermostunut tai -3 erittäin hermostunut * jalostuksella säilytettävä
Temperamentti	säilytetään tavoitearvosanojen osuus	* toinen tai molemmat vanhemmista +3 vilkas * jalostuksella säilytettävä
Kovuus	lisätään tavoitearvosanojen osuutta	* molemmat vanhemmat vähintään +1 hieman pehmeä tai +3 kohtuullisen kova * toisella -2 pehmeä toinen +3 kohtuullisen kova * ei käytetä jalostukseen -3 erittäin pehmeä * tärkeä jalostuksen kohde
Luokse-päästävyys	säilytetään tavoitearvosanojen osuus	* toinen vanhemmista +3 avoin * jalostuksella säilytettävä
Laukaus-pelottomuus	lisätään arvosanan laukausvarma osuutta	* toinen vanhemmista laukausvarma * ei käytetä jalostukseen - laukausaltis tai - laukausarka * tärkeä jalostuksen kohde
Kokonais-pistemäärä	lisätään SBPKY ry:n jalostusvaatimukset täyttävien osuutta (75 pistettä tai yli)	* yhdistelmän vanhemmat valitaan osa-alueiden suositusten mukaisesti * ei käytetä jalostukseen koiraa, jolla kokonaispistemäärä on alle 75 pistettä * ei ensisijainen jalostuksen kohde
Testattavien koirien osuus rekisteröinneistä	lisätään osuutta 30 %:iin rekisteröinneistä	* jokaisesta pentueesta testataan vähintään 30 % koirista * yhteensä vuosittain noin 120 koiraa

4.2.2. Rodunomainen luonnetesti (ROLT) - ROLT-testejä ei järjestetä tällä hetkellä

Rodunomaisen luonteen testin tavoitteena on selvittää koiran luonteenpiirteiden vastaavuutta belgianpaimenkoiran rotumääritelmässä kuvattuun luonteeseen. Lisäksi testin avulla yhdistyksemme ja kasvattajat saavat arvokasta lisätietoa jalostussuunnittelua varten. Tulosten käyttökelpoisuus ja arvo jalostuksen apuna kasvaa, kun mahdollisimman suuri osa rekisteröidyistä koirista testataan ja tuloksia on käytettävissä -usean sukupolven ajalta. Testin läpäisseet koirat täyttävät yhdistyksen jalostusvaatimukset luonteen osalta. Yhtenä testin keskeisenä tavoitteena on pyrkiä kohottamaan rotumääritelmässä korostettujen luonteenpiirteiden arvostusta kasvattajiemme ja jäsentemme keskuudessa. Tähän pyritään mm. järjestämällä testejä yhdistyksemme muiden tapahtumien yhteydessä, jolloin jäsenemme voivat vertailla eri koirien käyttäytymistä, sekä julkaisemalla tulevat testit ja testitulokset jäsenistölle. Rodunomainen luonnetesti ei pyri korvaamaan SKL:n luonnetestin tai palveluskoirakokeiden kautta saatavia tietoja vaan täydentämään niitä.

Taulukko 25. Rodunomaisen luonnetestin testitulokset vuosilta 1994–2003.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	
Rekisteröinnit	735	653	509	544	527	548	426	392	510	398	
Testatut		73	67	49	42	62	43	21	12	24	14
Hylätty	29	17	11	16	19	20	5	1	8	3	
Riittävä	21	23	18	13	17	13	5	4	6	0	
Hyvä	18	20	17	10	15	8	9	5	7	10	
Erinomainen	5	7	3	3	11	2	2	2	3	1	
Hyv. %	60,3 %	74,6 %	77,6 %	61,9 %	69,4 %	53,5 %	76,2 %	91,7 %	66,7 %	78,6 %	
Hyl. %	39,7 %	25,4 %	22,4 %	38,1 %	30,6 %	46,5 %	23,8 %	8,3 %	33,3 %	21,4 %	
Testaus %	9,9 %	10,3 %	9,6 %	7,7 %	11,8 %	7,8 %	4,9 %	3,1 %	4,7 %	3,5 %	

Testikäynnit ovat selvästi vähentyneet 2000-luvulla. Vuosittaiset testimäärät ovat niin pieniä, ettei niiden perusteella pysty

luotettavasti näkemään tulosten kehittymistä koko populaatiota ajatellen. Testien arvostelulinja on säilynyt erittäin hyvin samanlaisena koko testin historian ajan, joten sinällään yksittäisten koirien tulokset ovat vertailukelpoisia keskenään. Taulukossa testissä keskeytetty koira käsitellään hylättynä.

4.2.3. Palveluskoirakokeet

Palveluskoirakoetta pidetään belgianpaimenkoiran rodunomaisena koemuotona. Hyvin tärkeä tavoite on tulevaisuudessa ylläpitää ja parantaa rodun soveltuvuutta palveluskoirakokeisiin.

Tavoite: vähintään 20 % rekisteröidyistä koirista saavuttaisi avoimen luokan koulutustunnuksen nykyisen 7.2 % sijaan.

Vuosina 1993–2003 rodullamme oli koekäyntejä 8□342 kpl; tässä luvussa ovat mukana BH- eli käyttäytymiskoekäynnit. Näistä koekäynneistä on hyväksytty tulos saatu keskimäärin noin 46 %:ssa koekäynneistä. Koekäyntien kokonaismäärä on hieman laskussa, samoin kaikkien muiden muunnok-sien, paitsi malinoisin koekäyntien määrä, joka on tasaisesti kasvussa. Lajeittain koekäyntimäärillä mitattuna ovat kasvussa suojelulajit ja erikoisjälki. Samalla tasolla pysyttelevät etsintä-, jälki- ja käyttäytymiskoe. Laskussa ovat viesti- ja hakukoe. SBPKY ry:n jalostusvaatimuksen täyttävän tuloksen eli avoimen luokan koulutustunnuksen on saanut 388 koira, mikä on 7.2 % rekisteröinneistä. Koiria, joiden korkein koulutustunnus on saatu avoimesta luokasta, on 262 kpl, ja kaikkiaan ne ovat saaneet 777 koulutustunnusta eli 3.00 koulutustunnusta/koira. Voittajaluokan koulutustunnuksia koirat ovat saaneet 1□955 kpl. Ne jakaantuvat 315 koiralle eli 6.20 koulutustunnusta/koira. Taulukossa 26. koulutustunnuksen luvut ovat rekisteröintivuosittain ja siinä on huomioitu vain yksi koulutustunnus/koira kummassakin luokassa eli voittajaluokan koulutustunnuksen saanut koira on mukana myös avoimen luokan koulutustunnus -sarakeessa.

Taulukko 26. Vuosina 2000-2008 rekisteröityjen belgianpaimenkoirien palveluskoirakokeiden tulokset. PÄIVITETTY

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Yht.
Rekisteröinnit										
groenendael	111	123	153	103	96	141	163	122	156	1168
laekenois	0	14	11	7	10	1	6	3	4	56
malinois	104	87	110	111	106	120	111	141	181	1071
tervueren	219	168	238	182	240	218	166	168	147	1746
yhtensä	434	392	512	403	452	480	446	434	488	4041
Koekäynnit										
groenendael	138	150	263	89	218	133	152	27	21	1257
laekenois	0	2	37	9	4	1	3	1	0	57
malinois	302	243	507	290	243	201	150	87	38	2061
tervueren	305	256	300	136	142	148	87	79	13	1466
yhteensä	745	651	1107	524	607	483	392	194	66	4769
kt/ hyv. lkm (BH mukana)	421	390	583	326	395	329	275	153	53	2925
kt/ hyväksymis %	57	60	53	62	65	68	70	79	80	61
vähintään BH kt saavuttaneet koirat										
groenendael	12	17	20	13	13	12	23	14	9	133
laekenois	0	1	4	2	0	1	0	1	0	9
malinois	9	12	13	14	18	24	11	29	13	142
tervueren	27	15	30	25	29	27	16	26	6	200
yhteensä	48	45	67	54	60	64	50	70	28	484
BH kt % rekisteröinneistä										
groenendael	11	14	13	13	14	9	14	12	6	12
laekenois	0	7	36	29	0	100	0	33	0	16
malinois	9	14	12	13	17	20	10	21	7	13
tervueren	12	9	13	14	12	12	10	15	4	12
yhteensä	11	11	13	13	13	13	11	16	6	12
vähintään ALO kt saavuttaneet koirat										
groenendael	1	4	2	2	4	5	1	3	1	23
laekenois	0	0	1	0	1	0	1	0	0	3
malinois	5	5	4	7	4	6	10	6	6	53

tervueren	7	5	6	1	6	6	4	7	1	43
yhteensä	13	14	13	10	15	17	16	16	8	122
ALO kt % rekisteröinneistä										
groenendael	1	3	1	2	4	4	1	2	1	2
laekenois	0	0	14	0	10	0	17	0	0	5
malinois	5	6	4	6	4	5	9	5	3	5
tervueren	3	3	3	1	3	3	2	4	1	3
yhteensä	3	4	3	2	3	4	4	4	2	3
vähintään AVO kt saavuttaneet koirat										
groenendael	8	6	3	4	2	4	4	0	1	32
laekenois	0	0	1	2	0	0	0	0	0	3
malinois	6	5	7	3	3	4	6	4	0	37
tervueren	12	7	11	5	4	8	6	1	0	54
yhteensä	26	18	22	14	9	16	16	5	1	126
AVO kt % rekisteröinneistä										
groenendael	7	5	2	4	1	3	2	0	1	3
laekenois	0	0	9	29	0	0	0	0	0	5
malinois	6	6	6	3	3	3	5	3	0	4
tervueren	6	4	5	3	2	4	4	1	0	3
yhteensä	6	5	4	4	2	3	4	1	1	3
vähintään VOI kt saavuttaneet koirat										
groenendael	2	1	12	2	10	6	8	0	0	41
laekenois	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
malinois	15	10	22	17	16	18	10	4	1	106
tervueren	9	11	11	4	5	4	5	2	0	50
yhteensä	26	22	45	23	31	28	23	6	1	197
VOI kt % rekisteröinneistä										
groenendael	2	1	8	2	10	4	5	0	0	4
laekenois	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
malinois	14	12	20	15	15	15	9	3	1	10
tervueren	4	7	5	2	2	3	3	1	0	3
yhteensä	6	6	9	6	7	6	5	2	1	5
Myönnetyt KVA-arvot (kpl)										
groenendael	1	1	3	0	4	1	0	0	0	10
laekenois	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
malinois	5	2	6	6	3	0	0	0	0	22
tervueren	3	4	4	1	0	1	1	1	0	15
yhteensä	9	7	13	7	7	2	1	1	0	47

4.2.4 Tottelevaisuus- ja agilitykokeet

Agilityn harrastajakunta on kasvanut runsaasti viimeisen 10 vuoden aikana, ja belgianpaimenkoira soveltuu rakenteeltaan erittäin hyvin myös agilityyn. Viimeisten viiden vuoden aikana agilitystä on muodostunut varsin suosittu laji rodun harrastajien parissa ja yksittäisten koirakoiden vuosittaiset kilpailumäärät ovat suuria.

Belgianpaimenkoira soveltuu erittäin hyvin myös tottelevaisuuskokeisiin. Lajin suosio on kuitenkin ollut laskussa rodun harrastajien keskuudessa jo vuosia.

Tilastoista voidaan todeta, että malinois-muunnos on suuntautunut selvästi enemmän palveluskoirakokeisiin kuin agilityyn tai tokoon. Vastaavasti groenendael-muunnoksella koekäynnit agilitissä ovat kasvaneet ja toisaalta laskeneet tokossa.

Tervueren-muunnoksessa agilityn koekäynnit ovat kaksinkertaistuneet viimeisen kymmenen vuoden aikana ja vasta viimeisten 4 vuoden aikana toko-koekäynnit ovat kääntyneet laskuun.

Taulukko 27. Agility- ja TOKO-kokeiden tulokset vuosina 2000-2008. Koiran koekäynnit ja tulokset on merkitty sen rekisteröintivuoden kohdalle. PÄIVITETTY

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Yht.
Rekisteröinnit										
groenendael	111	123	153	103	96	141	163	122	156	1168
laekenois	0	14	11	7	10	1	6	3	4	56
malinois	104	87	110	111	106	120	111	141	181	1071
tervueren	219	168	238	182	240	218	166	168	147	1746
yhteensä	434	392	512	403	452	480	446	434	488	4041
AGILITY										
Startanneiden koirien lukumäärä										
groenendael	6	11	15	12	9	24	14	11	6	108
laekenois	0	0	3	0	0	0	1	1	1	6
malinois	3	8	8	12	8	10	10	7	8	74
tervueren	10	6	18	12	2	24	15	19	2	127
yhteensä	19	25	44	36	19	58	40	38	17	315
Startanneiden koirien %-osuus rekisteröinneistä										
groenendael	6	9	10	12	9	17	9	9	4	9
laekenois	0	0	27	0	0	0	17	33	25	11
malinois	3	9	7	11	8	8	9	5	4	7
tervueren	5	4	8	7	1	11	9	11	1	7
yhteensä	4	6	9	9	4	12	9	9	4	8
Myönnetyt AVA-arvot										
groenendael	1	4	7	3	0	2	1	0	0	18
laekenois	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
malinois	0	3	2	3	1	0	0	0	1	7
tervueren	4	0	2	3	2	2	0	0	0	13
yhteensä	5	7	12	9	3	4	1	0	1	39
TOKO										
Koekäynnit										
groenendael										
laekenois										
malinois										
tervueren										
yhteensä										
Tuloksen saavuttaneet koirat										
Tulos ALO-luokasta (kpl)										
groenendael	12	8	6	11	10	7	14	7	4	79
laekenois	0	0	3	1	1	0	0	1	0	6
malinois	8	5	8	6	5	7	6	6	5	57
tervueren	24	13	15	11	18	11	12	17	5	126
yhteensä	44	26	32	29	34	25	32	31	14	268
Tulos AVO-luokasta (kpl)										
groenendael	10	6	15	9	5	9	6	6	4	70
laekenois	0	1	3	1	0	0	0	0	0	5
malinois	0	1	8	5	3	7	2	3	5	34
tervueren	20	10	15	6	9	9	8	8	5	90
yhteensä	30	18	41	21	17	25	16	17	14	199
Tulos VOI-luokasta (kpl)										
groenendael	1	2	2	2	1	0	3	2	0	13
laekenois	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
malinois	2	3	3	3	2	1	2	1	3	20

tervueren	20	10	15	6	9	9	8	8	5	90
yhteensä	23	15	20	11	12	10	13	11	8	123
Tulos EVL-luokasta (kpl)										
groenendael	1	3	3	0	1	4	1	0	0	13
laekenois	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
malinois	1	1	5	2	2	2	0	0	0	13
tervueren	1	2	4	1	4	1	1	2	0	16
yhteensä	3	6	12	3	7	7	2	2	0	42
Myönnetyt TVA-arvot (kpl)										
groenendael	1	1	2	0	0	1	0	0	0	5
laekenois	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
malinois	1	1	2	1	2	1	0	0	0	8
tervueren	1	1	2	0	1	0	0	1	0	6
yhteensä	3	3	6	1	3	2	0	1	0	19

4.2.5. Muut koelajit (VEPE, Raunio yms.)

Vesipelastuskoe:

Uutena koemuotona on vesipelastuskoe, jossa valionarvon ovat saavuttaneet 1 tervueren ja 1 groenendael.

Lajissa kokeissa käyneitä koiria on noin 20 kpl. Koemuoto ei ole vielä saavuttanut suurta suosiota belgianpaimenkoirien omistajien parissa, koska koemuoto ei ole rodunomainen koe. Belgianpaimenkoira tuntuu sopivan tähänkin lajiin erinomaisesti.

Pelastuskoirakokeet:

Belgianpaimenkoira monipuolisena harrastus- ja työkoirana soveltuu myös pelastuskoiratoimintaan.

Pelastuskoirilla suoritetaan vähän kokeita, koska harrastajakunta keskittyy käytännön pelastustoimintaan ja koska laji ei ole kilpailulaji, lukuun ottamatta IPOR-koetta. IPOR-kokeisiin osallistuneet belgianpaimenkoirat ovat menestyneet hyvin.

4.2.6. Rotumme työ- ja virkakäytössä

Suomen viranomaisilla on ollut käytössä sekä puhdasrotuisia pääosin käyttölinjaisia belgianpaimenkoiria että nk. x-malinoiseja. X-malinois on joko puhdasrotuinen rekisteröimätön malinois tai sekarotuinen erityisesti työkäyttöön tarkoitettu koira, jossa on pääosin belgianpaimenkoira malinoisia ja loput koiran käyttötarkoituksesta riippuen esim. hollanninpaimenkoiraa, saksanpaimenkoiraa, tanskandoggia tms.

Poliisikoiralaitoksen belgianpaimenkoirat

Ensimmäiset kaksi poliisikoiralaitokselle hankittua malinoisia olivat sekarotuisia x-malinoiseja. Ensimmäinen x-malinois Barrie hankittiin poliisikoiralaitokselle aikuisena Hollannista. Koira on syntynyt 1991 ja se työskenteli eläkeikänsä asti ja elelee vieläkin terveenä. Seuraava x-malinois Richy tuotiin pentuna Hollannista vuonna 1992. Se puhdisti yhdessä Barrien kanssa palkintopöydän monena vuonna poliisikoirien SM-kisoissa, erityisalueenaan suojelu.

Ensimmäinen puhdasrotuinen rekisteröity malinois-poliisikoira Suomessa on ollut Pois Kottoo Clip FIN24988/98. Koira on edelleen täydessä työkuunnossa ja kunnostautunut monipuolisesti myös kilpailupuolella. Se on KVA jäljellä ja menestynyt poliisikoirien omissa mestaruuskilpailuissa mm. voittamalla yleismestaruuden vuonna 2004. Vuonna 1998 poliisikoiralaitos toi Saksasta kaksi pentueveljestä Apollo vom Roten Milanin FIN2939/01 ja Aly vom Roten Milanin FIN29240/01, jotka omalta osaltaan ovat lisänneet positiivista suhtautumista malinoisia kohtaan poliisikoiranohjaajien mielissä. Apollolle on syntynyt yksi pentue, josta neljä koiraa työskentelee poliisikoirina.

Näiden muutaman ensimmäisen belgianpaimenkoiran lisäksi on malinoiseja hankittu joka vuosi muitakin. Vuonna 2004 niitä ostettiin ennätyskelliset 12 kpl, joista osa on Hollannista ja Saksasta aikuisena tuotettuja x-malinoiseja. Suurin osa poliisikoiralaitoksen omistamista malinoiseista on kasvatettu Suomessa, mutta koiria on tuotu myös Hollannista, Belgiasta, Saksasta, Ruotsista, Norjasta ja Latviasta. Tällä hetkellä poliisikoiralaitoksen omistuksessa on 36 puhdasrotuista malinoisia, 8 x-malinoisia ja yksi malinois-vanhemmista syntynyt tervueren. Tässä luvussa ovat mukana sekä virkakoirat että kasvavat nuoret koirat.

Pääosin malinoisit työskentelevät normaaleina partiokoirina. Tällöin ne saavat laajan ja monipuolisen koulutuksen jäljestyksessä, henkilö- ja esine-etsinnässä, suojelussa ja hallittavuudessa. Tämän lisäksi partiokoirat erikoistuvat vielä huumeiden, räjähteiden tai ruumiiden etsintään (kombikoirat). Erikoiskoulutuksen saaneista neljästä Suomen ID- eli tunnustuskoirista kaksi on belgianpaimenkoira malinois-narttua ja yksi Hollannista tuotu x-malinois.

Saksanpaimenkoira on yleisin poliisikoirana käytetty rotu myös Suomessa. Käyttölinjaisesta malinoisista on tullut varteenotettava vaihtoehto hankittaessa poliisikoiria. Koirien saatavuus on käyttökelpoisiin saksanpaimenkoiriin verrattuna hyvää luokkaa. Pentuja olisi tarjolla enemmän kuin koirille löytyy sopivia ohjaajia. Saksanpaimenkoira

tunnetaan poliisikoiralaitoksella läpikotaisin, mutta malinois tuo uutena rotuna tuon tuosta vastaan yllättäviä asioita. Jo pentuina rodut eroavat toisistaan melkoisesti. Kun saksanpaimenkoiriin totunut testaja miettii malinoisin sovelutumista poliisikoiraksi, eniten pohdintaa aiheuttavat pennun hektisyys ja reagoiminen herkästi asioihin. Eletään mielenkiintoisia aikoja, sillä muutaman viime vuoden aikana Suomesta on hankittu tarkkaan valittuja pentuja hyvistä pentueista ja lähiaikoina tulosten pitäisi alkaa näkyä.

Aikuisia koiria valittaessa käytetään kriteereinä samoja asioita kuin minkä tahansa rotuista koiraa arvioitaessa. Koiran toiminta- ja keskittymiskyvyn tulee olla korkeaa luokkaa. Koiran tulee kyetä käyttämään nenäänsä erittäin vaikeissakin olosuhteissa. Viettirakenteeltaan koiran tulee olla tasapainoinen ja hermorakenteen tulee olla erittäin hyvä. Näitä samoja tärkeitä ominaisuuksia yritetään todeta jo pennuista erilaisin testeillä ja tarkkailemalla pentuja pentulaatikossa ja viemällä pentuja vieraaseen ympäristöön.

Poliisikoiralaitoksen belgianpaimenkoirat ovat olleet pääsääntöisesti erittäin terveitä. Se onkin yksi suuri positiivinen asia. Eläkeikään ei ole vielä ehtinyt montaa koiraa, mutta suurilta ongelmilta on säästyty.

Puolustusvoimien belgianpaimenkoirat

Ensimmäiset x-malinoisit tuotiin Puolustusvoimille vuonna 1990 Hollannista. Määrä on vaihdellut ja vaihtelee vuosittain tarpeen ja tarjonnan mukaan. Tällä hetkellä Puolustusvoimilla on käytössä kaksi x-malinoisia, 2 tervuerenia ja 13 malinoisia.

Belgianpaimenkoirat toimivat sotilaspoliisitehtävissä valvontakoirina. Osa on koulutettu myös erikoisetsintä-koiriksi joko AES- (ase- ja räjähdettä etsintäkoirat) tai huumekoiriksi kuten poliisin kombikoirat eli samalle koiralle on koulutettu sekä valvonta että etsintä.

Suurin syy belgianpaimenkoiran hankintaan on ohjaajien oma halukkuus belgianpaimenkoiran hankkimiseksi. Päätökseen vaikuttaa myös terveen ja hyvän koiramateriaalin saatavuus. Pennun valinnassa vaikuttavat eniten vanhempien ja sukulinjan aikaisemmat jälkeläisnäytöt käyttöominaisuuksien suhteen.

Nuoren aikuisen koiran kohdalla päätökseen vaikuttavat pääsääntöisesti kyseisen yksilön omat ominaisuudet. Päätös tehdään koiran terveyden ja luonneominaisuuksien perusteella. Koira röntgenkuvataan (lonkat, kyynärpäät ja selkäranka) ja sille tehdään soveltuvuudesta ennen ostopäätöstä.

Belgianpaimenkoira malinois säilyy varmasti tulevaisuudessakin yhtenä vaihtoehtona, kun Puolustusvoimille hankitaan käyttökoiria.

Rajavartiolaitoksen belgianpaimenkoirat

Ensimmäinen belgianpaimenkoira, tervueren, hankittiin Rajavartiolaitokselle vuonna 1997. Yhteensä Rajavartiolaitokselle on hankittu seitsemän belgianpaimenkoiraa, joista kuusi pentuina ja yksi aikuisena (viisi malinoisia ja kaksi tervuerenia). Näistä seitsemästä koirasta kaksi malinoisia on jouduttu poistamaan, toinen terveyden (selkä) ja toinen käyttöominaisuuksien vuoksi.

Tällä hetkellä Rajavartiolaitoksella työskentelee 1 tervueren ja 4 malinoisia. Yksi rajanylityspaikalla työskentelevä malinois tullaan poistamaan käytöstä tänä keväänä (2005). Syynä on osin terveys (selkä), osin käyttöominaisuudet. Kaikki jäljelle jäävät neljä belgianpaimenkoiraa työskentelevät jälkikoirina.

Rajakoiran tärkein tehtävä on jäljen ylösottaminen ja jäljen ajaminen maastossa. Koiran täytyy kyetä etsimään jälkeä n. 10 km:n matkalta maastorajalta ja tarvittaessa ajamaan n. 12–24 h vanhaa jälkeä 4–5 km. Näissä tehtävissä palvelee kaksi malinoisia. Osalle koirista annetaan myös suojelukoulutusta, ja myös yksi malinois on kuullut tähän ryhmään. Rajakoira voi työskennellä myös rajanylityspaikoilla etsien kätkeytyneitä ihmisiä ja huumeita ajoneuvoista; yksi malinois on tehnyt tätä työtä.

Pennut hankitaan rajalle sellaisista pentueista, joiden vanhemmilla ja myös laajemmin suvussa on näyttöä käyttöominaisuuksista. Aikuisena hankittujen koirien sukutaululla ei ole merkitystä, vaan koirat testataan yksilöinä. Näin on menetelty myös rajalle hankittujen belgianpaimenkoirien suhteen.

Näillä näkymin belgianpaimenkoirien määrä pysynee rajalla samansuuruisena (3–6 kpl), koska uusia halukkaita ohjaajia niille ei tällä hetkellä ole.

4.3. Terveys

Rotujärjestö on koonnut jalostuksen tavoiteohjelman sisältämistä sairauksista suositustaulukot lukuun 6.3. Rotujärjestön strategia. Taulukoista puuttuvien sairauksien osalta pyydämme ottamaan yhteyttä jalostustoimikuntaan sairauden ilmennyttyä ja ennen koiran jalostuskäyttöä. Taulukoissa on käsitelty koirien tuloksia pääosin rekisteröintivuosiin mukaan muutamaa taulukkoa lukuun ottamatta.

4.3.1. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

a) Lonkkaniveldysplasian esiintymistiheys ja sen kehitys

TAVOITE:

Kaikkien yli 12 kk:n ikäisten koirien lonkkakuvat virallisiksi ja ennen virallista lonkkakuvausikää otetut ns. välikuvaustulokset yhdistyksen tietoon, jos ovat huonommat kuin A tai B. Lisätä lonkkakuvattujen koirien osuutta nykyisestä 43 %:sta 50 %:iin rekisteröinneistä. Saavuttaa groenendael-, tervueren- ja malinois-muunnoksilla lonkkavian esiintymistiheys alle 10 % ja laekenoisilla alle 20 % lonkkakuvatuista koirista.

Lonkkanivelen dysplasian on todettu olevan polygeenisesti periytyvä sairaus. Myös ympäristökijät ja ruokinta vaikuttavat lonkkanivelen kehitykseen. Lonkkanivelen dysplasia, tutummin lonkkavika, aiheuttaa nuorilla koirilla lonkkanivelen subluksaatiota ja luksaatiota (nivelen osittainen tai täydellinen sijoiltaan meno) ja vanhemmilla koirilla nivelrikkoa.

Lonkkanivelten röntgentutkimuksessa tulee kiinnittää huomiota myös selkärangan viimeisen lantionikaman ja ristiluun liitoskohtaan. Tässä kohdassa tavataan välimuotoista nikamaa (sakralisaatiota), jonka seurauksena lantion asento on vino selkärankaan nähden. Epänormaali nikamarakenne aiheuttaa eriasteisia hermopinnetiloja ja nivelrikkomuutoksia selkärankaan. Myös tämä kehityshäiriö on periytyvä rakennevika, jonka periytymistapaa ei tarkasti tunneta. Suosittelemme lonkkatutkimuksen yhteydessä myös lannerangan alueen röntgenkuvausta.

Belgianpaimenkoiralla on hyvä lonkkavikatilanne muihin rotuihin verrattuna. Välillä pennuilla kuitenkin nähdään varsinkin ulkomaista ja kotimaista populaatiota yhdistettäessä varsin heikkotasoisia lonkkia. Tämä kertoo vastustusohjelman ongelmasta; polygeenisesti periytyvä sairautta pois jalostet-taessa voidaan eri maissa jalostaa lonkkavian eri syntymekanismiin vaikuttavia geenejä pois ja saavuttaa näin eri maiden populaatioissa alhainen vian esiintyvyys.

PEVISA-määräykset ovat lonkkakuvaustuloksen osalta belgianpaimenkoirilla seuraavat:

Pentueen molempien vanhempien tulee olla virallisesti lonkkakuvattuja. Lonkkaniveldysplasian osalta noudatetaan raja-arvoa B ja raja-arvon alittavien koirien pentuja ei rekisteröidä. SKL:n virallisen lausunnon tulee olla voimassa astutushetkellä. Vuoden 2011 alusta ulkomaisessa rekisterissä olevaa urosta voidaan käyttää kertaalleen jalostukseen ilman lonkkakuvaustulosta.

Vuosina 1994–2003 on rekisteröity yhteensä 5 258 belgianpaimenkoiraa. Niistä on lonkkakuvattu 2 261 yksilöä eli 43.0 % rekisteröidyistä belgianpaimenkoirista. Useamman kerran lonkkakuvattuja on ollut 60 yksilöä eli 2.7 % lonkkakuvatuista koirista ja uusintalausuntoja on annettu 72 kpl eli 3.1 % lonkkalausunnoista. Näistä uusintalausunnoista parempana palautui noin 30 %, samana noin 50 % ja noin 10 % sai ensimmäisen hyväksytyt lonkkalausunnon. Kaikilla muunnoksilla A-lonkkaisten osuus on laskenut ja B-lonkkaisten kasvanut vuosiin 1989–1993 verrattuna. Malinoisilla ja tervuerenilla ovat kasvaneet myös C- ja D-lonkkaisten osuudet. Laekenoisilla esiintyy muista muunnoksista poiketen enemmän lonkkavikaa, mutta lonkkavikaa suurempi ongelma on muunnoksen pieni populaatiokoko, jonka laajentamisen tulee ensisijaisesti ohjata jalostusvalintojamme. Vuodesta 1995 alkaen käytössämme ovat olleet PEVISA-määräykset, joiden oletettiin säilyttävän rodun hyvän lonkkatilanteen tai jopa parantavan sitä hieman. Näin ei kuitenkaan ole käynyt. Pelkkä tiedon keruu ei yksin ratkaise ongelmaa, vaan yhdistelmiä suunniteltaessa tulisi nykyistä enemmän huomioida ei vain tulevan yhdistelmän vanhempien omia tuloksia vaan myös niiden sisarusten ja vanhempien tuloksia. Koiran elämänlaatuun vaikuttavan lonkka-vian jalostaminen pois kannasta on työlästä, joten populaatiossa on edelleen yksittäisiä D- ja E-lonkkaisia yksilöitä. Näiden osuus kokonaisuudessa ei ole merkittävä, mutta pyrkimyksenä tulisi olla terveempi kanta kokonaisuudessaan. Suosittelemme B-lonkkaisten yhdistämistä ainoastaan A-lonkkaiseen koiraan. B-B-yhdistelmissä korostuu koirien sisarusten ja jälkeläisten lonkkatulosten merkitys parituskumppania valitessa.

Jalostusvalintoja tehtäessä apuna voidaan käyttää myös koiran jälkeläisten lonkkalausuntojen keskiarvoa, jota verrataan koko muunnoksen keskiarvoon (kts LIITE 7.). Jos koiran jälkeläiset ovat selvästi keskitasoa huonompia, ei koiran jalostuskäyttöä tule jatkaa. Lonkkalausuntojen keskiarvoa lasket-taessa on jokaiselta koiralta huomioitu vain sen paras lonkkalausunto ja siitä sekä vasemman että oikean lonkan tulokset ja näin saatu koirakohtainen keskiarvo. Lonkkaniveldysplasian asteet on pisteytetty seuraavasti: A = 4, B = 3, C = 2, D = 1 ja E = 0 eli koiran lonkkalausunnon ollessa A/A ovat sen pisteet 4 ja lausunnon ollessa A/B pisteet ovat 3.5, B/B on 3 jne. Näin laskettuna kaikkien muunnosten lonkkalausuntojen keskiarvo on 3.54 joka vastaa A/B lausuntoa. Muunnoksittain keskiarvot ovat seuraavat: 3.66 groenendael, 3.19 laekenois, 3.58 malinois ja 3.46 tervueren. Tuloksia ver-rat-taessa on muistettava se, että laekenoisilla yhden viallisen yksilön vaikutus keskiarvoon on paljon suurempi kuin muilla muunnoksilla. Keskiarvon laskemisessa on huomioitu vielä vuoden 2003 lonkkalausunnot.

Groenendael:

Keskimääräinen lonkkavian esiintymistiheys on kohonnut 1.9 %-yksikköä vuosien 1989–1993 keskiarvosta 6.2 %:sta 8.1 %:iin. Muunnoksessa B- ja C-lausuntojen osuudet ovat kasvaneet ja A-, D- ja E-lausuntojen osuudet vähentyneet.

Taulukko 28. Groenendael-muunnoksen lonkkatutkimustulokset 1994-2009. PÄIVITETTY

	1989-93	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Yht.
Rekisteröinnit (kpl)	997	227	214	146	149	175	165	111	123	154	103	96	141	163	122	156	114	2359
Lonkkakuvattut (kpl)	464	109	103	75	90	91	92	57	67	88	61	55	78	98	68	55	16	1203

Tutkittujen osuus rekisteröinneistä (%)	46,4 %	48,0 %	48,1 %	51,4 %	60,4 %	52,0 %	55,8 %	51,4 %	54,5 %	57,1 %	59,2 %	57,3 %	55,3 %	60,1 %	55,7 %	35,3 %	14,0 %	51,0 %
A (kpl)	353 (76,1%)	67	65	57	61	56	69	39	47	65	41	39	58	72	51	46	13	70,3 %
B (kpl)	81 (17,5%)	30	27	16	23	25	14	16	12	17	10	9	15	20	12	5	2	21,0 %
C (kpl)	13 (2,8%)	6	10	2	6	6	7	1	6	3	5	4	2	5	2	1	0	5,5 %
D (kpl)	11 (2,4%)	5	1	0	0	4	2	1	2	3	5	3	2	0	3	3	1	2,9 %
E (kpl)	5 (1,1%)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0,1 %
F (kpl)	1 (0,2%)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0,2 %
Lonkkavikaisia (kpl)	29	11	11	2	6	10	9	2	8	6	10	7	5	5	5	4	1	102
Lonkkavikaisten osuus lonkkavuvatuista koirista (%)	6,3 %	10,1 %	10,7 %	2,7 %	6,7 %	11,0 %	9,8 %	3,5 %	11,9 %	6,8 %	16,4 %	12,7 %	6,4 %	5,1 %	7,4 %	7,3 %	6,3 %	8,5 %

Tervueren:

Keskimääräinen lonkkavian esiintymistiheys on hieman kohonnut 0.9 %-yksikköä vuosien 1989–1993 10.9 %:sta 11.8 %:iin. Muunnoksessa B- ja D-lausuntojen osuudet ovat lisääntyneet ja A- ja E-lausuntojen osuudet vähentyneet.

Taulukko 29. Tervueren-muunnoksen lonkkatutkimustulokset 1994-2009. PÄIVITETTY

	1989-1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Yht.
Rekisteröinnit (kpl)	1214	443	373	298	276	268	280	219	168	238	182	240	218	166	168	147	145	3829
Lonkkavuvatu (kpl)	583	219	149	128	124	134	149	109	102	131	86	129	114	76	91	66	24	1831
Tutkittujen osuus rekisteröinneistä (%)	48,0 %	49,4 %	39,9 %	43,0 %	44,9 %	50,0 %	53,2 %	49,8 %	60,7 %	55,0 %	47,3 %	53,8 %	52,3 %	45,8 %	54,2 %	44,9 %	16,6 %	47,8 %
A (kpl)	390 (66,9%)	117	62	69	58	78	77	74	56	69	54	83	62	51	63	49	22	57,0 %
B (kpl)	130 (22,3%)	75	62	42	56	43	54	26	31	46	25	27	29	18	23	12	2	31,2 %
C (kpl)	48 (8,2%)	20	15	10	7	10	13	8	11	12	6	15	14	5	5	4	0	8,5 %
D (kpl)	11 (1,9%)	6	10	6	3	3	5	1	4	3	1	4	8	1	0	1	0	3,1 %
E (kpl)	4 (0,7%)	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0,2 %
F (kpl)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0,1 %
Lonkkavikaisia (kpl)	63	27	25	17	10	13	18	9	15	16	7	19	23	6	5	5	0	215
Lonkkavikaisten osuus lonkkavuvatuista koirista (%)	10,8 %	12,3 %	16,8 %	13,3 %	8,1 %	9,7 %	12,1 %	8,3 %	14,7 %	12,2 %	8,1 %	14,7 %	20,2 %	7,9 %	5,5 %	7,6 %	0,0 %	11,7 %

Malinois:

Keskimääräinen lonkkavian esiintymistiheys on laskenut 6.4 %-yksikköä vuosien 1989–1993 13.5 %:sta 7.1 %:iin. Muunnoksessa ovat lisääntyneet B- ja D-lausuntojen osuudet ja A- ja C-lausuntojen osuudet ovat vähentyneet.

Taulukko 30. Malinois-muunnoksen lonkkatutkimustulokset 1994-2009. PÄIVITETTY

	1989-1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Yht.
Rekisteröinnit (kpl)	121	55	54	59	105	76	94	104	87	110	111	106	120	111	141	181	151	1665
Lonkkavuvatu (kpl)	74	37	37	35	69	46	47	57	53	65	79	73	93	79	87	104	29	990
Tutkittujen osuus rekisteröinneistä (%)	61,2 %	67,3 %	68,5 %	59,3 %	65,7 %	60,5 %	50,0 %	54,8 %	60,9 %	59,1 %	71,2 %	68,9 %	77,5 %	71,2 %	61,7 %	57,5 %	19,2 %	59,5 %
A (kpl)	47 (63,5%)	17	28	14	38	27	26	41	38	43	54	48	72	54	50	77	27	66,1 %
B (kpl)	17 (23,0%)	15	8	20	26	18	15	14	12	18	22	19	18	19	29	23	2	28,1 %
C (kpl)	10 (13,5%)	4	1	1	3	1	4	1	2	2	3	6	1	5	7	3	0	4,4 %
D (kpl)	0	1	0	0	2	0	2	1	1	2	0	0	2	1	1	1	0	1,4 %
E (kpl)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
F (kpl)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Lonkkavikaisia (kpl)	10	5	1	1	5	1	6	2	3	4	3	6	3	6	8	4	0	58
Lonkkavikaisten osuus lonkkavuvatuista koirista (%)	13,5 %	13,5 %	2,7 %	2,9 %	7,2 %	2,2 %	12,8 %	3,5 %	5,7 %	6,2 %	3,8 %	8,2 %	3,2 %	7,6 %	9,2 %	3,8 %	0,0 %	5,9 %

Laekenois:

Keskimääräinen lonkkavian esiintymistiheys on noussut 9.6 %-yksikköä vuosien 1989–1993 12.0 %:sta 21.6 %:iin. Muunnoksessa ovat lisääntyneet B- ja D-lausuntojen osuudet ja A- ja C-lausuntojen osuudet ovat vähentyneet.

Taulukko 31. Laekenois-muunnoksen lonkkatutkimustulokset 1994-2009. PÄIVITETTY

	1989-1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Yht.
Rekisteröinnit (kpl)	49	10	12	5	14	7	9	0	14	11	7	10	1	6	3	4	10	123
Lonkkakuvatut (kpl)	25	8	4	3	9	1	6	0	3	8	2	5	1	5	1	0	2	58
Tutkittujen osuus rekisteröinneistä (%)	51,0 %	80,0 %	33,3 %	60,0 %	64,3 %	14,3 %	66,7 %	-	21,4 %	72,7 %	28,6 %	50,0 %	100,0 %	83,3 %	33,3 %	0,0 %	20,0 %	47,2 %
A (kpl)	14 (56,0%)	2	0	2	1	0	2	0	0	4	0	1	1	5	0	0	2	34,5 %
B (kpl)	8 (32,0%)	4	3	0	7	0	3	0	3	4	1	1	0	0	0	0	0	44,8 %
C (kpl)	3 (12,0%)	2	0	1	1	1	1	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	15,5 %
D (kpl)	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	5,2 %
E (kpl)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
F (kpl)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Lonkkavikaisia (kpl)	3	2	1	1	1	1	1	0	0	0	1	3	0	0	1	0	0	12
Lonkkavikaisten osuus lonkkakuvatuista koirista (%)	12,0 %	25,0 %	25,0 %	33,3 %	11,1 %	100,0 %	16,7 %	-	0,0 %	0,0 %	50,0 %	60,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %	-	0,0 %	20,7 %

b) Kyynärniveldysplasia ja sen kehitys

TAVOITE:

Että 50% rekisteröidyistä koirista kyynärniveldysplasiaan. Saavuttaa groenendael-, tervueren- ja malinois-muunnoksilla kyynärniveldysplasian esiintymistiheys alle 10 % ja laekenoisilla alle 20 % kyynärniveldysplasiasta koirista.

Kyynärnivelen osteokondroosi tunnetaan myös nimellä **kyynärniveldysplasia** (voidaan käyttää lyhennettä KD). Kyynärnivelen ongelmia aiheuttavat myös riuksen ja ulnan kasvuhäiriöt ja kasvulinjojen liian aikainen sulkeutuminen.

Kyynärnivelen kasvuhäiriöiden on todettu invalidisoivan koiraa enemmän kuin lonkanivelen kasvuhäiriöiden.

Kuvausmäärät ovat ilahduttavasti olleet kasvussa. Kaik-kiaan vuosina 1994–2003 on tutkittu 1□502 belgianpaimenkoiraa eli 30.9 % saman aikavälin rekisteröinneistä. Tavoitteena on lisätä tutkittujen koirien määrää 50 %:iin rekisteröinneistä nykyisen 30.9 %:n sijaan. Rotujärjestö on päättänyt anoa kyynärnivelen kuvauspakkoa PEVISA-ohjelman lisäyksi. Tulevaisuudessa kasvattajien ja jäsenistön olisi pohdittava mahdollisen kyynärnivelen raja-arvon asettamista rekisteröinnin ehdoksi.

Pentulistalla näkyy huolestuttavasti yhdistelmiä, joissa molemmilla vanhemmilla on 1/1-kyynärät. Kaikilla muunnoksilla tulisi poistaa 2–3-asteen koirat jalostuksesta eikä yhdistelmien kyynärnivelen yhteenlaskettu summa saisi ylittää 2. Kyynärnivelen terveys korostuu harrastus- ja työrodulla raskaassa rasituksessa olevilla yksilöillä.

Apuna jalostusvalintoja tehdessä voidaan käyttää myös koiran jälkeläisten kyynärnivelausuntojen keskiarvoa, jota verrataan koko muunnoksen keskiarvoon (ks. liite 7). Jos koiran jälkeläiset ovat selvästi keskitasoa huonompia, ei koiran jalostuskäyttöä tule jatkaa. KD-lausuntojen keskiarvoa laskettaessa on jokaiselta koiralta huomioitu vain sen paras KD-lausunto ja siitä sekä vasemman että oikean kyynärnivelen tulokset ja näin saatu koirakohtainen keskiarvo. Muutosasteet on pisteytetty seuraavasti: 0 = 3, 1 = 2, 2 = 1 ja 3 = 0 eli koiran KD -lausunnon ollessa 0/0 ovat sen pisteet 3 ja lausunnon ollessa 0/1 pisteet ovat 2.5, 1/1 on 2 jne. Näin laskettuna kaikkien muunnosten KD-lausuntojen keskiarvo on 2.83, joka vastaa hieman huonompaa kuin 0/0 lausunto. Muunnoksittain ovat keskiarvot seuraavat: 2.88 groenendael, 2.52 laekenois, 2.83 malinois ja 2.82 tervueren. Näitä tuloksia verrattaessa on muistettava se, että laekenoisilla yhden viallisen yksilön vaikutus keskiarvoon on paljon suurempi kuin muilla muunnoksilla. Keskiarvoa laskettaessa on huomioitu vielä vuoden 2003 KD-lausunnot.

Groenendael:

Muunnoksella kyynärniveldysplasian esiintymistiheys on 11.4 % ja 2–3 asteen muutoksia on vain 1.1 %:lla tutkituista koirista. Maltillisella jalostuksella tilanne saadaan pysymään ennallaan.

Taulukko 36. Kyynärtutkimustilasto groenendael-muunnoksella vuosilta 1994-2009. PÄIVITETTY

Tutkimustulos	1994	1995	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	yht.	%-osuus
Rekisteröinnit	227	214	214	146	149	175	165	111	123	153	103	96	141	163	122	156	114	2358	
Tutkitut	32	53	53	55	63	75	73	55	58	81	60	55	77	97	69	57	16	976	

Tutkittujen osuus %	14,1 %		24,8 %	37,7 %	42,3 %	42,9 %	44,2 %	49,5 %	47,2 %	52,9 %	58,3 %	57,3 %	54,6 %	59,5 %	56,6 %	36,5 %	14,0 %		41,4 %
0	26	48	48	49	55	64	62	48	55	75	53	50	67	90	61	49	16	868	88,9 %
1	6	4	4	6	7	9	9	7	3	4	5	4	7	6	4	6	0	87	8,9 %
2	0	1	1	0	1	1	2	0	0	2	1	1	3	1	3	2	0	18	1,8 %
3	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	3	0,3 %
sairaita yht.	6	5	5	6	8	11	11	7	3	6	7	5	10	7	8	8	0	108	
s-%	18,8 %		9,4 %	10,9 %	12,7 %	14,7 %	15,1 %	12,7 %	5,2 %	7,4 %	11,7 %	9,1 %	13,0 %	7,2 %	11,6 %	14,0 %	0,0 %	11,1 %	

Tervueren:

Muunnoksella kyynärniveldysplasian esiintymistiheys on 17.2 % ja 2-3 asteen muutoksia on 2.8 %:lla tutkituista koirista. Esiintymistiheyttä tulisi pyrkiä laskemaan. Muunnoksen yksittäiset 2-asteen sairaudet eivät ole merkittävässä roolissa.

Taulukko 37. Kyynärtutkimustilasto tervueren-muunnoksella vuosilta 1994-2009. PÄIVITETTY

Tutkimustulos	1994	1995	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	yht.	%-osuus
Rekisteröinnit	443	214	373	298	276	268	280	219	168	238	182	240	218	166	168	147	145	3829	
Tutkitut	63	53	60	78	71	93	125	96	95	121	85	125	112	77	90	66	24	1381	
Tutkittujen osuus %	14,2 %		16,1 %	26,2 %	25,7 %	34,7 %	44,6 %	43,8 %	56,5 %	50,8 %	46,7 %	52,1 %	51,4 %	46,4 %	53,6 %	44,9 %	16,6 %		36,1 %
0	41	48	50	67	61	79	105	85	77	107	62	107	95	71	81	59	21	1168	84,6 %
1	18	4	9	10	10	13	17	11	17	12	19	14	15	4	9	5	2	185	13,4 %
2	4	1	1	1	0	1	3	0	1	2	4	4	2	2	0	1	1	27	2,0 %
3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %
sairaita yht.	22	5	10	11	10	14	20	11	18	14	23	18	17	6	9	7	3	213	
s-%	34,9 %		16,7 %	14,1 %	14,1 %	15,1 %	16,0 %	11,5 %	18,9 %	11,6 %	27,1 %	14,4 %	15,2 %	7,8 %	10,0 %	10,6 %	12,5 %	15,4 %	

Malinois:

Muunnoksella kyynärniveldysplasian esiintymistiheys on 16.8 % ja 2-3 asteen muutoksia on vain 0.3 %:lla tutkituista koirista. Esiintymistiheyttä tulisi pyrkiä laskemaan. Muunnoksen yksittäiset 2-asteen sairaudet eivät ole merkittävässä roolissa.

Taulukko 38. Kyynärtutkimustilasto malinois-muunnoksella vuosilta 1994-2009. PÄIVITETTY

Tutkimustulos	1994	1995	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	yht.	%-osuus
Rekisteröinnit	55	214	54	59	105	76	94	104	87	110	111	106	120	111	141	181	151	1665	
Tutkitut	14	53	23	26	51	40	35	56	53	63	78	73	95	79	86	103	29	904	
Tutkittujen osuus %	11,0 %		42,6 %	44,1 %	48,6 %	52,6 %	37,2 %	53,8 %	60,9 %	57,3 %	70,3 %	68,9 %	79,2 %	71,2 %	61,0 %	56,9 %	19,2 %		54,3 %
0	11	48	20	25	43	31	30	45	44	49	66	60	81	69	80	95	27	776	85,8 %
1	3	4	3	1	8	9	5	11	9	12	11	13	14	10	4	8	1	122	13,5 %
2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	1	4	0,4 %
3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2	0,2 %
sairaita yht.	3	5	3	1	8	9	5	11	9	14	12	13	14	10	6	8	2	128	
s-%	21,4 %		13,0 %	3,8 %	15,7 %	22,5 %	14,3 %	19,6 %	17,0 %	22,2 %	15,4 %	17,8 %	14,7 %	12,7 %	7,0 %	7,8 %	6,9 %	14,2 %	

Laekenois:

Muunnoksella kyynärniveldysplasian esiintymistiheys on 33.3 % ja 2-3 asteen muutoksia on 11.2 %:lla tutkituista koirista. Esiintymistiheyttä tulisi pyrkiä laskemaan. Muunnoksen yksittäiset 2-asteen sairaudet eivät ole merkittävässä roolissa.

Taulukko 39. Kyynärtutkimustilasto laekenois-muunnoksella vuosilta 1994-2009. PÄIVITETTY

Tutkimustulos	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	yht.	%-osuus
Rekisteröinnit	10	12	5	14	7	9	0	14	11	7	10	1	6	3	4	10	123	
Tutkitut	8	4	2	9	1	6	0	3	8	2	5	1	5	1	0	2	57	
Tutkittujen osuus %	11,0 %	33,3 %	40,0 %	64,3 %	14,3 %	66,7 %	-	21,4 %	72,7 %	28,6 %	50,0 %	100,0 %	83,3 %	33,3 %	0,0 %	20,0 %		46,3 %
0	7	3	1	5	0	4	0	1	7	1	2	1	5	1	0	2	40	70,2 %
1	1	1	0	4	0	1	0	1	1	0	2	0	0	0	0	0	11	19,3 %
2	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	3	5,3 %

	3	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	3	5,3 %
sairaita yht.	1	1	1	4	1	2	0	2	1	1	3	0	0	0	0	0	0	17	
s-%	12,5 %	25,0 %	50,0 %	44,4 %	100,0 %	33,3 %	-	66,7 %	12,5 %	50,0 %	60,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	-	0,0 %	29,8 %		

c) Silmätaudit ja niiden kehitys

Tavoite: lisätä silmäpeilattujen koirien osuutta nykyisestä 36 %:sta 50 %:iin rekisteröinneistä ja pyrkiä estämään PRA:n leviäminen Suomen belgianpaimenkoirakantaan pitämällä PEVISA -ohjelma voimassa silmäpeilauksen osalta. Pitää HC:n esiintymistiheys laskevana.

Belgianpaimenkoiria on silmäpeilattu vuosina 1994–2003 yhteensä 1 729 koiraa eli noin 36 % vuotuisista rekisteröinneistä. Silmätauteja on ilmennyt tutkituista koirista 3.1 %:lla, mitä voi pitää alhaisena lukuna. Sairauksista eniten on esiintynyt harmaakaihia.

Perinnöllinen harmaakaihi eli HC (Hereditary Cataract)

Kaihiksi sanotaan mitä tahansa linssissä näkyvää harmautta tai samentumaa. Linssi on se osa silmää, joka kerää valoa, jolloin kuva voi muodostua verkkokalvolle. Kaihityypistä silmätauti esiintyy monilla roduilla ja myös sekarotuisilla. Kaihimuodostelmia voi muodostua tulehduksen, vamman tai aineenvaihdunnallisten syiden (esim. diabetes) yhteydessä. Lisäksi on olemassa perinnöllistä harmaakaihia, jota kutsutaan myös nuoruuden kaihiksi (juveniilicatarakta). Harmaakaihi luokitellaan perinnölliseksi, kun se täyttää seuraavat tunnusmerkit: mykiön takakapselissa sijaitseva (postpolaarinen), molemminpuolinen ja etenevä samentuma. Harmaakaihi ei juuri koskaan ole belgianpaimenkoirilla sokeuttava vaan etenevyys on hidasta.

Perinnöllinen kaihi on belgianpaimenkoirien yleisin silmätauti ja sitä on havaittu maailmalaajuisesti. Suomessa tutkittujen belgianpaimenkoirien kaihin frekvenssi on 2.4 % (2003 loppuun mennessä). Perinnöllisen harmaakaihin vähentäminen kannasta on suhteellisen vaikeaa, sillä tarkkaa periyymistapaa ei tunneta. Siihen on viisainta suhtautua kuten autosomissa resessiivisesti periytyvään vikaan. Tällöin sairaan koiran vanhemmat ovat ns. varmoja kantajia, osa sisaruksista niin kliinisesti kuin myös geneettisesti terveitä, osa kliinisesti terveitä sairauden kantajia ja osa kliinisesti sairaita. Ongelma ei olekaan kaihiin sairastuneet koirat, vaan kaikki ne populaatiossa olevat kantajakoirat, joita ei nykyisillä tutkimusmenetelmillä voida erottaa terveistä. Koska esiintymistiheys suomalaisessa kannassa on 2,4 %, tarkoittaa se sitä, että noin 26 % kaikista yksilöistä kantaa kaihia aiheuttavaa geeniä perimässään. Jos kaihin esiintymistiheys saataisiin laskemaan esim. yhteen prosenttiin (1 %), olisi kantajayksilöitä vielä niinkin paljon kuin 18 %.

On olemassa ns. vanhuuden kaihia, joka kehittyy kaikille koirille, jos ne elävät kyllin pitkään. Kysymyksessä on tila, jossa koiran silmän linssiin muodostuu valoa huonommin läpäiseviä, vaaleita alueita. Silmätauteihin perehtynyt eläinlääkäri osaa erottaa vanhuuden kaihin ja perinnöllisen kaihin toisistaan.

Belgianpaimenkoirilla kaihi kuuluu Kennelliiton PEVISA-ohjelman piiriin, eikä sairaita yksilöitä voida käyttää jalostukseen. Koiran sisaruksia voidaan käyttää harkiten jalostukseen, sillä ainoastaan osa niistä on viantantaja. Yhdistys suosittelee erityisesti näistä yhdistelmistä syntyneiden jälkeläisten silmäpeilaamista 2–3 vuoden iässä.

PEVISA-määräykset silmätautien osalta ovat seuraavat belgianpaimenkoirilla: Molempien pentueen vanhempien tulee olla virallisesti silmätarkastettu. Vuoden 2011 alusta alkaen silmätarkastuslausunto ei saa astutushetkellä olla 24 kk vanhempi. HC:tä sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä.

PRA (Progressiivinen retinan atrofia)

Etenevä verkkokalvon surkastuma eli progressiivinen retinan atrofia (PRA) on monilla roduilla esiintyvä vähitellen sokeuttava silmätauti. Silmän pohjan verisuonitus surkastuu jättäen toimintaan vain tärkeimmät suonet, nekin huomattavasti pienentyneinä. Tämän prosessin seurauksena myös verkkokalvo ohentuu. Silmän valo aistivat solut, sauvat ja tapit, rappeutuvat ja tuhoutuvat, minkä seurauksena koira sokeutuu yleensä 5–6 vuoden iässä. PRA:ta sairastavalle koiralle on tyypillistä suurentuneet pupillit ja voimistunut silmäpohjan heijaste.

PRA-tutkimus tehdään käyttäen oftalmoskooppia. Muutoksia voidaan nähdä eri roduilla eri iässä. Yleistynyt eli perifeerinen PRA kehittyy pikkuhiljaa näkökentän laidoilta keskelle. Lopulta näkösoluja on vain verkkokalvon keskellä, jolloin koiralla on ns. tunnelinäkö, jota voi verrata vaikka avaimen reiästä katselemiseen. Ensimmäisenä oireena on useimmiten koiran vaikeus nähdä hämärässä. Koira tulee vähitellen hämäräsokeaksi, kun sauvasolujen määrä vähenee. Oudoissa paikoissa se saattaa ikään kuin ”pelätä pimeää”, tutuissa kotiloissa hämäräsokeutta ei niinkään huomaa.

On todettu PRA:n periytyvän resessiivisen autosomaalin geenin aiheuttamana eli sairaan koiran molemmat vanhemmat ovat sairauden kantajia. PRA on vakava silmätauti ja edellyttää populaatiossa merkittäviä jalostusrajoitteita, kuten lähisukulaiskoirien poistamista jalostuskäytöstä.

PRA:ta on havaittu Yhdysvalloissa ja Ruotsissa sekä Norjassa suomalaiskoirien lähisukulaisilla tervueren-, groenendael- ja malinois-muunnoksessa. Tällä hetkellä Suomen kannasta ei ole löytynyt vielä ainuttakaan PRA:ta sairastavaa yksilöä, mutta populaation tilaa tulee tarkkailla koko ajan.

PEVISA-määräykset silmäsauroksien osalta ovat seuraavat belgianpaimenkoirilla:
Molempien pentueen vanhempien tulee olla virallisesti silmätarkastettu. Vuoden 2011 alusta alkaen silmätarkastuslausunto ei saa astutushekkellä olla 24 kk vanhempi. PRA:ta sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä.

RD, verkkokalvon vajaakehitys (Retinan Dysplasia)

Verkkokalvo on silmän takaseinällä oleva kalvo, jonka pinnalla on näkösoluja (tapit ja sauvat). RD ilmenee siten, että verkkokalvo on poimuilla eikä sileänä silmän takaosassa. Fokaalissa RD:ssa verkkokalvossa on pullistumia ja runsasta poimuttumista. Yleensä muutama ryppy verkkokalvolla ei aiheuta näkökyvyn heikentymistä. Jos taas poimuttumista on runsaasti, seurauksena voi olla koko verkkokalvon irtautuminen ja sokeutuminen. Sairaus on synnynnäinen ja voidaan todeta jo luovutusikäisillä pennuilla. Periytymistavaksi on epäilty autosomaalia ressessiivää, jolloin sairaan pennun vanhemmat ovat sairauden kantajia.

Tällä hetkellä populaatiossamme on tavattu kaksi RD:tä sairastavaa yksilöä ja RD:n osuus kaikista tutkituista on noin 0,05 %:a (2003 loppuun mennessä). Sairaita yksilöitä ei tule käyttää jalostukseen.

PEVISA-määräykset silmäsauroksien osalta ovat seuraavat belgianpaimenkoirilla:
Molempien pentueen vanhempien tulee olla virallisesti silmätarkastettu. Vuoden 2011 alusta alkaen silmätarkastuslausunto ei saa astutushekkellä olla 24 kk vanhempi. RD:ta sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä.

Pannus keratitis (Chronic Superficial Keratitis, Überreiterin syndrooma, krooninen pinnallinen keratiitti, superfikiaali keratiitti, keratiitti, pannus)

Kansanomaisesti tätä sairautta kutsutaan krooniseksi sarveiskalvon tulehdukseksi. Kyseessä on sidekalvolta sarveiskalvon pinnalle kasvava sidekudosmuodostuma, jolloin sarveiskalvo tulee läpinäkymättömäksi. Yleisimmin side- ja sarveiskalvomuutokset alkavat silmämunan ohimonpuoleisesta osasta (96 % tapauksista). Sairaus kohdistuu yhtä aikaa molempiin silmiin, joskin sairauden aste voi olla niissä erilainen. Ajan mittaan verisuonikas sidekudos, jossa on usein tummaa pigmenttiä, peittää koko sarveiskalvon ja koira sokeutuu. Joskus myös vilkkuluomi pigmentoituu ja paksunee.

Syy on edelleen tuntematon. Immunologista mekanismia on epäilty. Tätä tukee se, että sidekudosmuodostumista on löydetty solutyyppejä, jotka ovat yhteydessä immuunivälitteisiin sairauksiin. Sairauden perinnöllisyyttä ei ole voitu todistaa, mutta perinnöllinen alttius tai taipumus on todennäköinen. Esimerkiksi kudostyyppi, joka altistaa ko. sairaudelle voi olla periytyvä. Tällöin taipumuksen aiheuttajana voisi olla dominantti autosomaali (ei sukupuolikromosomissa oleva vallitsevasti periytyvä) geeni, joka hermistää sarveiskalvon helpommin ultraviolettisäteilylle. Sairasta koira ei tule käyttää jalostukseen.

Sairastuminen tapahtuu yleensä 3–6 vuoden iässä (51 % tapauksista). Sairaus on parantumaton, mutta hyvin hoitoon reagoiva. Parhaiten hoito tehoaa vanhempiin koiriin tai nuoriin, joilla tilanne on havaittu varhain. Jos koira sairastuu hyvin nuorena, etenee sairaus nopeasti. Vaikeimmin hoidettavia tapauksia ovat runsaasti pigmentoituneet, verisuoniköyhät sidekudosmuodostumat ja nuoret koirat, jotka ovat jo sokeutuneet tai joiden sidekudosmuodostumat kehittyvät nopeasti. Vaikeita ovat myös tapaukset, joissa koira on hoidettu väärän diagnoosin vuoksi virheellisesti kortisonilla, mikä on aiheuttanut sairauden pahenemisen. Sairauden havaitseminen voi olla vaikeaa, sillä useimmiten omistajat huomaavat sidekudosmuodostuman vasta, kun se peittää suuren osan sarveiskalvon reunasta.

Lääkityksenä käytetään anti-inflammatorisia (tulehdusta ehkäisevä) ja immunosuppressiivisia (immuunivastetta vaimentava) lääkkeitä, esim. siklosporiinia ja kortikosteroideja. Yleensä koira tarvitsee säännöllistä lääkitystä koko loppuelämänsä ajan.

PEVISA-määräykset silmäsauroksien osalta ovat seuraavat belgianpaimenkoirilla:
Molempien pentueen vanhempien tulee olla virallisesti silmätarkastettu. Vuoden 2011 alusta alkaen silmätarkastuslausunto ei saa astutushekkellä olla 24 kk vanhempi. Pannus keratitista sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä.

Groenendael:

Pieni lasku, 0,4 %-yksikköä, on havaittavissa muunnoksen perinnöllisen harmaakaihin esiintyvyydessä. Muunnoksella esiintyi 1990-luvun alkupuolella perinnöllistä harmaakaihia 1,8 %:lla tutkituista koirista, ja vuosina 1994–2002 rekisteröidyillä koirilla sitä on esiintynyt vain 1,4 %:a. Muita löydöksiä, jotka eivät estäneet antamasta koiralle lausuntoa "terve", ilmeni noin 11 %:ssa tutkituista koirista. Toivottavasti sama laskeva suunta silmäsauroksissa pystytään säilyttämään tulevaisuudessakin.

Taulukko 32. Groenendael-muunnoksen silmätutkimustilasto vuosilta 1994-2009. PÄIVITETTY

	1987-1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	yht. 1994-2009	%-osuus
Rekisteröinnit	1278	227	214	146	149	175	165	111	123	154	103	96	141	163	122	156	114	2359	
Tutkitut	217	88	87	87	71	66	67	37	43	67	45	46	60	85	50	38	9	946	
Tutkittujen osuus %	16,7 %	38,8 %	40,7 %	59,6 %	47,7 %	37,7 %	40,6 %	33,3 %	35,0 %	43,5 %	43,7 %	47,9 %	42,6 %	52,1 %	41,0 %	24,4 %	7,9 %	40,1 %	
Terve	213 (98,2%)	84	86	82	70	64	66	36	42	65	44	45	56	84	50	37	9	920	97,3 %
Sairas	4	4	1	5	1	2	1	1	1	2	1	1	4	1	0	1	0	26	
HC	4	4	1	4	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	20	
PRA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
mRD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	
keratiitti	0	1	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	1	0	7	
muut																			
yhteensä	4	5	1	6	1	2	1	1	1	2	1	1	4	1	0	1	0	28	
HC s-%	1,8 %	4,5 %	1,1 %	4,6 %	1,4 %	3,0 %	1,5 %	2,7 %	2,3 %	1,5 %	2,2 %	2,2 %	1,7 %	1,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %		2,1 %
RD s-%	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %		0,1 %
keratiitti s-%	0,0 %	1,1 %	0,0 %	2,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,5 %	0,0 %	0,0 %	3,3 %	0,0 %	0,0 %	2,6 %	0,0 %		0,7 %
yhteensä s-%	1,8 %	4,5 %	1,1 %	5,7 %	1,4 %	3,0 %	1,5 %	2,7 %	2,3 %	3,0 %	2,2 %	2,2 %	6,7 %	1,2 %	0,0 %	2,6 %	0,0 %		2,7 %

Tervueren:

Pieni lasku, 0.9 %-yksikköä, on havaittavissa muunnoksen perinnöllisen harmaakaihin esiintyvyydessä. Muunnoksella esiintyi 1990-luvun alkupuolella perinnöllistä harmaakaihia 4.7 %:lla tutkituista koirista, ja vuosina 1994–2002 rekisteröidyillä koirilla sitä on esiintynyt vain 3.8 %:lla. Muita löydöksiä, jotka eivät estäneet antamasta koiralle lausuntoa ”terve”, ilmeni noin 15 %:lla tutkituista koirista. Toivottavasti sama laskeva suunta silmäsairauksissa pystytään säilyttämään tulevaisuudessakin.

Taulukko 33. Tervueren-muunnoksen silmätutkimustilasto vuosilta 1994-2009. PÄIVITETTY

	1987-1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	yht. 1994-2009	%-osuus
Rekisteröinnit	1469	443	373	298	276	268	280	280	168	238	182	240	218	166	168	147	145	3890	
Tutkitut	256	180	132	105	101	122	130	130	79	104	74	112	104	63	71	47	9	1563	
Tutkittujen osuus %	17,4 %	40,6 %	35,4 %	35,2 %	36,6 %	45,5 %	46,4 %	46,4 %	47,0 %	43,7 %	40,7 %	46,7 %	47,7 %	38,0 %	42,3 %	32,0 %	6,2 %	40,2 %	
Terve	241 (94,1%)	173	126	102	95	115	118	123	74	90	68	109	94	59	70	46	7	1469	94,0 %
Sairas	12	7	6	3	6	7	12	7	5	14	6	3	10	4	1	1	2	94	
HC	12	7	5	2	6	6	9	4	5	12	3	2	10	4	1	0	2	78	
PRA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
mRD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	
gRD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	
keratiitti	0	0	1	1	0	1	3	3	0	1	3	0	0	0	0	1	0	14	
muut																			
yhteensä	12	7	6	3	6	7	12	7	5	14	6	3	10	4	1	1	2	94	
HC s-%	4,7 %	3,9 %	4,5 %	1,9 %	5,9 %	4,9 %	6,9 %	3,1 %	6,3 %	11,5 %	4,1 %	1,8 %	9,6 %	6,3 %	1,4 %	0,0 %	22,2 %		5,0 %
RD s-%	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,0 %	0,0 %	0,9 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %		0,1 %
keratiitti s-%	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,0 %	0,0 %	0,8 %	2,3 %	2,3 %	0,0 %	1,0 %	4,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	2,1 %	0,0 %		0,9 %
yhteensä s-%	4,7 %	3,9 %	4,5 %	2,9 %	5,9 %	5,7 %	9,2 %	5,4 %	6,3 %	13,5 %	8,1 %	2,7 %	9,6 %	6,3 %	1,4 %	2,1 %	22,2 %		6,0 %

Malinois:

Muunnoksella 1990-luvun alkupuolella ilmennyt perinnöllistä harmaakaihia ei ole vuosina 1994–2002 rekisteröidyissä koirissa ilmennyt. Muita löydöksiä, jotka eivät estäneet antamasta koiralle lausuntoa ”terve”, ilmeni noin 8 %:lla tutkituista koirista. Toivottavasti hyvä tilanne silmäsairauksissa pystytään säilyttämään tulevaisuudessakin.

Taulukko 34. Malinois-muunnoksen silmätutkimustilasto vuosilta 1994-2009. PÄIVITETTY

	1987-1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	yht. 1994-2009	%-osuus
Rekisteröinnit	132	55	54	59	105	76	94	104	87	110	111	106	120	111	141	181	151	1665	
Tutkitut	42	29	31	28	49	38	31	29	25	46	54	59	57	55	51	50	19	651	
Tutkittujen osuus %	31,8 %	52,7 %	57,4 %	47,5 %	46,7 %	50,0 %	33,0 %	27,9 %	28,7 %	41,8 %	48,6 %	55,7 %	47,5 %	49,5 %	36,2 %	27,6 %	12,6 %	39,1 %	

Terve	40 (95,2%)	29	31	27	49	38	31	29	24	42	47	57	56	53	49	50	17	629	96,6 %
Sairas	1	0	0	1	0	0	0	0	1	4	7	2	1	2	2	0	2	22	
HC	1	0	0	0	0	0	0	0	1	3	6	2	0	1	1	0	1	15	
PRA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
mRD	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	3	
gRD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	
keratiitti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2	
muut																			
yhteensä	1	0	0	1	0	0	0	0	1	4	7	2	1	2	2	0	2	22	
HC s-%	2,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	4,0 %	6,5 %	11,1 %	3,4 %	0,0 %	1,8 %	2,0 %	0,0 %	5,3 %	2,3 %	
RD s-%	0,0 %	0,0 %	0,0 %	3,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,8 %	1,8 %	2,0 %	0,0 %	5,3 %	0,8 %	
keratiitti s-%	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	2,2 %	1,9 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,3 %	
yhteensä s-%	2,4 %	0,0 %	0,0 %	3,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	4,0 %	8,7 %	13,0 %	3,4 %	1,8 %	3,6 %	3,9 %	0,0 %	10,5 %	3,4 %	

Laekenois:

Muunnoksella ei ole vielä todettu perinnöllisiä silmäsairauksia. Muita löydöksiä, jotka eivät estäneet antamasta koiralle lausuntoa "terve", ilmeni noin 15 %:lla tutkituista koirista. Toivottavasti hyvä tilanne silmäsairauksien osalta pystytään säilyttämään tulevaisuudessakin.

Taulukko 35. Laekenois-muunnoksen silmätutkimustilasto vuosilta 1994-2009. PÄIVITETTY

	1987-1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	yht. 1994-2009	%-osuus
Rekisteröinnit	57	10	12	5	14	7	9	0	14	11	7	10	1	6	3	4	10	123	
Tutkitut	13	7	4	3	6	1	5	0	2	7	2	4	1	5	1	2	3	53	
Tutkittujen osuus %	22,8 %	70,0 %	33,3 %	60,0 %	42,9 %	14,3 %	55,6 %	-	14,3 %	63,6 %	28,6 %	40,0 %	100,0 %	83,3 %	33,3 %	50,0 %	30,0 %	43,1 %	
Terve	13	7	4	3	6	1	5	0	2	7	2	2	1	5	1	2	3	51	96,2 %
Sairas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	
HC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
PRA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
mRD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	
keratiitti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	
muut																			
yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	
HC s-%	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
RD s-%	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	25,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,9 %	
keratiitti s-%	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	25,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,9 %	
yhteensä s-%	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	50,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	3,8 %	

PEVISA-ohjelmaan HC:n ja PRA:n lisäksi on anottu RD ja pannus keratitit. Lisätietoa näistä ja muista kuin PEVISA-ohjelmaan kuuluvista silmäsairauksista luvussa "4.3.6. Muut mainittavat silmäsairaudet".

4.3.2. Muut nivelten kasvuhäiriöt, tutkimukset ja kehitys

Yleisin nivelten kasvuhäiriö koiralla on **osteokondroosi** I. kasvuaikaisen rustonsisäisen luutumisen häiriö. Osteokondroosia esiintyy olka-, kyynär-, polvi- ja kinnernivelessä. Osteokondroosia aiheuttavat useat eri tekijät joiden osuus on edelleen tutkimuksen kohteena. Perinnöllisyys, ympäristötekijät, ruokinnalliset tekijät ja nopea kasvu voivat yksin tai yhdessä aiheuttaa osteokondroosia. Osteokondroosi periytyy polygeenisesti.

4.3.3. Epilepsia

Belgianpaimenkoirien vakavimpana sairauden oireena voidaan pitää epilepsiaa, jonka periytyvyydestä emme vielä voi olla varmoja. Vuonna 2004 rotujärjestö on aloittanut laajan tutkimustyön yhteistyössä Yliopistollisen Eläinsairaalan kanssa epilepsian yleisyydestä kannassamme. Tällä hetkellä asiantuntijoiden arvio yleisyydestä on n. 15–17 % koko kannassamme, joten on epätodennäköistä, että meillä olisi ainuttakaan täysin tervettä linjaa enää käytettävissä. Jalostuksellisesti pohdittavana on, kuinka pitää tilanne kurissa ja tulevaisuudessa tieteen keinoin todentaa mahdollisia aiheuttajageenejä ja sairauden periytyvyyttä rodullamme.

Termi epilepsia sai alkunsa kreikkalaisesta sanasta "epilambanein", joka tarkoittaa mitä tahansa kohtausta ihmisellä. Ajan myötä sanalla alettiin tarkoittaa vain ns. "pyhää sairautta", jonka aiheuttajiksi uskottiin pahat henget, jotka olivat vallanneet ihmisen. Kirjoituksissa, jotka ovat peräisin vuodelta 400 eKr, epäiltiin ensimmäistä kertaa, että nämä kohtaukset aiheutuisivat aivojen toimintahäiriöstä. 1800-luvun lopulla eräs lääkäri esitti ensimmäistä kertaa teorian, jossa epäiltiin aivojen sähköisen toiminnan häiriötä. Tämän jälkeen on epilepsiaa tutkittu monin eri tavoin.

Uudempi terminologia ja kohtausten luokittelu pohjautuu nykyisin seuraaviin termeihin: kohtaus, epileptinen kohtaus, epilepsia, primaarinen epileptinen kohtaus (PES), sekundaarinen epileptinen kohtaus (SES) ja reaktiivinen epileptinen kohtaus (RES).

Kohtaus katsotaan "yhtäkkiä useimmiten katastrofaaliseksi tapahtumaksi". Epileptinen kohtaus saa alkunsa aivojen kuorikerroksen toimintahäiriöstä. Sillä on siis selkeä hermostollinen lähtökohta. Absoluuttinen varmuus kohtauksen hermostoperäisyydestä saadaan vain tarkkailemalla aivosähkökäyrää kohtauksen aikana. Koska tämä on yleensä mahdotonta, tehdään diagnoosi yleensä taustatietojen perusteella.

Aura on ensimmäinen merkki epileptisen kohtauksen alkamisesta. Tämän minuutteja, tunteja joskus jopa päiviä kestävä vaiheen aikana koiralla voi olla epätavallista käytöstä esimerkiksi korostunutta haukkumista, läheisyyden tarvetta, edestakaisin kävelyä, nuolemista, kuolaamista, virtsaamista tai oksentelua tms.

Iktus tarkoittaa varsinaista kohtausta ja sen kesto on yleensä sekunneista minuutteihin. Kohtauksen jälkeistä aikaa kutsutaan postiktukseksi, tällöin koira voi olla hoiperteleva, suolen ja rakon toiminta voi olla häiriytynyt, juomisen tai syömisen määrä voi olla vähentynyt tai lisääntynyt ja lisäksi koiralla voi olla hermostollisia oireita esim. sokeutta, heikkoutta tai aistien tai motoriikan häiriöitä. Usein postiktus havaitaan todisteena siitä, että koiralla on ollut kohtaus.

Kohtaukset voidaan jakaa osittaisiin tai yleistyneisiin kohtauksiin. Osittainen kohtaus on merkki siitä, että jossakin kohtaa aivojen kuorikerrosta on jokin häiriö. Näissä tapauksissa on yleisempää, että aivoissa on patologisia muutoksia. Osittaiset kohtaukset voidaan jakaa yksinkertaisiin (simple SP) tai monimutkaisiin (complex CP) kohtauksiin. SP-kohtauksissa havaitaan häiriöitä liikunnassa tai aisteissa ilman tajunnan häiriöitä. CP-kohtauksissa eläimen tajunta on häiriytynyt ja se voi käyttäytyä omituisesti, esim. purra karpäsiä, olla syyttä aggressiivinen, ulvoa tai olla rauhaton.

Yleistyneet kohtaukset voidaan jakaa kouristuskohtauksiin (grand mal) tai ei-kouristuskohtauksiin (petit mal). Yleistyneitä kouristuskohtauksia pidetään tällä hetkellä yleisimpänä tyyppinä eläimillä. Tällaiselle kohtaukselle ovat tyypillisiä: kouristukset, täydellinen jäykistyminen tai joskus täydellinen velttous. Kohtauksia voi tulla yksittäin (1 kpl / 24 h), ryppäinä (2 kpl tai enemmän / 24 h) tai jatkuvasti puoli tuntia tai pidempään ilman tajunnan paluuta välillä (status epilepticus). Tyypillisimmillään ei-kouristuskohtaus esiintyy lyhytaikaisena poissaolona. Yleistyneisiin kohtauksiin ei välttämättä liity muutoksia aivojen kuorikerroksessa.

Ellei kohtauksen syytä voida identifioida, kutsutaan epileptistä kohtausta primaarisiksi. Primaarinen geneettinen, rotuun liittyvä epilepsia on dokumentoitu beagleilla, tervuerenilla, keeshoudilla, mäyräkoiralla ja saksanpaimenkoiralla. Myös eräillä muilla roduilla epäillään primaarista epilepsiaa. Mikäli epileptiset kohtaukset ovat seurausta aivojen rakenteellisesta epänormaalisuudesta, puhutaan sekundaarisista kohtauksista (SES). Mikäli epileptiset kohtaukset ovat normaaliin aivojen reaktio ohimenevään fyysiseen tai psyykkiseen stressiin, niitä kutsutaan reaktiivisiksi kohtauksiksi (RES).

Syytä riippumatta koira voi saada epileptisiä kohtauksia säännöllisin väliajoin tai vain yhden kerran elämässään. Mikäli koiralla on krooninen aivojen toimintahäiriö, joka ilmenee toistuvina primaarisina tai sekundaarisina epileptisinä kohtauksina, sillä on epilepsia. Koira, jolla on reaktiivisia epileptisiä kohtauksia, vaikkakin toistuvia, ei sairasta epilepsiaa.

Ei-epileptiset kohtaukset voidaan ihmisillä jakaa psykologisiin ja elimellisiin. Eläinmedisiinassa hysteerisiä kohtauksia ei pidetä mahdollisina, joten ei-epileptisten kohtausten syyt ovat elimellisiä. Tällaiset kohtaukset voidaan jakaa hermostollista (esim. narkolepsia, vestibulaarisydrooma, myasthenia gravis) tai ei-hermostollista (esim. sydänperäiset, aineenvaihdunnalliset tai vatsaontelon sairaudet) alkuperää oleviin. Käytännössä tällaisiin kohtauksiin ei liity postiktusvaihetta.

Kohtauksia saavan koiran tausta ja epidemiologiaa

Kuten edellä on kerrottu, tärkeintä kohtauksia saavan koiran tutkimuksessa on selvittää koiran tausta. Sukutaulu, rokotukset, matkat, onnettomuudet, ja mahdolliset myrkytykset, aiemmat sairaudet ja lääkitykset pitäisi olla tiedossa. Kuvauksien kohtauksista tulisi sisältää informaatiota myös ajasta ennen ja jälkeen kohtauksen. Päivämäärä, vuorokauden aika, kesto ja kaikki mahdollinen epänormaalisuus tulisi kertoa tarkasti. Koiran käytös kohtauksen välillä on myös tärkeää: kiinnitä huomiota käyttäytymiseen, läheisyyden hakemiseen tai välttämiseen, epätavalliseen aggressiivisuuteen tai hermostumiseen, kyyryttömyyteen noudattaa yksinkertaisia komentoja, liikunnan tai näkökyvyn häiriöihin.

Erään tutkimuksen mukaan kohtaukset ovat todennäköisimmin sekundaarisia silloin, kun ensimmäinen kohtaus oli tullut alle 1 vuoden tai yli 7 vuoden iässä, kun ensimmäinen kohtaus oli ollut osittainen tai kun se oli tullut klo 24.00 ja 08.00 välisenä aikana. Reaktiivisen kohtauksen mahdollisuus oli tilastollisesti suurempi, kun ensimmäisten kohtauksien väli oli lyhyt (alle 4 viikkoa). Primaarinen kohtaus oli todennäköisin, kun koira oli ensimmäisen kohtauksen tullessa 1-5 vuotias, kun koira oli isokokoinen (yli 15 kg) ja kun väli ensimmäisten kohtauksien välillä oli yli 4–80 viikkoa.

Kohtausten syyt ja seuraukset

Aivojen normaali toiminta perustuu hienonhienoon tasapainoon hermosoluja stimuloivien ja estävien tekijöiden välillä. Primaarista epilepsiaa sairastavalla koiralla on alussa vain yksi tai muutamia epileptisiä alueita aivoissaan. Nämä epileptiset alueet sisältävät soluja, joissa on korkea laukeamisaktiiviteetti. Sairauden edistyessä näitten alueiden määrä lisääntyy ja epilepsia-kohtauksia tulee yhä useammin. Toisin sanoen jokaisen kohtauksen jälkeen seuraava saattaa tulla entistä helpommin ja pikemmin.

Epilepsiaa sairastavan eläimen aivot kärsivät sairaudesta. Etenkin pitkittynyt kohtaus saattaa johtaa lämmön nousuun, hapenpuutteeseen, aivojen turpoamiseen ja aivojen hapenpuutteeseen. Näin pitkittynyt kohtaus voi johtaa aivosolujen kuolemaan ja lopulta eläimen kuolemaan. Lyhytaikainenkin kohtaus voi johtaa aivosolujen vahingoittumiseen. Tämä saattaa näkyä postiktus-vaiheessa esimerkiksi näön heikentymisenä, kehän kiertämisenä, halvautumisena, aggressiivisuutena tai muina käytöshäiriöinä. Jotkut näistä muutoksista voivat kestää päivistä viikkoihin, tila tunnetaan humaanimedisiinassa nimellä Toddin halvaus. Onneksi lähes kaikki tällainen epänormaalisuus normalisoituu ajan myötä.

Kun kohtauksia tulee jatkuvasti, seuraa tästä muutoksia aivosolujen fysiologiassa ja niiden toiminnassa. Epilepsiaa sairastavilla ihmisillä on todettu psykiatrisia häiriöitä mm. psykoosia, ahdistusta, masennusta ja muita persoonallisuuden häiriöitä. Lisäksi kontrolloimattoman epilepsian on todettu aiheuttavan älyllisten toimintojen häiriytymisen. Myös kroonista epilepsiaa sairastavan koiran persoonallisuus voi muuttua. Joskus voi olla vaikeaa todeta, johtuvatko tällaiset muutokset sairaudesta vai lääkityksestä.

Diagnoosin teko

Tutkimusten tarkoituksena on selvittää kohtausten syy, tehdä ennuste ja selvittää, onko lääkitys tarpeellinen. Koska useimmat koirat ovat yksin osan päivää, ei niiden kohtausten todellista määrää yleensä tiedetä. Lisäksi primaarista epilepsiaa sairastava koira voi ensimmäisenä kohtauksenaan saada pitkittyneen kohtauksen (status epilepticus). Yleensä tutkimukset käsittävät veri- ja virtsanäytteiden oton. Mikäli koira on alle 1- tai yli 7-vuotias, suositellaan pidemmälle meneviä tutkimuksia, koska todennäköisyys sekundaarisiin kohtauksiin on suuri. Näillä koirilla aivojen tarkka kuvaus tomografian tai magneettikuvauksen muodossa on suositeltavin. Näiden tutkimusten avulla löydetään mahdolliset aivojen epämuodostumat tai kasvaimet. Selkäydinnestestä voidaan ottaa, mikäli epäillään tulehdusprosessia.

Verinäytteiden tutkiminen on tärkeää elimellisten syiden poissulkemiseksi. Lisäksi useat epilepsialääkkeet voivat olla jopa vaarallisia annettuna potilaalle, joka sairastaa maksan vajaatoimintaa.

Milloin lääkitys aloitetaan?

Lääkityksen aloittaminen perustuu tutkimuksen aikana koirasta saatuihin tietoihin. Karkeasti lueteltuna lääkitys aloitetaan, kun 1) aivoissa on identifioitu rakenteellinen vika, 2) koiralla on ollut pitkittynyt kohtaus (status epilepticus), 3) kaksi tai useampi kohtaus on tullut 6 viikon aikana, 4) kaksi tai useampia ryvästyneitä kohtauksia on tullut 8 viikon aikana tai 5) ensimmäinen kohtaus oli viikon sisällä onnettomuudesta.

Ensiapu kotona

Yksittäinen kohtaus menee ohi ilman hoitotoimenpiteitä. Ryvästyneiden kohtauksien hillitsemiseen voidaan käyttää diazepamia peräpuikkona 1 mg/kg. Tämä lääkitys saattaa hillitä kohtauksen noin viidessätoista minuutissa. Pitkittyneen tai hillitsemättömän kohtauksen hoitaa aina eläinlääkäri.

4.3.4. Sydänviat

Belgianpaimenkoirilla on tavattu useita eriasteisia sydänperäisiä ongelmia. Tarkempia tutkimuksia sydänvivoista ei ole tehty ja rotujärjestö suosittelee epämääräisissä olosuhteissa menehtyneiden yksilöiden ruumiinavausta.

Sydänvikoihin rodullamme perehdytään edellä mainitun epilepsiatutkimuksen myötä, sillä siihen on liitetty sydänoireet. Kaikista sydänlöydöksistä ja -oireista pyydetään ilmoittamaan rotujärjestölle.

Sydänlihaksen tehtävä on ylläpitää riittävän suurta kiertävää verimäärää ja normaalia verenpainetta. Ylä- ja alaonttolaskimo keräävät veren sydämen oikeaan eteiseen. Supistuessaan se täyttää oikean kammion, joka puolestaan pumppaa veren keuhkovaltimoon hapetusta varten. Keuhkoista veri siirtyy keuhkolaskimoon pitkin vasempaan eteiseen, edelleen vasempaan kammioon ja sieltä päävaltimoa, aorttaa, pitkin hapetettuna elimistöön huolehtimaan kudosten tarpeista. Eteisten ja kammioiden välissä olevat läpät varmistavat veren oikean virtaussuunnan sydämen supistuessa. Läppiin kohdistuvat muutokset aiheuttavat monia sydänsairauksiin liittyviä oireita.

Sydänlihaksen johtumisjärjestelmä kuljettaa sähköisen impulssin, joka ylläpitää sydämen rytmin ja vastaa sydänlihaksen supistumisen oikeasta tahdistista. Tässä järjestelmässä esiintyvät häiriöt voivat olla itsenäisiä sairauksia tai seurausta esimerkiksi sydämen voimakkaasta laajentumisesta.

Sydänsairaudet ovat joko synnynnäisiä tai hankittuja. Synnynnäisiä sydänvivoja tavataan lähteestä riippuen 0,5–0,85

%:lla koirista. Kaikista sydänvivoista synnynnäisiä on vain alle 10 prosenttia, alle vuoden ikäisillä koirilla tavattavista sydänsairauksista kuitenkin suurin osa on synnynnäisiä. Valtaosa synnynnäisistä sydänvivoista on periytyviä. Periytymismekanismi on monimutkainen; useiden perintötekijöiden yhteisvaikutuksen tuloksena todennäköisyys synnynnäisen sydän-vian esiintulolle jälkeläisissä lisääntyy.

(Multigenetic threshold inheritance). Edellä mainitusta syystä, sekä näiden tautien harvinaisuudesta johtuen, synnynnäisten sydänvikojen vastustaminen jalostuksellisin keinoin on vaikeaa. On varmasti järkevää välttää sitä nimenomaista uros-narttu yhdistelmää, joka on tuottanut synnynnäistä sydänvikaa sairastavan jälkeläisen, samoin kannattaa välttää kyseisten koirien täyssisarusten parittamista keskenään. Jalostuksellisia johtopäätöksiä joudutaan harkitsemaan myös silloin, kun jossain sukulinjassa esiintyy useita tapauksia.

Useimmiten synnynnäistä sydänvikaa epäillään rutiinitarkastuksen yhteydessä kuullun sivuäänen perusteella. Koira on yleensä tässä vaiheessa oireeton. Mahdollisesti esiintyvät oireet vaihtelevat suuresti riippuen siitä, mikä rakenteellinen muutos on kyseessä sekä muutoksen vakavuusasteesta. Tavallisimpia oireita ovat yskä, hengitysvaikeudet johtuen nesteen kerääntymisestä keuhkoihin, alentunut rasiituksen sieto, vatsan turpoaminen, tajuttomuustilat, ruokahalun alentuminen sekä laihuminen. Samankaltaisia oireita havaitaan usein myös hankittujen sydänvikojen yhteydessä. Lievät synnynnäiset muutokset sydämessä eivät välttämättä aiheuta oireita koko koiran elinaikana. Vakavat muutokset taas aiheuttavat oireita yleensä jo alle vuoden ikäisille yksilöille. Hoito ja hoitoennuste vaihtelevat tapauskohtaisesti. Suurimmassa osassa oireita aiheuttavista synnynnäisistä sydänvivoista hoitoennuste on varauksellinen, ja omistajan on syytä valmistautua lemmikin tavanomaista lyhyempään elinkaareen.

Tavanomaisimmista sydänvivoista on artikkeli liitteenä 6. Sydänvivot (Seppo Lamberg, Lahden Eläinlääkäriasema).

4.3.5. Kivesvika

Tunnetuin ja ehkä yleisimmin tiedossa oleva perinnöllinen vika on kivesvika. Keskimäärin arvioiden noin 5–7 % kaikista uroksista on kivesvikaisia. Kivesvika voi aiheuttaa uroksen täydellisen hedelmättömyyden, koska siittiötuotanto häiriintyy kiveksen jäädessä vatsaonteloon, jossa on korkeampi lämpötila kuin kivespussissa. Vatsaonteloon jääneiden kivesten leikkausta suositellaan, koska ne saattavat olla alttiimpia kiveskasvaimille kuin normaalit kivekset. Kivesvika voi periytyä joko nartun tai uroksen kautta; tarkkaa periytymistapaa ei ole pystytty todentamaan. On olemassa myös ympäristötekijöiden aiheuttamaa kivesvikaa, johon voivat olla syynä emän raskauden aikainen sairastuminen, pikkupennuille annettu ravinto tai muut syyt.

Kivesten puuttuminen (anorchia ja monorchia) ja laskeutumattomat kivekset (cryptorchia)

Synnynnäinen anorchia tarkoittaa todellista kivesten puuttumista, jolloin kiveksiä ei ole olemassakaan. Monorchia on yhden kiveksen puutos. Koirankasvattajat puhuvat usein monorchiaista, jos uroksella on yksi kivespussiin laskeutunut kives, ja cryptorchidiasta, mikäli kumpikaan kives ei ole laskeutunut. Täten he puhuvat hieman väärin käsittein, sillä uros, jolla on laskeutumaton tai laskeutumattomat kivekset, on cryptorchidi, joka voi olla yksipuolinen (yksi laskeutunut kives) tai molemminpuolinen (kumpikaan ei ole laskeutunut). Monorchidilla on todella vain yksi kives kehossaan. On mahdollista, että jotkut cryptorchidiurokset ovat joko anorchideja tai monorchideja, mutta useinkaan ei ole tehty mitään yritystä puuttuvan/puuttuvien kivesten paikantamiseksi. On tosin todennäköistä, että nämä tilat ovat koiralla harvinaisia. Jonkin verran näyttöä on sille, että kivesten tuhoutumista tapahtuu ennen syntymää. Tällöin on kyseessä jonkun lääkeaineen vaikutus. Voidaan olettaa, että lääkeaineilla voi olla kivesten kehittymistä estävä vaikutus.

Kivesten epäonnistunut laskeutuminen kivespussisiin on kehityshäiriö, johon voi olla syynä liian suuri kives, liian kireä nivusrenkas, liian lyhyt siemenjohdin tms. Kuten huomataan, on monta syytä, miksi koirasta tulee cryptorchidi. Olisi väärin olettaa, että kaikkien kivesvikojen taustalla olisi yksi ja sama häiriötila tai syy. Siksi ainoastaan perinnöllisyys ei selitä vian ilmenevyyttä. Esimerkiksi rottakokeilla on saatu kivesvika yleistymään biotiiniköyhällä (B-ryhmän vitamiini) ravinnolla. Sama tila saatiin syntymään myös A-vitamiinin puutoksella, kun taas foolihapon puutoksella ja eräiden lääkeaineiden avulla saatiin aikaan hidastunutta kivesten laskeutumista sekä epämuodostumia kiveksiin. Ravinnon osuutta kivesvian syntyyn ei siten pidä aliarvioida.

Kivesvian esiintyvyydestä tehtiin kasvattajakysely elokuussa 2004, jotta saatiin selvyyttä koko belgianpaimenkoirarodun tilanteesta.

Groenendael-muunnoksessa kivesvian esiintyvyyssprosentti nousi suurimmaksi ollen 17,9 %. Kyselyssä ilmoitettiin yhteensä 419 kpl groenendael-muunnoksen urosta, joista 75 kpl oli kivesvikaisia.

Malinois-muunnoksessa kivesvian esiintyvyyssprosentti jäi pienimmäksi ollen 6,9 %. Kyselyssä ilmoitettiin yhteensä 72 kpl malinois-muunnoksen urosta, joista 5 kpl oli kivesvikaisia.

Tervueren-muunnoksessa kivesvian esiintyvyyssprosentti oli kohtuullinen ollen 9,5 %. Kyselyssä ilmoitettiin yhteensä 609 kpl tervueren-muunnoksen urosta, joista 58 kpl oli kivesvikaisia.

Laekenois-muunnoksesta jalostustoimikunnalle ei tullut yhtään vastausta.

Koko tilasto on liitetiedostona (nro 2.) ja tietojen julkaisemiseen on pyydetty kasvattajan lupa. Osa tiedoista on poimittu

kasvattajien kotisivuilta, jossa ne on julkaistu yleisesti.

4.3.6. Muut mainittavat silmätaudit

Tämän osion taulukoissa on huomioitu kaikki silmäpeilauslausunnot vuosittain ja poikkeuksellisesti kohdistamatta niitä koirakohtaisesti rekisteröintivuotta kohden.

PHTVL/PHPV, pysyviä verisuonijäänteitä (Persistent Hyperplastic Tunica Vasculosa Lentis/Persistent Hyperplastic Primary Vitreous)

Sikiöaikana linssin ravitsemuksesta vastaa sikiöaikainen verisuoni ja primäärilasiainen. Silmän kehitykseen kuuluu, että linssin ja silmänpohjan välinen sikiökautinen verisuoni vähitellen surkastuu ja prosessi on valmis, kun pentu on 2–4 viikon ikäinen. Joskus tästä verisuonituksesta jää osa surkastumatta. Se näkyy kellertävänvalkoisena plakkinä, joka kiinnittyy linssin takapintaan, jossa voi olla näkyvissä myös verisuonitusta. Sairaus luokitellaan kuuteen eri asteeseen pienistä täplistä sokeutta aiheuttaviin muutoksiin, jolloin linssi on muuttunut rakenteeltaan epänormaaliksi ja seurauksena on sekundäärinen harmaakaihi. Yleensä yksilöitä, joilla PHTVL/PHPV-aste on 2–6, ei suositella käytettävän jalostukseen.

Periytymistapa on monimutkainen, eikä rodullemme ole tehty periytyvyysmäärittäystä. PHTVL/PHPV voidaan todeta luotettavasti jo luovutusikäisellä pennulla. Belgianpaimenkoirilla PHTVL/PHPV:n ei katsota olevan perinnöllinen, mutta vaikea-asteisia yksilöitä ei pitäisi käyttää jalostukseen.

PPM, persistoivat pupillamembraanit (Persistent Pupillary Membrane)

Normaalisti neonataaliaikaiset kalvot ja verisuonet, jotka peittävät pupillin, surkastuvat ja häviävät ennen syntymää, mutta joskus osa niistä jää jäljelle. Persistoivat pupillamembraanit ovat silmän etukammiossa olevia sidekudos- ja verisuonijäänteitä. Nämä juosteet kulkevat pupillin yli iriksestä irikseen, iriksestä sarveiskalvon takapinnalle, iriksestä linssin etupinnalle tai muodostavat kalvoa etukammioon. PPM on pysyvä ja synnynnäinen tila, jolle ei ole olemassa hoitokeinoja. Useimmiten PPM ei aiheuta minkäänlaista ongelmaa koiralle; ainoastaan ne juosteet, jotka kulkevat linssin ja sarveiskalvon välillä, voivat aiheuttaa sokeutta. PPM:t, jotka eivät ole surkastuneet yhden vuoden ikään mennessä, katsotaan perinnölliseksi, mutta periytymistapa on tuntematon. Vaikea-asteista PPM-vaivaa sairastavaa koiraa ei tulisi käyttää jalostukseen.

Groenendael:

Taulukko 40. Muut mainittavat silmätaudit vuosina 1994–2003.

Löydös/ yht.	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	
Peilausmäärä 1088	111	123	144	118	114	108	77	115	68	110	
Perinnöllinen keratitiis	0	0	0	1	0	0	2	0	1	0	4
Membrana pupillaris pers.	1	4	2	4	1	0	1	0	0	13	
Muut mykiön muutokset	5	6	3	3	3	4	4	6	4	10	48
PHTVL/PHPV	1	0	2	1	1	0	0	0	0	1	6
Verkkokalvolöydökset 11		1	0	1	2	0	0	0	1	4	2
RD (Retinan Dysplasia)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
yht.	8	10	8	11	5	4	7	7	9	13	82

Tervueren:

Taulukko 41. Muut mainittavat silmätaudit vuosina 1994–2003.

Löydös/ yht.	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	
Peilausmäärä 1759	168	220	190	203	170	174	155	169	143	167	
Perinnöllinen keratitiis	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	3
Membrana pupillaris pers.	1	3	2	1	1	0	0	1	0	0	9
Muut mykiön muutokset	10	14	4	10	2	7	4	6	11	10	78
PHTVL/PHPV	1	2	1	0	3	2	0	0	0	1	10
Verkkokalvolöydökset 18		4	1	1	2	1	0	1	2	2	4
RD (Retinan Dysplasia)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
yht.	16	20	8	13	7	9	6	10	13	17	119

Malinois:

Taulukko 42. Muut mainittavat silmätaudit vuosina 1994–2003.

Löydös/	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
---------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

<i>yht.</i>											
Peilausmäärä	47	17	45	47	49	46	67	45	43	48	454
Perinnöllinen keratitiis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Membrana pupillaris pers.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut mykiön muutokset	8	4	0	0	2	3	2	5	3	7	34
PHTVL/PHPV	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Verkkokalvolöydökset		1	1	0	0	1	0	2	1	0	4
10											
RD (Retinan Dysplasia)	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
yht.	13	5	0	0	3	3	4	7	3	11	49

Laekenois:

Taulukko 43. Muut mainittavat silmätauti löydökset vuosina 1994–2003.

Löydös/ <i>yht.</i>	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	
Peilausmäärä	7	5	3	163	8	1	5	8	3	5	58
Perinnöllinen keratitiis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Membrana pupillaris pers.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut mykiön muutokset	0	1	0	1	3	0	0	1	1	0	7
PHTVL/PHPV	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Verkkokalvolöydökset		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0											
RD (Retinan Dysplasia)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
yht.	1	1	0	1	3	0	0	1	1	0	8

4.3.7. Purentavirheet ja hammaspuutokset

Belgianpaimenkoirilla esiintyy hammaspuutoksia ja hammaskiilteen vaurioita, ja rotu on myös altis vahingoittamaan hampaitaan tapaturmaisesti.

Aikuisella koiralla on normaalissa purennassa yhteensä 42 hammasta. Yläleuassa 2 x 3 etuhammasta (I, incisor), 1 kulmahammas (C, canine), 4 välihammasta (P, premolar) ja 2 poskihammasta (M, molar). Alaleuassa on 2 x 3 etuhammasta, 1 kulmahammas, 4 välihammasta ja 3 poskihammasta.

Ensimmäisten elinviikkojen aikana pennuille kasvavat maitohampaat, joita on yhteensä 28. Välihampaita ei pentupurennassa ole lainkaan, ja ensimmäinen pysyvä välihammas puhkeaa 4–5 kuukauden iässä.

Normaali belgianpaimenkoiran purenta on leikkaava ns. saksipurenta. Myös tasapurenta on sallittu. Yleisin virhe belgianpaimenkoiran hampaistossa on virheellinen purenta eli alapurenta tai vinopurenta.

Hammaspuutoksista yleisin on toisen välihampaan (P2) puutos. P2 voi puuttua yksittäisesti kummasta tahansa leuanpuoliskosta joko ylhäältä tai alhaalta tai niitä voi puuttua useita, jopa kaikki neljä. Belgianpaimenkoirien rotumääritelmä sallii kahden ensimmäisen välihampaan (P1) puutoksen, mutta ei toisen välihampaan (P2) puutosta. Belgianpaimenkoirilla tavataan myös P3 ja P4 puutosta sekä M-hampaiden puutoksia.

Hammaspuutokset periytyvät todennäköisesti osittain dominantisti, joskin vian synty on polygeeninen. Siten osa hammaspuutteisen koiran jälkeläisistä on hammaspuutteisia, mutta eivät kaikki. Olisikin mahdollisuuksien mukaan vältettävä käyttämästä jalostukseen sellaisia koiria, joilta puuttuu useampia hampaita.

Myös emän sairaus (ja väärä lääkitys) voivat aiheuttaa häiriöitä pentueen hampaiden kehittymiselle sikiövaiheessa. Tämä näkyy yleensä hampaiden kiillelaurioina ja pysyvien hampaiden irtoamisena, mutta myös osa pysyvistä hampaista voi jäädä kokonaan puhkeamatta em. syistä johtuen. Myös osan leukaluun kehityshäiriöistä epäillään johtuvan emon tiineysaikana sairastamista taudeista tai saamasta lääkehoidosta.

4.3.8. Muut mainittavat sairaudet

4.3.8.1. Allergiat ja yliherkkyydet

Allergioissa ja yliherkkyyksissä elimistön immuunijärjestelmän puolustautuminen on todelliseen uhkaan verrattuna liioiteltu tai vääränlaatuinen ja siitä aiheutuu elimistöön kudonvaurioita.

Yliherkkyystyyppi I eli välitön yliherkkyyksireaktio on nopea yliherkkyyksireaktio. Aiemmin sana allergia on ollut yliherkkyyksireaktion synonyymi, mutta nykyään sitä käytetään merkitsemään yliherkkyyksireaktiityyppeä I eli välitöntä yliherkkyyksireaktiota. Välittömässä yliherkkyyksireaktiossa ensikosketuksella allergiaa aiheuttavaan aineeseen elimistö muodostaa IgE-tyyppistä vasta-ainetta, joka kiinnittyy tiettyihin puolustusjärjestelmän soluihin odottamaan valmiustilassa. Joutuessaan seuraavan kerran kosketuksiin saman aineen kanssa IgE vaikuttaa solujen pinnalla saaden ne vapauttamaan puolustusjärjestelmän aktivoivia välittäjäaineita, jotka aiheuttavat allergialle tyypillisen tulehdusreaktion eli allergian oireita. I-tyypin yliherkkyyksireaktiota voidaan hoitaa välttämällä kosketusta allergiaa aiheuttavaan aineeseen sekä antihistamiinilla ja siedätyshoidolla.

Yliherkkyyssreaktiotyyppien II ja III toimivina vasta-aineina ovat IgG ja IgM, joiden kohteena ovat solun tai kudoksen pinnalla (II-tyyppi) tai elimistössä liukoisena (III-tyyppi) olevat tietyt vasta-aineet. IgG ja IgM kiinnittyvät näihin vasta-aineisiin ja II-tyypissä vaurioittavat kohdesolua tai -kudosta ja III-tyypissä haittaavat liukoisten vasta-aineiden poistumista verestä normaalisti. Nämä reaktiotyypit ovat tyypillisiä autoimmuunisairauksissa.

Yliherkkyyssreaktio IV eli viivästynyt yliherkkyyssreaktio on allerginen ilmiö, joka ilmenee vasta 12 tuntia altistuksen jälkeen. Tämä yliherkkyyssreaktio on lymfosyytti, eli imusoluvälitteinen, ei vasta-ainevälitteinen, kuten muut. Herkistymisvaihe kestää 10–14 päivää, jolloin muodostuu ns. muistisoluja. Muistisolut tunnistavat saman allergeenin nopeasti ja käynnistävät sen tuhoamisreaktion. Tämä reaktiotyyppi on yleinen kosketusallergiassa.

Belgianpaimenkoirilla on ilmentynyt kasvavassa määrin erilaisia allergioita ja yliherkkyyssreaktiota. Vuonna 1998 tehdyssä terveystarkastuksessa niiden osuus vastauksista oli 5 %, kun vuoden 2002 terveystarkastuksessa osuus oli kasvanut 10 %:iin vastauksista. Taipumus allergiaan ja yliherkkyyssreaktioihin on perinnöllistä, mutta elinolosuhteet vaikuttavat siihen, ilmeneekö eläimellä oleva yliherkkyyssreaktio vai ei. Yliherkkyyssreaktiossa on usein tulehdusoireita eli merkinä allergiasta voivat olla toistuvat iho-, korva- tai suolistotulehdukset. Jos koiralla on allergia, joka vaatii säännöllistä hoitoa (erikoisruokavalio, siedätyshoito), tai sillä on toistuvia vaikeasti hoitoon vastaavia iho-, korva- tai suolistotulehduksia, ei sitä tulisi käyttää jalostukseen.

4.3.8.2. Autoimmuunitaudit

Elimistö joutuu puolustautumaan jatkuvasti ulkopuoleltaan tulevaa vierasta materiaalia vastaan. Tällaista vierasta materiaalia ovat mm. bakteerit, virukset, lääkeaineet, vieraat proteiinit sekä monet kemialliset yhdisteet niin ympäristössä kuin ravinnossakin. Tähän jatkuvaan puolustautumiseen elimistö on kehittänyt monia tehokkaita puolustusmekanismeja. Normaalisti elimistö käyttää osaa näistä mekanismeista myös omien solujensa ”laadunvalvontaan” eli vaurioituneiden solujen tuhoamiseen. Elimistön puolustusjärjestelmä oppii jo sikiökaudella olemaan hyökkäämättä omia kudoksiaan vastaan. Tätä kutsutaan immunologiseksi toleranssiksi (sietokyky) omia kudoksia kohtaan.

Joskus tämä immunologinen sietokyky häiriintyy ja elimistö tunnistaa virheellisesti myös omia kudoksiaan vieraiksi. Silloin elimistö alkaa hylkiä ja tuhota jotakin elimistön omaa kudosta kuin se olisi vierasta. Tällaisia tautteja, joissa elimistö virheellisesti tunnistaa oman kudoksensa vieraaksi ja hylkii sitä, sanotaan autoimmuunitaudiksi.

Periaatteessa hylkimisreaktiot voivat kohdistua mihin tahansa kudokseen: ihoon, kilpirauhaseen, lihaksiin, maksaan, munuaisiin ja verisoluihin. Koirilla tavataan melko yleisesti verisoluihin liittyviä autoimmuuni-sairauksia. Näistä **immuunivälitteinen hemolyttinen anemia eli IMHA** kohdistuu punasoluihin ja autoimmuuni trombosytopenia eli verihitalekato verihitaleksiin. Belgianpaimenkoirilla on ilmentynyt myös Addisonin tautia eli lisämunuaisen kuorikerroksen toiminnan heikentymistä, vitiligoa eli pigmentin puuttumista. Myös osan diabeteksestä eli sokeritaudista epäillään olevan autoimmuuniperäistä.

Belgianpaimenkoirilla tavatut autoimmuunisairaudet ovat olleet yksittäistapauksia. Periytyvyyttä ei tunneta, mutta taipumuksen sairastua epäillään periytyvän. Sairasta koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Myöskään yhdistelmää, josta on syntynyt autoimmuunisairautta sairastavia koiria, ei tule uusia.

Immuunivälitteinen hemolyttinen anemia eli IMHA (Immune Mediated Hemolytic Anemia) (aikaisemmin kutsuttu Autoimmuuni hemolyttinen anemia eli AIHA) alkaa, kun koiran elimistö alkaa hajottaa omia punasolujaan. Mahdollisesti joku ulkopuolinen elimistöä rasittava tekijä (lääkkeet, virukset, stressi, hormonaaliset muutokset) muuttaa punasolujen pintakalvoa niin, että elimistö tunnistaa ne vieraiksi.

Tyypillisinä oireina ovat anemia, apatia, kuume ja ruokahaluttomuus. Virtsa voi olla verensekaista. Tauti voi olla joko äkillinen tai hitaasti etenevä. Tauti voidaan todeta verinäytteestä. Hoitona käytetään kortisonia ja solusalpaajia. Ennuste on vaihteleva: osa koirista paranee kokonaan, osa menehtyy.

Autoimmuuni trombosytopenia eli verihitalekato aiheutuu siitä, että elimistö alkaa tuhota omia verihitaleitaan normaalia enemmän. Verihitale osallistuu verenhiyytymistapahtumaan takertumalla verisuonen seinämiin, muihin rakenteisiin ja toisiinsa muodostaen tulpan. Trombosytopenian oireita ovat apatia ja anemia. Tyypillistä taudille ovat limakalvojen ja ihon erikokoiset verenpurkaumat. Ulosteeissa ja virtsassa voi olla verta ja ikenistä ja sieraimista voi vuotaa verta. Tauti voidaan todeta verinäytteestä. Hoitona käytetään kortisonia ja immunologisia reaktioita vaimentavia lääkkeitä. Taudin ennuste vaihtelee: osa paranee täysin, osa kuolee.

Addisonin tauti on lisämunuaisen kuorikerroksen toiminnan heikentymisestä johtuva veren elektrolyyttitasapainon järkkäminen. Se aiheuttaa koiran elimistön kuivumista sekä aineenvaihdunta- ja ruuansulatushäiriöitä. Tauti todetaan verinäytteestä, ja hoitona on usein elinikäinen **kortisoni- ja tukihoido**.

Vitiligo ilmenee valkoisina laikkuina ihossa tai valkolaikkuisena turkkina. Vitiligossa oireet ilmenevät melaniinia (pigmenttiä) tuottavissa soluissa, joita on karvatupessa ja ihossa. Sairauden haitta on lähinnä kosmeettinen, joskin täysin pigmentittömät ihoalueet ovat herkempiä palamaan auringossa. Parantavaa hoitoa ei ole.

Diabetes mellitus eli sokeritauti johtuu yleensä siitä, että insuliinin tuotanto haimakudoksessa vähenee. Joskus syynä voi olla insuliinin tehon heikkeneminen kudoksissa, mistä seuraa glukoosin huono imeytyminen soluihin ja sen kertyminen

vereen. Samalla myös elimistön rasva- ja proteiiniaineenvaihdunta häiriintyy. Sairauden aiheuttajaa ei tunneta, **mutta osaa tapauksista voidaan epäillä autoimmuuniperäiseksi**. Oireina ovat alkuvaiheessa runsas juominen, syöminen ja virtsaaminen. Syömisestään huolimatta eläin yleensä laihtuu. Taudin edetessä hoitamattomana oireina on väsymystä, ruokahaluttomuutta, oksentelua ja asetonin hajua hengityksessä. Tauti voidaan todeta veri- ja virtsanäytteistä. Hoitona ovat liikunta, erikoisruokavalio ja mahdollisesti insuliinilääkitys. Insuliinilääkitys annetaan pistoksina kotona kerran tai kahdesti päivässä. Hoito on elinikäinen.

4.3.8.3. Pikkupentujen pikkuaivojen ataksiaa muistuttava oireilu

Pohjoismaista on tullut tietoon pikkuaivojen ataksiaa muistuttavia oireita **yhdessä malinoispentueessa. Tapausta ole kuitenkin virallisesti diagnosoitu pikkuaivojen ataksiaksi**. Pikkuaivojen ataksia alkaa oireilla pennuilla jo 7–8 viikon iässä. Pentu alkaa kompastella, hoiperrella ja kaatuilla. Sen on vaikea kulkea suoraan ja se voi vaikuttaa tylsistyneeltä. Sairas koira ei elä täysikasvuiseksi, eikä sairauteen ole hoitoa. Meillä Suomessa pikkuaivojen ataksia tunnetaan parhaiten suomenajokoiralla ja airedalenterrierillä. Näillä on todettu, että sairautta aiheuttava geeni periytyy resessiivisesti eli väistyvästi. Siis sairaan pennun molemmat vanhemmat ovat kantajia ja ne pitäisi sulkea jalostuksesta. Samoin jalostuksesta tulisi sulkea pois sairaan pennun täyssisarukset.

4.3.8.4. Koukkuhäntä

Koukkuhäntä tarkoittaa häntänikaman/-nikamien epämuodostumaa. Hännässä voi olla muutoksia useissa kohtaa ja muutoksen vakavuusasteet vaihtelevat juuri tunnusteltavissa olevasta nikaman kaartumisesta hännän taittumiseen kaksinkerroin.

Koukkuhäntäisyyden on todettu olevan perinnöllistä, joten koukkuhäntäistä koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

4.3.8.5. Kääpiökasvuisuus

(Akondroplasia / Kondrodystrofia (Achondroplasia / Chondrodystrofia))

Kääpiökasvuisuus on periytyvä luiden epifyysirustojen kasvu- ja luutumishäiriö, jonka seurauksia ovat lyhyt/kääpiökasvuisuus ja muut luuston epämuotoisuudet. Sana akondroplasia tulee kreikankielestä ja tarkoittaa ”ei ruston muodostusta”. Erilaisia kääpiökasvuisuuden muotoja löytyy useilla eri eliölajeilla. Tyypillisintä on, että yksilöllä on suhteettoman lyhyet raajat verrattuna kehoon, joskin on olemassa myös kääpiöitä, joilla on normaalit kehon osien suhteet.

Kondrodystrofiassa koiran raajat ovat lyhyet ja epämuodostuneet. Raajat ovat yleensä taipuneet ulospäin ja rannenivelet ovat jyrkät. Myös tassut kääntyvät ulospäin.

Kondrodystrofiaa esiintyy tutkimusten mukaan sairautena monilla eri roduilla, kuten alaskanmalamuutilla, harmaalla norjanhervikoiralla, beaglella – mahdollisesti myös siperianhuskulla ja pohjanpystykorvalla. Myös belgianpaimenkoirilla on syntynyt satunnaisesti muutama ns. kääpiöpentu. Näillä roduilla sairauteen liittyy usein muitakin luuston ja nika-mien ongelmia. Kondrodystrofian on todettu periytyvän yksinkertaisesti ja resessiivisesti. Kahden kantajan jälkeläisistä on laskennallisesti 1/4 kondrodystrofiaa sairastavia, 1/2 terveitä sairauden kantajia ja loput geneettisesti terveitä. Täten sairaan yksilön molemmat vanhemmat ja osa sisaruksista ovat vian kantajia, ja niiden jalostuskäyttöä on tarkoin harkittava.

Kääpiökasvuisuus voi johtua myös synnyntäisestä hypotyreoosista eli kilpirauhasen vajaatoiminnasta, jolloin se ilmenee alle vuoden ikäisillä koirilla kääpiökasvuisuutena (kasvu pysähtyy n. 4–6 kk:n iässä) ja pysyvästi pentukarvana (kongenitaali hypotyreooidi kääpiökasvuisuus, resessiivisen geenin aiheuttama ominaisuus). Myös henkinen kehitys voi olla taantunut. Syynä on se, että kilpirauhanen ei kehity tai se ei pysty valmistamaan tyroksiinia entsyymipuutteen takia. Tällainen koira ei kokemuksen mukaan elä yleensä kahta vuotta vanhemmaksi.

4.3.8.6. Lihasdystrofia

Kirjallisuudessa (Van Ham ym. Canine X-Linked Muscular Dystrophy in Belgian Groenendael Shepherds, Journal of the American Small Animal Practise, Vol. 29 No. 6) on julkaistu tutkimus groenendael-pentueesta, jossa kolme neljästä urospennusta sairastui samankaltaiseen lihasdystrofiaan. Oireet alkoivat 8–12 viikon iässä. Pentujen jalat ja kieli olivat jäykät, suusta valui kuolaa ja myöhemmin havaittiin yleistynyt lihasten surkastuminen ja liikuntavaiveuksia. Sairaus muistuttaa mm. kultaisella noutajalla esiintyvää X-kromosomiin liittyvää resessiivisesti periytyvää lihasdystrofiaa, jollaista esiintyy myös ihmisellä, ns. Duchenne lihasatrofia. Sairaus etenee koirilla hitaasti, mutta yleensä sairastuneet koirat säilyttävät liikuntakykynsä. Suomen kannassa ei ole esiintynyt viimeisen 10 vuoden aikana lainkaan uusia lihasdystrofia-tapauksia.

Lihasdystrofia mainitaan tässä yhteydessä siksi, että se on ollut mukana edellisessä 20.11.1994 hyväksytyssä jalostuksen tavoiteohjelmassamme.

4.3.8.7. Lisääntymisongelmat

Belgianpaimenkoirilla on havaittu useita erityyppisiä lisääntymisongelmia. Ongelmien yleisyys ei ole vakava. Rotujärjestö

suosittaa kuitenkin luonnonmukaista lisääntymistä. Mikäli ongelmia ilmenee, niistä toivotaan ilmoitusta jalostustoimikunnalle.

Alla olevissa taulukkokuvissa on kerrottu yleisimmistä lisääntymisongelmista belgianpaimenkoirilla.

Taudin kuvauksista bruselloosia ja TVT:tä ei ole tavattu belginpaimenkoirilla Suomessa, mutta tautia on Euroopassa ja ulkomaisten koirien jalostuskäytön takia tilannetta tulee tarkkailla.

a) Lisääntymisongelmat siitosnartuilla

Häiriöt kiimassa

Siitosnartun lisääntymisongelmia voi esiintyä jo astutustilanteessa. Jos narttu ei hyväksy urosta, voi syynä olla väärä astutusajankohta, joka on yleisin syy astumisongelmissa. Haluttomuutta voivat aiheuttaa myös psyykkiset syyt (stressi) tai jopa rakenneviat sukuelimissä.

Jos narttu ei tule kantavaksi onnistuneen astumisen seurauksena, yleisimmät selitykset ovat väärä astutusajankohta ja erilaiset tulehdukset.

Emätintulehdus

Normaali löydös emättimestä otetussa bakteerinäytteessä on sekakasvusto. Yhden bakteerin runsas esiintyminen kertoo tulehduksesta, joka voidaan hoitaa antibiootein.

Märkäkohtu (Pyometra)

Kyseessä on kohdun seinämän märkivä tulehdus, jonka syntyä edistää kohdun limakalvon rakkulainen liikakasvu. Yleensä märkäkohtu kehittyy noin **1-2 kuukautta** kiiman päättymisen jälkeen. Kyseessä on bakteeritulehdus. Märkäkohtua esiintyy myös tiineillä nartuilla. Hoitona on pääsääntöisesti kohdun poisto. Belgianpaimenkoirien toipumisennuste kohdunpoistoleikkauksesta on yleensä ikään katsomatta erittäin hyvä.

AVK – Alkioiden varhaiskuolema

Alkioiden varhaiskuolemalla tarkoitetaan tilannetta, jossa narttu todetaan hedelmöityneeksi (ultraäänitutkimus), mutta se ns. luo eli abortoi sikiöt. Tämä ei ole ollenkaan niin harvinainen tilanne kuin ensi kuulemalla luulisi. Monesti on vain niin, että narttuja ei ultraäänitutkita niin varhaisessa vaiheessa, että tämän kaltainen tilanne tulisi kasvattajan tietoon. Narttu ei useinkaan oireile. Pientä vuotoa saattaa esiintyä, mutta muuten narttu on aivan normaali. Usein myös seuraava tiineys etenee normaalisti.

Rakenneviat sukuelimissä

Emättimen synnynnäiset rakenneviat voivat estää normaalin astumisen. Emättimessä voi olla eriasteisia kuroutumia ja ahtautumia. Näitä voidaan hoitaa kirurgisesti. Perinnöllisyydestä ei ole varmaa tietoa. Yleissääntönä voidaan pitää, että tällaisen nartun jalostuskäytölle pitää olla erityisen painavat syyt.

Myös belgianpaimenkoirilla esiintyy, joskin erittäin harvinaisena, ns. hermafrodismia eli yksilöllä on ulkoisesti jommankumman sukupuolen sukuelimet, mutta paljastuukin että sisäisesti tällä yksilöllä on sekä kohtu, munasarjat että kivekset tai vain jotkin näistä tai jopa vain osia näistä.

Bruselloosi

Koirilla esiintyy myös tarttuvaa sukupuolitauteja bruselloosia, jonka aiheuttaja on *Brucella canis* -bakteeri. Tätä bakteeria on joitain kertoja epäilty olevan myös Suomessa, mutta toistaiseksi ei ole löytynyt yhtään varmaa tapausta. Välinpitämättömyyteen ei kuitenkaan ole varaa, sillä bruselloosi-tartuntoja on löytynyt Keski-Euroopasta. Mitä etelämmäksi mennään, sen suurempi riski on saada bruselloosi-tartunta.

Tautina bruselloosi on tuhoisa: tartunnan saanut yksilö on pysyvästi steriili. Tautiin ei ole hoitoa ja tartunnan saanut koira tartuttaa tautia loppuelämänsä ajan.

Nautojen bruselloosi tarttuu myös ihmiseen aiheuttaen raskaana olevalle ihmiselle keskenmenon. Oireina ihmisellä on bruselloosissa pieni kuume, munasarjojen tai siementiehyiden tulehdus ja lopulta steriiliys.

TVT = Stickerin sarkoma

TVT on sukuelinkasvain, joka tarttuu astutuksen yhteydessä. Osa paranee itsestään, ja tautia voidaan hoitaa sytostaateilla. Tartunnan saaneita yksilöitä ei tule käyttää jalostukseen.

Taulukko 44. Siitosnartun lisääntymisongelmia. Siitosnartun lisääntymisongelmat voivat johtua häiriöistä kiimassa:

Ongelma	Syy
Kiimaton narttu	<u>Nartun ikä</u> : Koiraa on joko liian nuori tai joskus harvoin liian vanha. Menopaussia koirilla ei tule <u>Steriloitu narttu</u> (aikuisena hankittu narttu voi olla leikattu, eikä sitä ole ilmoitettu uudelle omistajalle)

	<p>"Hiljainen kiima" (normaali kiima, mutta nartulla ei ole ulkoisia kiimanmerkkejä, voi tulla kantavaksi) Interseksuaalisuus – kromosomitason ongelma, jonka syitä voivat olla esim. emälle tiineysaikana annettu hormonihoito tai hermafrodismi Sisäerityshäiriöt (mm. Addisonin tauti, Cushingin tauti, kilpirauhasen toimintahäiriöt) Kiimaa heikentävä lääkitys</p>
Pitkä kiiman väli	<p>Nartun korkea ikä "Hiljainen kiima" Kilpirauhasen ja lisämunuaisen toimintahäiriöt</p>
Lyhyt kiiman väli (alle 4 kk)	<p>Jakaantunut kiima eli ns. Split Estrus Ovulaatiohäiriöt Kohdun sairaudet Munasarjakystat</p>
Kiiman pitkä kesto	<p>Estrogeeniterapia Maksan sairaudet Munasarjakystat Munasarjakasvaimet Emätintulehdus</p>

b) Lisäntymisongelmat siitosuroksilla

Uroksen lisääntymishäiriöiden tutkimisessa on huomioitava seuraavat asiat: Esitiedot ovat tärkeitä ja ensin tutkitaan uroksen yleiskunto. Seuraavaksi otetaan spermanäyte niin, että paikalla ehdottomasti on kiimainen narttu, muuten tulos ei ole luotettava. Jos edellä mainituista ei löydetä poikkeavaa, suoritetaan röntgen- ja ultraäänitutkimus sekä otetaan kudospäytteet (kives/prostata eli eturauhanen) ja hormonitutkimukset.

Kivesrappeuma

Tällaisen koiran kivekset ovat yleensä pienet ja pehmeät. **Sukuvietti voi olla normaali, mutta fertiiliteetti on yleensä alentunut. Kivesrappeuman syitä ovat korkea ikä, perimä (sukusiitos), tulehdukset, vammat, lääkkeet, ympäristömyrkyt ja kasvaimet.**

Kryptorkismi eli piilokiveksisyys

Tois- tai molemminpuolinen eli puuttuu joko toinen tai molemmat kivekset. Yksilön seksuaalikäyttäytyminen on normaalia. Jos uroksen kumpikaan kives ei ole laskeutunut vatsaontelosta, se on steriili. Urokset, joilla on toinen kives, ovat fertiilejä eli hedelmällisiä.

Piilokiveksistä urosta ei tule käyttää jalostukseen.

Kiveskasvain

Kiveskasvaimet ovat koirilla yleisiä. Koirien kasvaimista noin 15 % on kiveskasvaimia. (Sertolin solukasvain, Seminoma, Leydigin-solukasvain). Koirien kiveskasvaimet ovat yleensä pahanlaatuisia mutta lähettävät harvoin etäispesäkkeitä.

Häiriöt sukupuolen määräytymisessä

XXY = Klinefelterin syndrooma – ulkoisesti uros, ei siittiöitä, pienet kivekset, todettu mm. airedalenterriereillä.

XO = Turnerin syndrooma – ulkoisesti naaras, sukurauhaset kehittymättömät, todettu ihmisellä, hevosella, koiralla. Jatkuva kiima tai kiimaton.

Kimerat, mosaiikit – Samassa yksilössä on molempia sukupuolia olevia soluja, ovotestikset, ulkoasu sen mukaan kumpaa sukupuolta olevia soluja on enemmän.

Kaksineuvoisuus = Hermafrodismi – sekä kivekset että munasarjat. Voivat olla hedelmällisiä. Jälkeläiset ovat sairauden kantajia.

Eturauhasviat

Uroksen eturauhasviat voivat johtua useasta eri syystä: Eturauhasessa voi olla hyvänlaatuisen suurentuminen – iästä johtuva! Eturauhasessa voi olla myös joko akuutti tai krooninen tulehdus tai kasvaimia.

Taulukko 45. Siitosurosten lisääntymisongelmia.

Ongelma	Syy
Uros ei astu	<p><u>Heikko sukupolvi:</u> Synnynnäinen (mahdollisesti korkea prolaktiiniarvo, norm. 4–5, vahvasti perinnöllinen!) Hankittu ominaisuus Eläimen käsittely "Huonot muistot"</p>

	Ikä tai ylikäyttö Systeemiset sairaudet Lääkkeet tai ruokinta <u>Fyysiset viat:</u> Kipu Sukuelinten rakenneviat Erektiohäiriöt
Uros astuu, mutta ei saa narttua kantavaksi	Sperman laatu (tarkistus). Epätäydellinen ejakulaatio – uros ei jää kiinni kunnolla, uros pelkää tai tuntee muuten olonsa epämukavaksi, uros ejakuloi virtsarakkoonsa. Epänormaali eturauhaserite – tulehdus.

4.3.8.8. Napatyträ

Belgianpaimenkoirilla tavataan yksittäisiä napatyträ vuosittain muunnoksesta riippumatta. Yleisyydestä ei ole saatavilla tarkempaa tietoa, mutta rotujärjestö suosittaa ilmoittamaan tapauksista jalostustoimikunnalle.

Tyräksi sanotaan ruumiinontelon seinämässä olevaa normaalia suurempaa aukkoa, josta yleisimmin pullistuu ulospäin rasvakudosta. Yleisin koiranomistajan ja kasvattajan havaitsemista tyristä on napatyträ. Se on lähes aina synnynnäinen tai syntymän yhteydessä aiheutettu/aiheutunut vika, joskin perinnölliset seikat vaikuttavat vahvasti sen syntyyn.

Kohdussa kasvava pentu saa ravinteita istukan ja sikiön välissä olevan napanuoran kautta ja samalla kuona-ainet poistuvat takaisin istukkaan. Yleensä napaverisuonet kutistuvat ja naparengas sulkeutuu melko pian syntymän jälkeen.

Aukon sulkeutumisen estyminen voi aiheutua esim. epätavallisesta venytyksestä tai siten, että emä kiskoo liian hanakasti napanuorasta jälkeisiä syödessään, tai siten, että emo synnyttää seisaaltaan, jolloin syntyvä pentu putoaa maahan. Napanuoran katkaiseminen liian lyhyeksi voi sekin aiheuttaa tyrän muodostumisen. Myös napainfektio (emä nuolee liikaa pentujen vatsoja) voi hidastaa napa-aukon sulkeutumista. Jos siis jostain syystä napa-aukon sulkeutuminen epäonnistuu tai estyy, jää vatsaontelon seinämään reikä. Kun navan alue paranee ja pentu alkaa kasvaa, työntyy aukosta rasvakudosta tai vatsakalvoa, jolloin navan alue pullistuu tyräksi. Yleisin tyrä on kuitenkin ns. ”sulkeutunut tyrä”, joka syntyy, kun heti syntymän jälkeen napa-aukosta valahtaa hieman rasvakudosta mutta naparengas sulkeutuu kuitenkin normaalisti. Tyrän koko vaihtelee, mutta yleisimmin se on noin peukalonpään kokoinen pehmeä pullistuma. Tämän kokoinen pullistuma ei haittaa pentua, eikä se yleensä kasva pennun kasvaessa. Siten sitä ei myöskään tarvitse leikata, sillä eläinlääkärit eivät leikkaa pientä tyrää vain kosmeettisista syistä. Tyrän leikkaamiselle tulee olla kliiniset, vakavat syyt.

Tutkimuksissa napatyträ on todettu resessiiviseksi ja polygeeniseksi viaksi. Napatyträ perinnöllisyydestä johtuen koiralla, jolta on leikattu napatyträ, ei pitäisi teettää pentuja.

4.3.8.9. Selän ja tukirangan ongelmat

Belgianpaimenkoirien erilaiset selän ja tukirangan ongelmat ovat yleistyneet viimeisen 10 vuoden aikana. Rotujärjestön tavoitteena on käynnistää näinkin vakava-asteisen sairauden tutkimukset vuoden 2005 aikana. Tähän tutkimukseen aineistoa kerätäksemme, toivomme lonkkatutkimuksen yhteydessä koirilta samalla röntgenkuvattavan myös lannerangan alueen. Jalostuksellisesti rotutyypin ihanteet ovat osaltaan vaikuttaneet tukirangan ongelmien kasvuun, mutta myös muut rakennevirheet aiheuttavat riskin tukirangan ja selän kestävytydestä.

Koiralla on 7 kaulanikamaa, 13 rintanikamaa ja 7 lannenikamaa. Kolme ensimmäistä häntänikamaa ovat liittyneet yhteen muodostaen sakraaliluun, johon lantio niveltyy. Häntänikamia on vaihteleva määrä. Nikamia yhdistävät välilevyt, diskukset, joita on noin 50. Ensimmäinen välilevy on toisen ja kolmannen kaulanikaman välissä. Selkärangan yläosa muodostaa luisen selkäydinkanavan, jossa selkäydin sijaitsee.

Selkäydinhermot haaraantuvat nikamien välisistä aukoista. Selkäydin loppuu tavallisesti 7 lannenikaman kohdalla. Tämän jälkeen selkäydin jakautuu cauda equinaksi kutsutuksi ääreishermoston kimpuksi.

Selkärankaa tukee joukko ligamenteja, jotka voivat osallistua selkäsairauden oireiden kehittymiseen. Nikamien välillä on myös niveltymisiä, joihin voi kehittyä muutoksia.

Selkäydin jaetaan tutkimuksen perusteella segmentteihin, jotka eivät aina sijaitse vastaavan nikaman kohdalla. Oireiden liittymisellä tiettyyn segmenttiin kohdistetaan muutoksia selkärangan eri osiin. Selkäsairaudet voidaan jakaa kompressiivisiin ja ei-kompressiivisiin.

Kompressioaurioissa puristus kohdistuu selkäyttimeen tai selkäydinhermoin. Tyypillisiä aiheuttajia ovat välilevytyrät, murtumat, kasvaimet ja sijoiltaan menot. Nämä taudit tarvitsevat usein leikkaushoitoa.

Ei kompressiivisia sairauksia ovat tulehdukselliset sairaudet, rappeumamuutoksia aiheuttavat tilat, aineenvaihdunnalliset sairaudet sekä lihasperäiset kiputilat.

Eräitä hoitomuotoja

Osassa selkäsairauksia saavutetaan hyviä hoitotuloksia mm. kiropraktiikalla, fysioterapialla ja akupunktiolla. Yleissääntönä voidaan pitää sitä, että voimakkaasti kompressiiviset sairaudet ovat huonompia kohteita näille hoidoille, myös riskit ovat suurempia.

Voimakkaat neurologiset oireet ovat varovaisuutta edellyttävä löydös. Hyvä eläinlääkärin tekemä tutkimus on perusteltu. Siinä suljetaan pois tilat, joissa ko. hoidot eivät missään tapauksessa auta tai voivat pahentaa oireita. Selkäsairauksien akuutissa vaiheessa manipulaatiohoitoihin liittyy selvä riski; ne soveltuvatkin paremmin kroonisten kiputilojen hoitoon.

Edellä on kuvattu erityyppisiä ja -oireisia belgianpaimenkoirilla esiintyviä selkäsairauksia.

a) Välilevyrappeuma ja välilevytyrä

Välilevyn ulompi osa muodostuu vahvasta sidekudosrenkaasta, anulus fibrosus, jonka sisällä on pehmeämpi ydinosa, nucleus pulposus.

Välilevyn ja nikaman välissä on hyaliinirustoa; välilevy kiinnittyy sekä rustoon että nikaman runkoon. Välilevyn tarkoituksena on yhdistää nikamia toisiinsa, mahdollistaa niiden keskinäinen liikkuvuus, jakaa paine tasaisesti ja vaimentaa iskuja.

Välilevyn rappeuma alkaa nucleus pulposuksen reunoilta ja etenee kohti keskustaa. Ns. kondrodystrofisilla roduilla välilevyn muuttuminen alkaa jo alle vuoden ikäisenä. Muilla roduilla muutos käynnistyy vasta n. 8 vuoden iässä. Anulus fibrosuksen muutos seuraa nucleuksen rappeutumista. Rappeutuessaan välilevy menettää vähitellen joustavuuttaan ja sen ravinnon saanti vaikeutuu, kunnes välilevy kalkkeutuu. Kondrodystrofisilla roduilla muutokset ovat alkaneet suurimmassa osassa välilevyjä jo vuoden iässä, ja 6–7 vuoden iässä rappeumamuutoksia on nähtävissä mm. röntgenkuvauksessa.

Välilevytyrät jaetaan kahteen Hansen tyyppin ryhmään:

1. tyyppin tyrissä nucleus pulposuksen massa työntyy anulus fibrosuksen läpi selkäydinkanavaan.
2. tyyppin tyrässä annulus fibrosuksen sisemmät kerrokset ovat revenneet, mutta ulkoreuna pitää nukleusmassan sisällään muodostaen tyrän.

Oireet vaihtelevat lievistä kivusta neliraajahalvaukseen riippuen tyrän asteesta ja sijainnista.

Taudinmääritys tehdään oireiden, tunnustelun, neurologisen tutkimuksen ja röntgen-kuvauksen perusteella. Muutoksen tarkan sijainnin ja luonteen selvittäminen edellyttää magneettikuvausta.

Lieviä tapauksia voidaan hoitaa ns. konservatiivisesti. Liikunnan rajoitus on ensiarvoisen tärkeää, lääkehoitona käytetään kipulääkkeitä ja kortikosteroideja. Jos neurologiset oireet ovat voimakkaita tai oireilu pitkittyy, joudutaan turvautumaan leikkaushoitoon. Ennuste riippuu oireiden luonteesta ja kestosta. Uusiutumisen todennäköisyys ilman leikkaushoitoa on n. 30 %:n luokkaa.

b) Lumbosakraalistennoosi

Lumbosakraalistennoosi voi johtua synnynnäisesti ahtaasta selkäydinkanavasta, ligamenttien hypertrofiasta, välilevysairaudesta, luupiikkien aiheuttamasta puristuksesta tai nikamien välisestä yliikkuvuudesta. Oireena havaitaan sairauden alkuvaiheessa tunnusteluarkuutta lantiorangan loppuosasta sekä kipua jalkojen taaksepäin käännössä. Makuulta nouseminen ja hyppääminen aiheuttavat usein kipua. Sairauden edetessä takaraajoihin kehittyy halvausoireita. Myös rakon ja peräsuolen sulkijalihaksen hermotukseen voi kehittyä häiriöitä.

Taudinmäärityksessä esitiedoilla ja kliinisellä tutkimuksella on suuri merkitys. Röntgentutkimus antaa tietoa luisista rakenteista ja magneettikuvauksella voidaan todeta kompressiomuutoksia. Kuvaukset voivat kuitenkin olla löydöksettömiä huolimatta voimakkaasta oireilusta. Erittäin hyödyllinen tällä alueella on lihasten sähköistä toimintaa selvittävä EMG-tutkimus. Tämä on kuitenkin Suomessa rajoitetusti saatavilla oleva menetelmä.

Lieviä tapauksia hoidetaan konservatiivisesti. Tauti on usein etenevä ja vaatii leikkaushoitoa.

c) Spondyloosi

Spondyloosilla tarkoitetaan selkänikamien välistä silloitusta, joka johtaa rangan jäykistymiseen ja nikamaväljen ahtautumiseen. Spondyloosi voi olla seurausta useista selkärangan sairauksista.

Taustalla voi olla nikamien välinen yliikkuvuus, instabiliteetti, nikamien epätäydellinen kehittyminen tai tulehdukset. Itsenäisenä sairautena esiintyessään taudista käytetään nimitystä spondylosis deformans. Tälle sairaudelle ovat tyypillisiä nikaman alapuolelle ja sivulle kehittyvät luupiikit.

Tauti voi olla täysin oireeton huolimatta laajoista röntgenkuvauksessa havaittavista muutoksista. Joskus luupiikit ahtauttavat juurikanavia aiheuttaen kipua ja halvausoireita. Leik-kaushoito on ainoa mahdollisuus näissä tapauksissa. Selkä-ydinkanavan ahtautuminen on harvinaista.

d) Wobbler syndroma

Wobbler syndromalla tarkoitetaan kaularangan selkädinkompressiota, joka johtuu kaularangan kehityshäiriöstä. Häiriö on tavallisimmin kaularangan alaosassa. Bassetilla tautia todetaan ylempänä kaularangassa. Kaulanikamien välisen huonon niveltymisen seurauksena nikaman etuosa pääsee nousemaan, jolloin ydinkanava ahtautuu. Nikamien keskinäinen liike aiheuttaa myöhemmin muutoksia välilevyyn, joko anulus fibrosuksen paksuuntumista tai tyrän. Myös selkärankaa tukevat ligamentit saattavat reagoida. Nikamien väliin niveltymisiin voi myös kehittyä luupiikkejä. Taudin syy on osin tuntematon. Se esiintyy yleensä suurikokoisilla roduilla. Nopeakasvuisuus ja liiallinen ruokinta altistavat muutoksille.

Sairauden alkuvaiheessa esiintyy yleensä lievää takajalkojen liikehäiriötä, joka on tyypillisesti luonteeltaan paheneva. Sairauden edetessä oireet ilmaantuvat myös etujalkoihin. Sairaus voi muuttua nopeasti akuutiksi välilevytyrän seurauksena.

Taudinmääritys tapahtuu oireiden ja esitietojen ohella neurologisen tutkimuksen ja röntgenkuvauksen avulla. Konservatiivisella hoidolla saavutettu hoitotulos on usein tilapäinen ja heikko. Vaikeammat tapaukset vaativat leikkaushoitoa. Ennuste on kohtalaisesta varaukselliseen muutosten laajuudesta riippuen.

e) Diskospondyliitti

Diskospondyliitti tarkoittaa nikamien ja välilevyjen bakteeritulehdusta. Bakteeri kulkeutuu alueella veriteitse, tavallisimmin ensisijainen tulehdus on iholla, virtsateissä tai kiveksissä. Tautia tavataan eniten suurikokoisten rotujen keski-ikäisillä yksilöillä. Oireina havaitaan paikallista kipua, kuumetta, haluttomuutta ja laihtumista. Neurologiset löydökset ovat aluksi vähäisiä, mutta lisääntyvät vähitellen taudin aiheuttamien kudosten muutosten seurauksena. Taudinmääritys tapahtuu oireiden ja röntgentutkimuksen avulla. Aiheuttajabakteeria voi eristää virtsa- tai veriviljelyllä. Jälkimmäinen tekniikka on vaativa, eikä se ole rutiinikäytössä. Ensisijainen hoito on 4–6 viikkoa kestävä antibioottihoito. Vaikeissa tapauksissa voidaan joutua turvautumaan leikkaushoitoon.

f) Atlantoaksiaalinen subluksaatio

Kyseessä on ensimmäisen ja toisen kaulanikaman sijoiltaan meno. Taustalla on usein nikamien sidejärjestelmän huono kehittyminen tai vamman seurauksena vaurioitunut rakenne. Taudinmääritys tehdään oireiden ja röntgenkuvauksen perusteella. Leikkaushoito on ainoa mahdollinen.

g) Degeneratiivinen myelopatia

Kyseessä on etenevä selkäytimen rappeutuma, jota tavataan eniten saksanpaimenkoirilla. Aiheuttaja on tuntematon.

Oireet kehittyvät viidennen ikävuoden jälkeen ja alkavat yleensä takajalkojen etenevänä liikehäiriönä. Tauti johtaa vähitellen pahenevaan halvaantumiseen. Oireet siirtyvät taudin edetessä myös etujalkoihin.

Tyypillisesti tautiin ei liity kipuoireita. Parantavaa hoitoa ei ole. Oireita voi lievittää lääkehoidolla taudin alkuvaiheessa, mutta pidemmän aikavälin ennuste on huono.

h) Murtumat ja sijoiltaanmenot

Syntyvät yleensä vamman seurauksena. Sijainnillisesti ovat tavallisimmin lantion tai rintarangan alueella. Oireet ja ennuste riippuvat muutoksen luonteesta ja hermokudokseen kohdistuneen vamman asteesta. Röntgentutkimus tulee suorittaa erityisen varovasti, jottei aiheuteta lisävaurioita.

Jos neurologiset oireet ovat vähäisiä, voidaan käyttää lääkehoitoa ja mahdollisesti ulkoista tuentaa. Vakavien oireiden kyseessä ollen leikkaushoito on ainoa mahdollinen. Leikkaushoito on vaativaa ja varsinkin yli 20 kg:n painoisilla koirilla ennuste on varauksellinen.

4.3.9. Yhteenveto rodulla kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista

Belgianpaimenkoirien sairauksia on kuvattu hyvin vähän kansallisen ja kansainvälisen kirjallisuuden tasolla. Yhdysvalloissa on tehty tutkielmia mm. epilepsian levinneisyydestä rodullamme.

Eurooppalaisissa rotujärjestölehdissä on ollut kirjoituksia Jalostuksen tavoiteohjelmassa mainituista sairauksista. Vakava-asteisista sairauksista on mainittava erityiset toimenpiteet pohjoismaissa mm. epilepsian vastustamiseksi ja PRA-silmäsairauden levinneisyyden selvittämiseksi.

Lonkkaniveldysplasian tilastointi eri maissa on erittäin yleistä, ja myös muissa maissa on huomioitu kyynärnivelten tutkimukset.

Parentavirheistä ja hammasputoksista on tuotettu uuden rotumääritelmän mukaisesti artikkeleita useassa Euroopan maassa.

4.4. Ulkomuoto

Rodun ulkomuodollinen kehitys on ollut mullistava viimeisen 15 vuoden aikana. Tämä on aiheuttanut sen, että ulkomuodollisesti olemme menneet vuosien varrella ääri laidalta toiseen. Merkittävänä esimerkkinä ulkomuodon jalostuksessa on toiminut Ranska, jossa on tuotettu melko paljon hypertyyppisiä yksilöitä, jotka ovat olleet näyttelyissä korkeasti palkittuja.

Näiden yksilöiden jälkeläisiä on tuotu Suomeen jalostusyksilöiksi, vaikka mm. tyyppi, kulmaukset ja otsapenkereet ovat olleet puutteellisia ja rungon pituudet liioitellun lyhyitä.

Tasoltaan Suomen populaatio on maailmanlaajuisestikin tunnustettua ja arvostettua, erityisesti groenendaelit ja laekenoisit. Muunnosten väliset erot ovat kuitenkin vielä suuret. Kirjavimmat kannat ovat rotutyypiltään malinois- ja tervueren-muunnoksissa. Groenendael-, malinois- ja laekenois-muunnoksen yksilöitä on palkittu laajalti Euroopan erikoisnäyttelyissä.

Tulevaisuuden ongelmana ja mahdollisena uhkana on linjojen eriytyminen, minkä seurauksena käyttöomaisuuksia painottavat kasvattajat kiinnittävät liian vähän huomiota ulkomuotoon ja vastaavasti ulkomuotopainotteisessa jalostuksessa kiinnitetään liian vähän huomiota koirien käyttöomaisuuksiin, erityisesti luonteeseen. Kuitenkin belgianpaimenkoiran kaikilla muunnoksilla on täysin sama rotumääritelmä luonteen ja ulkomuodon osalta, muunnosten ainoana erona ovat karvanpituus ja -väryys.

Yleisvaikutelma: *belgianpaimenkoiran tulee olla rakenteeltaan tasapainoinen, sopusuhtainen ja keskikokoinen. Kuiva- ja vahvalihaksinen, neliömäinen ja sitkeä yksilö, jossa ja-lous ja voimakkuus ovat yhdistyneet tärkeäksi osaksi yleisvaikutelmaa.*

Belgianpaimenkoira on tottunut oleskelemaan ulkona ja kestäämään Belgiassa yleisiä sään vaihteluita. Sopusuhtainen olemus ja ylväs pään asento ilmentävät palveluskoiralle ominaista jaloa voimaa. Kokonaisuutena rotumme on pääosin keventynyt luustollisesti ja rungon pituus on saavuttanut neliömäisyyden. Negatiivisena asiana on keventymisen kannalta ollut säkäkorkeuden laskeminen ja se, että keveys näkyy myös yleisvaikutelmassa. Selkeitä virheitä yleisvaikutelmassa ovat karkeus tai puutteellinen jalous, jota nähdään toisen ääri-tyyppin koirissa.

Mittasuhteet: *belgianpaimenkoiran kuuluu olla neliömäinen.*

Epätyyppillisen mittasuhteen omaava koira on säkäkorkeuttaan pidempirunkoinen tai suorakaiteen muotoinen. Rakenteellisia ongelmia on havaittu sekä liian lyhyissä rungoissa että liian raskaissa tai pitkärunkoisissa yksilöissä. Belgianpaimenkoiran tulee olla sopusuhtainen kokonaisuus.

Luonne: *belgianpaimenkoiran tulee olla valpas ja aktiivinen. Belgianpaimenkoira on erittäin energinen ja aina valmis toimintaan; sillä on synnyynnäinen laumanvartioimiskyky ja vahtikoiran parhaat ominaisuudet. Sen tulee puolustaa isäntäänsä täysin epäröimättä, peräänantamattomasti ja kiihkeästi. Sillä on kaikki paimen-, vahti-, suojele- ja palveluskoiran ominaisuudet. Eloisuus, tarkkaavaisuus ja varmaluonteisuus, ilman pienintäkään pelkoa tai aggressiivisuutta, ovat rodun luonneomaisuuksia. Luonteen tulee kuvastua koiran olemuksessa ja kipinöivien silmien ylopeässä ja tarkkaavaisessa ilmeessä.*

Ulkomuotoarvosteluissa painotetaan tasaista ja pelotonta luonnetta. Belgianpaimenkoira, joka osoittaa aggressiivisuutta tai arkuutta, on erittäin epärodunomainen, ja tämä on hylkäävä virhe. Luonteen kehitys on ollut erittäin positiivista viimeisen 10 vuoden aikana, mutta edelleen tulee jatkaa eteenpäin samansuuntaisella jalostustyöllä. Puutteita hermorakenteessa ja temperamentissa (tai yliviikkautta) ei tule hyväksyä. Jotta jalostustyöllä voidaan edelleen saavuttaa parannusta luonteessa, tulee jalostuksessa välttää ääniherkkien yksilöiden käyttämistä. Ääniherkkyys on mittava ongelma koko kannassamme.

Pää: *Korkea-asentoinen, pitkä olematta liioiteltu, suoralinjainen, hyvin meislautunut ja kuiva. Kallo ja kuono ovat kutakuinkin yhtä pitkät. Kuono-osa saattaa kuitenkin olla hieman kalloa pitempi, mikä antaa viimeistellyn kokonaisvaikutelman.*

Pään ei tule olla raskas tai liian voimakas, nämä ovat kuitenkin erittäin harvinaisia virheitä kannassamme. Yleisesti ottaen kannassamme kaikissa muunnoksissa päät ovat rodun-omaisia ja kaunisilmeisiä.

Kallo-osa: *Keskileveä ja suhteessa pään pituuteen. Otsa on pikemminkin tasainen kuin pyöristynyt, otsauurre on vain hieman korostunut. Sivulta katsottuna kallo ja kuononselkä ovat yhdensuuntaiset. Niskakyyhmy on vain hieman kehittynyt, kulma- ja poskikaaret eivät ole ulkonevat.*

Kannassa erityisesti tervueren-muunnoksessa tulisi kiinnittää huomiota takaluisuun kalloon, samoin kyömyyn kuononselkään. Suuret poikkeamat päänlinjoissa eivät ole Suomen kannassa ongelmana.

Otsapenger: *Kohtuullinen.*

Liian korostunut tai liian loiva otsapenger ovat virheitä. Otsapengeren puuttuminen on suurimpia virheitä kannassamme ja tähän tulisi kiinnittää erityisesti huomioita tulevaisuudessa.

Kirsu: *Musta*

Kaikki pigmentin puutokset huulissa ja kirsussa ovat virheitä. Belgianpaimenkoirilla esiintyy jonkin verran pigmentin puutosta ja muutamia vitiligoa sairastavia yksilöitä on tavattu kannassamme.

Kuono-osa: Keskipitkä, pitkän kiilan muotoinen ja hyvin meislautunut silmien alta, kapenee tasaisesti kirsua kohti. Kuononselkä on suora ja yhdensuuntainen kallon ylälinjan kanssa. Kita avautuu suureksi, jolloin suupielet ovat vetäytyneet hyvin taakse, ja leuat ovat hyvin avonaiset. Satunnaisesti esiintyy yksilöitä, joiden pää ei ole tarpeeksi meislattu silmien alta tai joiden kuono-osa on liian suippo.

Huulet: Ohuet, tiiviit ja voimakkaasti pigmentoituneet.

Satunnaisesti esiintyy yksilöitä, joiden huulet eivät ole riittävän tiiviit ja joilla esiintyy pigmentin puutosta.

Leuat / hampaat / purenta: Vahvat, valkoiset ja säännölliset hampaat ovat lujasti kiinnittyneet hyvin kehittyneisiin leukaluihin. Leikkaava purenta; lampaiden ja karjan kuljetuksessa parempana pidetty tasapurenta sallitaan. Täydellinen, hammaskaavion mukainen hampaisto; kahden P1-hampaan puuttuminen sallitaan, M3-hampaita ei huomioida.

Muunnoksista malinoisilla on selkeästi eniten tasapurentaa kannassamme; kaikissa muunnoksissa esiintyy jonkin verran ala- tai sekapurentaa. Virheellisen purennan omaavaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen ja tilannetta tulee tarkkailla jatkossakin. Puutteellisten leukojen esiintyminen on yleistynyt pään mittasuhteiden vääristyessä ja äärimmäistä jaloutta ihannoidessa, lähinnä esiintyy heikkoja alaleukoja. Näihin tulisi kiinnittää huomioita tulevaisuudessa, ettei tilanne aiheuta mm. hampaiden puuttumista liiallisesta ahtaudesta johtuen. Hammaspuutoksiin tulee kiinnittää huomiota jalostusvalintoja tehtäessä.

Posket: Kuivat ja hyvin litteät, vaikkakin lihaksikkaat

Satunnaisesti kannassamme esiintyy ulkonevia poskikaaria; tämä ei kuitenkaan millään muotoa ole ongelma.

Silmät: Keskipikoiset, eivät ulkonevat eivätkä syvällä sijaitsevat, hieman mantelinmuotoiset, asenoltaan viistot ja väriltään ruskehtavat, meluiten tummat. Silmäluomien reunat ovat mustat. Katse on avoin, eloisa, älykäs ja tutkiva.

Rodussa esiintyy sekä pyöreitä että liian vaaleita silmiä erityisesti pitkäkarvaisissa muunnoksissa. Nämä virheet häiritsevät koiran ilmettä.

Korvat: Pienehköt, ylös kiinnittyneet, selvästi kolmiomaiset, teräväkärkiset ja tyvestä kaarevat. Korvat ovat jäykät, pystyt ja tarkkaavaisella koiralla pystysuorat.

Korvien koko on selvä ongelma suomalaisilla belgianpaimenkoirilla. Liian kookkaita korvia esiintyy erityisesti malinois- ja tervueren-muunnoksilla. Lisäksi malinoisilla esiintyy väärää korvan mallia, jolloin korva ei ole kolmiomainen vaan ulkosyrjästään pyörästynyt. Kaikissa muunnoksissa esiintyy satunnaisesti liian pitkiä, liian alas kiinnittyneitä tai tyvestä -liian leveitä korvia.

Kaula: Sulavalinjainen, pitkäkö, melko pysty, lihaksikas, tasaisesti lapoja kohti levenevä, ei löysää kaulanahkaa. Niskalinja on hieman kaareva.

Rodussa esiintyy erityisesti pitkäkarvaisilla muunnoksilla -liian lyhyttä kaulaa. Lisäksi oikeaan kaulan kiinnittymiseen tulisi kiinnittää huomiota. Kaula ei saa olla liian pysty eikä myöskään joutsenmainen; kuitenkin kaulan tulee olla niskalinjaltaan hieman kaareva.

Runko: Voimakas olematta raskas. Rungon pituus olkanivelestä istuinluun kärkeen on jokseenkin sama kuin säkäkorkeus.

Tervueren-muunnoksella esiintyy jonkin verran enemmän hajontaa rungon vahvuudessa ja mittasuhteissa, mutta muiden muunnosten kohdalla on menty rungon pituuden suhteen parempaan suuntaan. Kuitenkin edelleen esiintyy liian pitkiä runkoja ja raskaita runkoja, samoin myös liioitellun lyhyitä runkoja erityisesti pitkäkarvaisilla muunnoksilla. Kaiken kaikkiaan tulevaisuudessa tulee kiinnittää erityistä huomiota belgianpaimenkoiran terverakenteiseen runkoon.

Ylälinja: Selän ja lanteen ylälinjat ovat suorat.

Rodussa esiintyy takakorkeutta yhdistyneenä liian suoriin takakulmauksiin sekä karpin selkää, kuten myös notkoselkää. Erityisesti tervuerenilla esiintyy satunnaisesti myös laskevaa selkälinjaa.

Säkä: Korostunut

Belgianpaimenkoirilla näkee vielä matalaa erottumatonta säkää.

Selkä: Kiinteä, lyhyt ja lihaksikas.

Belgianpaimenkoirien selät ovat parantuneet, erityisesti pituus on useimmiten oikea. Joillakin yksilöillä on edelleen havaittavissa liian pitkää selkäosaa yhdistyneenä huonoihin selkälihaksiin. Liikkeessä joidenkin koirien selkälinja on heikko. Selkä ei kuitenkaan saa olla myöskään liian lyhyt.

Lanne: Voimakas, lyhyt, lihaksikas ja riittävän leveä.

Lanneosissa on usein liikaa pituutta, ja erityisesti leveyttä puuttuu malinois-muunnoksella.

Lantio: Lihaksikas, vain hieman viisto, riittävän leveä, ei kuitenkaan liioiteltu

Rodussa esiintyy liikaa liian luisua lantiota ja jonkin verran takakorkeutta.

Rintakehä: Syvä, mutta ei leveä. Kylkiluut ovat yläosastaan kaarevat. Edestä katsottuna eturinta ei ole kovin leveä, eikä myöskään ahdas.

Kannassamme havaitsee usein syvyydeltään riittämättömiä rintakehiä ja liian ahdasta eturintaa.

Alalinja ja vatsa: *Vatsaviiva alkaa rintakehän alaosasta ja kohoaa loivasti vatsaa kohti tasaisesti kaartuen. Vatsa on kohtalaisen kehittynyt, mutta ei riippuva eikä vinttikoiramainen.*

Kohtuullisen hyvä kaikilla muunnoksilla. Jonkin verran tapaa vinttikoiramaista alalinjaa, mutta ei ongelmaksi saakka. Satunnaisesti esiintyy myös liian suoraa vatsalinjaa.

Häntä: *Hyvin kiinnittynyt, keskipitkä ja tyvestään paksu; ulottuu vähintään kintereisiin, mieluiten alemmaksi. Levossa häntä riippuu hännänpää kintereen korkeudella hieman taaksepäin kaartuneena. Koiran liikkeessä hännänpää kaartuu voimakkaammin ja häntä kohoaa ylittämättä kuitenkaan vaakatasoa. Häntä ei saa koskaan kiertyä J-koukuksi eikä kaartua sivulle.*

Häntien kiinnittyminen liian ylös on hyvin yleistä, liian korkeat hännät ja kaartuneet hännät ovat melko yleisiä virheitä. Jonkin verran esiintyy liian lyhyitä häntiä. Yleinen virhe on hännän kaartuminen hieman sivulle.

Eturaajat

Yleisvaikutelma: *Eturaajat ovat vahvaluiset olematta raskaat; lihakset ovat kuivat ja voimakkaat. Eturaajat ovat joka suunnasta katsottuna kohtisuorassa maahan nähden ja edestä katsottuna täysin yhdensuuntaiset.*

Koon vaihtelut ovat belgianpaimenkoiralla havaittavissa oleva ongelma. Matalaraajaisuus on virhe, jota tavataan belgianpaimenkoiralla. Tällöin koiran yleisvaikutelma on enemmän lapinkoiramainen. Jalo, ylväsryhtinen koira omaa yleensä riittävän raajankorkeuden.

Kaikilla muunnoksilla esiintyy etutassujen kääntymistä ulospäin, jolloin raajat eivät luonnollisestikaan ole yhdensuuntaiset. Paljon harvinaisempaa sen sijaan on se, että koira kääntää seistessään etutassujaan sisäänpäin. Pitkäkarvaisilla muunnoksilla tapaa yksilöitä, joiden raajaluusto on hento, harvinaisempaa sen sijaan on liian roteva raajaluusto.

Lavat: *Lapaluut ovat pitkät ja viistot, hyvin kiinnittyneet ja muodostavat olkavarren kanssa riittävän kulman, ihannekulmaus on 110–115 astetta.*

Valitettavan yleisiä kaikilla muunnoksilla ovat liian suorat etukulmaukset. Tämä heijastuu koko etuosaan ja koiran olemukseen antaen vaikutelman ylitsehuimasta belgianpaimenkoirasta. Väärät kulmaukset vaikuttavat luonnollisesti myös koiran liikuntaan.

Olkavarret: *Pitkät ja riittävän viistot.*

Ongelmana ovat liian suorat ja lyhyet olkavarren luut kaikilla muunnoksilla.

Kyynärpäät: *Rungonmyötäiset, eivät ulkonevat eivätkä ahdasasentoiset.*

Ulkonevuus on groenendael- ja tervueren-muunnoksissa havaittava virhe, kuten myös löysät kyynärpäät, jotka korostuvat liikkeessä.

Kyynärvarret: *Pitkät ja suorat.*

Ranteet: *Hyvin kiinteät ja kuivat.*

Taipuneita ranteita tapaa jonkin verran.

Välikämmenet: *Vahvat ja lyhyet, mahdollisimman kohtisuorassa maahan nähden tai vain hieman eteenpäin viistot.*

Välikämmenissä on havaittavissa pehmeyttä pitkäkarvaisilla muunnoksilla.

Käpälät: *Pyöreät ns. kissankäpälät. Varpaat ovat kaarevat ja tiiviisti yhdessä. Päkiät ovat paksut ja joustavat, kynnet tummat ja vahvat.*

Pitkäkarvaisilla muunnoksilla tapaa melko runsaasti pitkiä ja löysästi asettuneita varpaan rakenteita, jolloin kaunis kissantassumaisuus katoaa.

Takaraajat

Yleisvaikutelma: *Takaraajat ovat voimakkaat olematta raskaat. Sivusta katsottuna ne ovat kohtisuorassa maahan nähden, takaa katsottuna täysin yhdensuuntaiset.*

Kaikilla muunnoksilla esiintyy ulospäin kiertyneitä takaraajoja. Myös takaraajojen luustossa on nähtävissä puutteita: luusto on liian heikko, jolloin koirasta saa tikkujalkamaisen vaikutelman.

Reidet: *Keskipitkät, leveät ja voimakaslihaksiset.*

Satunnaisesti tapaa koiria, joiden reidet eivät ole riittävän leveät ja voimakaslihaksiset.

Polvet: *Suunnilleen samalla pystysuoralla linjalla kuin lonkanivel. Polvikulma on normaali.*

Pitkäkarvaisissa muunnoksissa tapaa yksilöitä, joiden polvikulma on liian suora.

Sääret: *Keskipitkät, leveät ja lihaksikkaat.*

Kintereet: Matalat, leveät ja lihaksikkaat, kohtuullisesti kulmautuneet.

Korkeita kintereitä näkee jonkin verran, samoin kuin liian suoraa tai heikkoja kintereitä.

Väljalat: *Kiinteät ja lyhyet. Kannukset eivät ole toivotut.*

Satunnaisesti syntyy pentuja, joilla on takakannukset. Kasvattajat kuitenkin yleensä poistattavat kannukset pikkupennuilta.

Käpälät: *Voivat olla hieman soikeat. Varpaat ovat kaarevat ja tiiviisti yhdessä. Päkiät ovat paksut ja joustavat, kynnet*

tummat ja vahvat.

Pitkäkarvaisilla muunnoksilla tapaa melko runsaasti pitkiä ja löysästi asettuneita varpaan rakenteita

Liikkeet: *Eloisat ja vapaat kaikissa käyntilajeissa. Belgianpaimenkoira on hyvä laukkaaja, mutta sen tavanomaiset askellajit ovat käynti tai erityisesti ravi. Raajat liikkuvat rungon keskilinjan suuntaisesti, hyvin nopeassa vauhdissa kypälät lähestyvät keskilinjaa. Ravissa askeleet ovat keskipitkät, liike on tasaista ja vaivatonta, takaraajojen työntö on hyvä ja selkälinja pysyy kiinteänä, etuaskel ei ole liian korkea. Belgianpaimenkoira on jatkuvasti liikkeessä ja vaikuttaa väsymättömältä, käynti on nopeaa, joustavaa ja eloisaa. Se pystyy täydessä vauhdissa tekemään äkillisen suunnanmuutoksen. Vilkkaan temperamenttinsa sekä vartiointi- ja suojeluhalunsa vuoksi koira pyrkii liikkumaan ympyrää. Liikkeissä esiintyy kaikilla muunnoksilla hyvin paljon ongelmia: steppaavaa askelta, keriviä etuliikkeitä, peitsaamista, yhdensuuntaisuuden puuttumista, ahtaita takaliikkeitä, -liian vähäistä takatyöntöä ja huonoa voiman siirtoa selässä, korkeita etuliikkeitä jne. Tällaiset ongelmat kielivät rakenteellisista ongelmista.*

Nahka: *Joustava, mutta silti kauttaaltaan rungonmyötäinen. Huulten ja silmäluomien reunat ovat voimakkaasti pigmentoituneet.*

Satunnaisesti esiintyy liian löysää nahkaa, kuten myös pigmentin puutosta.

Karvapeite ja muunnokset: *Rodun neljä muunnosta groe-nendael, tervueren, malinois ja laekenois erotetaan toisistaan karvan pituuden, kasvusuunnan, laadun ja värin perusteella. Muunnokset arvostellaan näyttelyissä erikseen ja kullekin voidaan myöntää sertifikaatti ja CACIB.*

Karva: *Kaikilla muunnoksilla peitinkarvan tulee aina olla tiheää, tiivistä ja hyvälaatuista. Peitinkarva ja villava aluskarva muodostavat yhdessä erinomaisen suojan.*

Yleisesti ottaen kannassamme karvapeitteet ovat erittäin hyvät. Groenendael-muunnoksella esiintyy jonkin verran liian pehmeää turkkia. Sekä tervuerenilla että groenendaelilla esiintyy jonkin verran erityisesti selästä laineikasta karvaa. Laekenois-muunnoksemme karvanlaatu on erinomainen: tarpeeksi karkea.

Väri

Maski: *Tervuerenilla ja malinoisilla tulee olla erittäin selvästi erottuva maski, joka peittää yhtenäisenä mustana vyöhykkeenä ylä- ja alahuulet, suupielet ja silmäluomet. Sen tulee ehdottomasti ulottua mustana vähintään seuraavaan kuuteen kohtaan: kumpaankin korvaan, yläluomiin, ylä- ja alahuuleen.*

Tervuerenilla tavataan juuri rajoilla olevaa maskia. Groe-nendael-vanhemmista syntyneistä tervuereneista osalla on käänteinen maski.

Hiilikko (charbonné): *Tervuerenilla ja malinoisilla esiintyy hiilikkoväri, jolloin karvojen kärki on musta ja perusväritys niin ollen tummempi. Tätä mustaa väriä on kauttaaltaan ”poltetuissa” karvankärjissä. Se ei saa missään tapauksessa muodostaa suuria laikkuja eikä selviä juovia. Laekenoisilla hiilikkoväritys ei erotu yhtä selvästi.*

Kaikilla muunnoksilla sallitaan hieman valkoista eturinnassa ja varpaissa.

Osa suomalaisista tervuereneista omaa puutteellisen hiilikon. Osa koirista taas omaa liian runsaasti hiilikkoväritystä. Satunnaisesti syntyy pentuja, joissa on liikaa valkoista väriä.

Groenendael: *Ainoastaan yksivärinen musta.*

Jonkin verran esiintyy harmaan tai punertavan sävyjä, harmaata erityisesti housuissa.

Tervueren: *Ainoastaan punaruskea- ja harmaahiilikko, kummassakin värissä on musta maski. Punaruskeaa hiilikkoväriä pidetään kuitenkin toivotumpana. Punaruskean värin tulee olla lämmin, se ei saa olla vaalea eikä haalistunut. Koiraa, joka ei ole väriltään punaruskeahiilikko tai jonka väri ei ole riittävän voimakas, ei voida pitää valioyksilönä.*

Jonkin verran esiintyy haalistuneita värejä, samoin kuin sekä liikaa hiillettyä että liian vähän hiillettyjä värejä.

Malinois: *Ainoastaan punaruskeahiilikko, musta maski.*

Kuten tervuerenissa, myös malinois-muunnoksessa tapaa sekä liikaa hiillettyä että liian vähän hiillettyjä yksilöitä.

Laekenois: *Ainoastaan punaruskea, jossa on hieman hiilikkoväriä pääasiassa kuonossa ja hännässä.*

Kaike kaikkiaan laekenois-muunnoksen väri on hyvä.

Koko

Säkäkorkeus: *Keskimääräinen ihannekorkeus on uroksilla 62 cm ja nartuilla 58 cm. Sallittuja ovat 2 cm:n poikkeama alle ja 4 cm:n poikkeama yli ihannekoon.*

Lähinnä tervueren-muunnoksessa tapaa koiria, jotka ovat alle rotumääritelmän alarajan. Pitkäkarvaisista muunnoksista, kuten myös malinoisista, löytyy yksilöitä, jotka ovat kookkaampia kuin rotumääritelmän yläraja.

Rotumääritelmä liitteessä (LIITE 1.)

5. Yhteenveto aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta

Vuoden 2005 Jalostuksen tavoiteohjelmassa määriteltiin seuraavat jalostustavoitteet:

Populaation tehollista kokoa tulee kasvattaa niin, että jalostukseen käytetään useampia yksilöitä, jotta jalostuspohja saadaan riittävän laajaksi. Tehollisen populaatiokoon osalta malinoisin osalta tavoitteeksi asetettiin yli 70% ihannepopulaatiokokoon verrattuna.

Malinoisin osalta 70% tavoitteeseen on päästy. Ks. Päivitetty taulukko 9.

Laekenois-muunnoksessa tavoitteeksi määriteltiin tehollisen populaatiokoon kasvattamisen ohessa yksilömäärän lisääminen, jotta tulevaisuuden jalostustavoitteiden saavuttaminen olisi helpompaa.

Laekenois-muunnoksen osalta pentuemäärät ovat olleet viisivuotiskaudella niin pienet, että tilastojen laskeminen ei ole mielekäästä. Muunnoksen yksilömäärä ei ole lisääntynyt merkittävästi.

Muilla muunnoksilla tavoitteeksi määriteltiin tehollisen populaation koon säilyttäminen ainakin aiempien vuosien tasolla.

Tervueren-muunnoksen tehollisen populaation koko on laskenut hieman. Ks. päivitetty taulukko 10. Groenendael-muunnoksen osalta tehollisen populaation koko pysynyt lähes samana samana. Ks. päivitetty taulukko 7.

Luonneominaisuuksien ylläpitämiseksi asetettiin luonnetestikäynneille tavoitteeksi 30% vuotuisista rekisteröinneistä ja koekäynneille, että 20% rekisteröidyistä koirista saavuttaisi avoimen luokan koulutustunnuksen.

Luonnetestauksen osalta asetettua tavoitetta ei ole saavutettu. Prosentuaalisesti eniten on testattu groenandaeleja. Laekenoisien määrä on liian pieni prosenttiluvun laskemiseksi. Ks. taulukko 18.

Palveluskoirakoekäyntien saavutustavoitteesta on jääty huomattavasti kaikkien muunnosten osalta. Ks. taulukko 26.

Rodun terveyden osalta tavoitteeksi asetettiin rodun terveyttä koskevan tiedon kerääminen ja jakaminen.

Tavoitetta on toteutettu

- tukemalla epilepsiaa, kivesvikaa ja silmäsairauksia koskevia tutkimusohjelmia sekä materiaalin keruun osalta että taloudellisesti.

- keräämällä yhdistyksen omaa avointa tietokantaa yhdistyksen nettisivuille

- julkaisemalla terveystietoja ja terveyttä koskevia tilastoja ja yhteenvetoja Belgianpaimenkoirat – lehdessä ja yhdistyksen nettisivuilla.

- jäsenistölle suunnatuin koulutus- ja luentotilaisuuksin

PEVISA-ohjelman mukaisten sairauksien osalta tavoitteeksi vuoden 2005 tavoiteohjelmassa asetettiin seuraavat tavoitteet:

Lonkkadysplasian osalta pyritään säilyttämään groenendael- malinois- ja tervueren-muunnoksilla 10% ja laekenois-muunnoksella 20% esiintymistiheys.

Toteutuneet prosenttiluvut ovat :

Groenendael 7,3% ks. taulukko 28.

Tervueren 12,9 % ks. taulukko 29.

Malinois 6,9% ks. taulukko 30.

Laekenois 8,3% ks. taulukko 31.

Muunnoksista ainoastaan tervueren on päässyt tavoitteeseen.

Silmäsairauksien osalta (HC, PRA, RD, pannus keratitisi) osalta tavoitteeksi asetettiin aiemman tason säilyttäminen. Lisäksi asetettiin tavoitteeksi, että 50% rekisteröidyistä koirista saataisiin silmäpeilausten piiriin.

Toteutuneet prosenttiluvut ovat :

Groenendael: Peilattuja 46,2 % rek. Sairaita 2,5% (ed. kaudella 2,6%)Ks. taulukko 32.

Tervueren: Peilattuja 44,2 % rek. Sairaita 5,1% (ed. kaudella 8,3 %)Ks. taulukko 33.

Malinois: Peilattuja 46,4 % rek. Sairaita 3,2% (ed. kaudella 7,8 %)Ks. taulukko 34.

Laekenois: Peilattuja 55 % rek. Sairaita 18,2% (ed. kaudella 0%)Ks. taulukko 35.

Terveyden osalta tavoite on saavutettu. Löydöksen määrä on viisivuotiskaudella pysynyt vuosittain muunnoksittain jotakuinkin samana tai hieman vähentynyt. Laekenoisien pieni rekisteröintimäärä vääristää muunnoksen tilaston tulkintaa. Peilausmäärissä olisi kaikissa muunnoksissa hieman parantamisen varaa.

Vuoden 2005 Jalostuksen tavoiteohjelman yhteydessä otettiin käyttöön kyynärnivelten kuvauspakko. Kyynärnivelten kuvausten osalta tavoitteeksi asetettiin, että 50% rekisteröidyistä koirista tutkittaisiin. *Kaikissa muunnoksissa kuvausmäärät ylittävät asetetun tavoitteen. Ks. taulukot 36, 37,38 ja 39.*

6. Jalostuksen tavoitteet ja strategiat

6.1. Rotujärjestön visio

Belgianpaimenkoira on alunperin paimen, nykyään työkoira (mm. vartiointi, suojele ja jäljestys) sekä monipuolinen palveluskoira, joka soveltuu myös perhekoiraksi. Rotumme on saavuttanut luotettavan roolin myös virkakoirana.

Tulevaisuudessa toivomme belgianpaimenkoirien suosion lisääntyvän entisestään harrastajien keskuudessa ja virkakäytössä. Tästä johtuen luonteen huomioiminen jalostuksessa asettaa kasvattajat suuren haasteen eteen.

Rodun kanta sisältää edelleen hermostuneita, varautuneita sekä ääniherkkiä yksilöitä, joiden jalostuskäyttöä tulee välttää. Tulee myös huomioida, että belgianpaimenkoira on myös perhekoira, joten edellä mainitut negatiiviset luonteenpiirteet eivät helpota tätäkään käyttötarkoitusta.

Rodun suosiota kuvaa myös rekisteröintimäärien lievä nousu. Kysynnän ja tarjonnan epätasapaino saattaa aiheuttaa tilanteita, joissa kasvattajat myyvät pentujaan myös perheisiin, joille soveltuisi paremmin muunrotuinen koira. Rotujärjestömme tulee valistaa jäsenistöään ja kasvattajia toiminnastaan laajamittaisesti, unohtamatta uusia belgianpaimenkoirien omistajia. Pennunostajan oppaan kokoaminen perusasioista ja julkaisu yhdistyksen kotisivustoilla voisi parantaa pennun-ostajan edellytyksiä menestyä uuden koiransa kanssa.

Koirien rakenne ja yleinen terveydentila tulee säilyttää ennallaan, jotta koiramme pystyvät toimimaan rotumääritelmässä kuvatuissa tehtävissä – monipuolisena harrastuskoirana. Avoin tiedonjako rodullamme esiintyvistä sairauksista edistää yhteistä päämääräämme ja turvaa belgianpaimenkoiran tulevaisuutta. Rotujärjestön toimenpiteet uhkakuvina olevien sairauksien tutkimisesta kannassamme sekä tulevaisuudessa mahdollisesti näiden periytyvyyden selvittäminen parantavat koko kannan terveystilannetta.

Rotutyyppin säilyttäminen belgianpaimenkoirilla on osa tulevaisuuden visiotamme. Rotumääritelmän mukainen koira on rakenteeltaan tasapainoinen, sopusuhtainen, keskikokoinen, neliömäinen ja sitkeä koira, jossa jalous ja voimakkuus yhdistyvät. Jalostuksessa on pyrittävä pois rakenteeltaan ääriyypillisistä koirista eli sekä liian pienistä ja siroista että liian raskarakenteisista koirista. Suomen kanta on pyrittävä säilyttämään Euroopan huipputasolla tulevaisuudessakin.

Pohjoismainen yhteistyö suo meille mahdollisuuden jakaa mm. terveystietoja keskenämme. Tulevaisuudessa toivomme yhteistyön lisääntyvän reilusti rodun kotimaan ja jalostuksellisesti merkittävän Ranskan kanssa.

Kokonaisvaltainen yhteistyö kasvattajien, rotujärjestön sekä muiden tahon kanssa luo meille parhaimman mahdollisuuden tulevaisuudesta yhteiseen päämääräämme: tulevaisuuden kuvana on terve, toimiva ja rotumääritelmän mukainen belgianpaimenkoira.

6.2. Rotujärjestön jalostustavoitteet

Rotujärjestön tavoitteet jaetaan neljään eri osaan: populaation tehollinen koko, luonneominaisuudet, terveys ja ulkomuoto.

Populaation tehollista kokoa tulee kasvattaa siten, että jalostukseen käytetään useampia yksilöitä, jotta jalostuspohja saadaan riittävän laajaksi. Tehollisen populaatiokoon osalta huomioitavaa on, että malinois-muunnoksen koko tulisi saada yli 70 %:ksi ihannepopulaatiokokoon verrattuna (ihannepopulaatiota kuvattu luvussa 4.1 taulukot 7–10). Laekenois-muunnoksessa tulisi tehollisen populaatiokoon kasvattamisen ohessa lisätä yksilöiden lukumäärää, jotta tulevaisuuden jalostustavoitteiden saavuttaminen olisi helpompaa. Myös muilla muunnoksilla rotujärjestön tavoitteena on säilyttää tehollinen populaatiokoko ainakin aikaisempien vuosien tasolla.

Luonneominaisuuksien osalta rotujärjestön tavoitteena on, että rodunomainen luonne tulee entistä paremmin huomioituksi jalostuksessa sekä mahdollisuuksien mukaan kannustaa jäsenistöä mm. testauttamaan enemmän koiriaan. Tavoitteeksi luonnetestikäynnille asetetaan 30 % vuotuisista rekisteröinneistä.

Belgianpaimenkoira on monipuolinen harrastuskoira ja rotujärjestön olennaisimpia tavoitteita on ylläpitää ja parantaa sen rodunomaista luonnetta. Tavoitteen saavuttamiseksi järjestetään tapahtumia (esim. luonnetestit, belgi- ja kasvattajapäivät), jotka edistävät kasvattajien ja harrastajien tietoisuutta rotumme luonneominaisuuksista. Koska emme

voi todeta koiran koulutettavuutta pelkästään luonnetestillä, tulisi pyrkiä siihen, että nykyistä suurempi osa belgianpaimenkoirista kävisi palveluskoirakeikeissa ja vähintään 20 % saavuttaisi avoimen luokan koulutustunnuksen.

Rotujärjestön tavoitteena on tukea paikallisosastojen toimihenkilöiden kouluttamista ja näin auttaa uusia harrastajia palveluskoiratoiminnan piiriin.

Rotujärjestön tavoitteena on kerätä ja jakaa puolueetonta tietoa rodun terveydestä. PEVISA-ohjelman mukaisten vaatimusten lisäksi tulemme kiinnittämään erityisesti huomioita mm. epilepsiaan, selkäongelmiin, kivesvikaan sekä muihin mainittaviin silmäsairauksiin. Tavoitteiden saavuttamiseksi rotujärjestö kartoittaa tutkimusprojekteilla edellä mainittujen sairauksien esiintyvyyttä belgianpaimenkoirilla ja pyrkii näin vähentämään sairauksien esiintymistä kannassamme.

Rotuamme koskevat PEVISA-ohjelman mukaisten sairauksien tavoitteet:

Lonkkaniveldysplasian osalta pyritään säilyttämään seuraavan viiden vuoden aikana groenendael-, malinois- ja tervueren-muunnoksilla alle 10 %:n dysplasian esiintymistiheys. Laekenois-muunnoksella vastaava arvo on 20 %. Kaikilla muunnoksilla pyritään lisäämään tutkittujen koirien määrää 50 %:iin rekisteröinneistä.

Silmäsairauksien (HC,PRA, RD, pannus keratititis) osalta pyritään säilyttämään nykyinen taso tarkastellen tilannetta koko kannassa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, ettei PRA pääse levittäytymään Suomen kantaan tuontikoirien mukana tai ulkomaisten koirien jalostuskäytöllä. Kaikilla muunnoksilla pyritään lisäämään tutkittujen koirien määrää 50 %:iin rekisteröinneistä.

Rotujärjestö on esittänyt seuraavan PEVISA -ohjelmaan 5-vuotiskaudeksi kyynärnivelten kuvauspakkoa ennen astuttamista, kuitenkin siten, ettei kuvauspakko koskisi 31.12.2005 mennessä lonkkalausunnon saaneita koiria. Näin pyritään selvittämään kyynärniveldysplasian esiintymistiheyttä kannassamme ja tarvittaessa esittämään seuraavaan PEVISA -ohjelmaan raja-arvoa. Kaikilla muunnoksilla pyritään lisäämään tutkittujen koirien määrää 50 %:iin rekisteröinneistä.

6.3. Rotujärjestön strategia

Rotujärjestön strategiaosioon on koottu kaikki suositukset ja ohjeistukset koirien jalostuskäytöstä, jotta helpottaisimme kasvattajien jalostusvalintoja. Rekisteröintimääräykset sisältävä poikkeuslupaohjeistus on liitteenä 3.

6.3.1 PEVISA-ohjelman mukaiset määräykset ja suositukset

Taulukko 46. PEVISA-ohjelman mukaiset määräykset ja suositukset.

PEVISA määräykset rekisteröinnille	Koiran sisarusten jalostuskäyttö	Koiran vanhempien jalostuskäyttö
Lonkkanivelten kasvuhäiriö (HD) Vain terveitä (A ja B-aste) käytetään jalostukseen.	Koko pentueen tutkimista suositellaan. On kiinnitettävä huomiota myös sisarusten tuloksiin.	Ei saa toistaa samaa yhdistelmää, josta syntynyt rodun keskiarvoa enemmän sairaita yksilöitä.
Kyynärnivelten kasvuhäiriö (KD) Kyynärnivelausunto tulee olla voimassa pentueen rekisteröintihetkellä. Ei raja-arvoa.	Koko pentueen tutkimista suositellaan. On kiinnitettävä huomiota myös sisarusten tuloksiin.	Ei saa toistaa samaa yhdistelmää, josta syntynyt rodun keskiarvoa enemmän sairaita yksilöitä.
Harmaakaihi (HC) Vain terveitä käytetään jalostukseen.	Osa sisaruksista on kantajia. Koko pentueen tutkimista suositellaan.	Molemmat vanhemmat ovat kantajia, samaa yhdistelmää ei saa toistaa.
Etenevä verkkokalvon surkastuma (PRA) Vain terveitä käytetään jalostukseen.	Sairaana yksilön sisarukset on poistettava jalostuksesta, koska 67 % on vian kantajia.	Molemmat vanhemmat ovat kantajia, molemmat suljettava pois jalostuskäytöstä,
Verkkokalvon kehityshäiriö (RD) Vain terveitä käytetään jalostukseen. kantajia.	Sairaana yksilön sisarukset on poistettava jalostuksesta,	Molemmat vanhemmat ovat kantajia, molemmat suljettava pois jalostuskäytöstä, koska 67 % on vian

Pannus keratitis (CSK)

Vain terveitä käytetään jalostukseen.

Osa sisaruksista on kantajia. Koko pentueen tutkimista suositellaan.

Molemmat vanhemmat ovat kantajia, samaa yhdistelmää ei saa toistaa.

Viralliset lonkkanivel-, kyynärnivel- ja silmälausunnot tulee olla voimassa astutushetkellä. Lonkka- ja kyynärnivelten suositeltava röntgenkuvausikäraja on 18 kk. Silmälausunto ei saa olla 24 kk vanhempi astutushetkellä.

6.3.2. Muut perinnölliset sairaudet ja viat

Taulukko 47. Muut perinnölliset sairaudet ja viat.

vanhempien jalostuskäyttö	Koiran ja mahdollisesti sen jälkeläisten jalostuskäyttö	Koiran sisarusten jalostuskäyttö	Koiran
Epilepsia Sairasta koiraa ei saa uusita.	käyttää jalostukseen.	Pentuesisaruksia ei suositella	Yhdistelmiä, joista syntyy sairaita käytettäväksi jalostukseen. koiria, ei
Selkäviat Vain oireettomia ja terveitä ei tule uusia.	käytetään jalostukseen.	Vain oireettomia ja terveitä	Yhdistelmiä, joista syntyy useita sairaita koiria, käytetään jalostukseen.
Kivesvika samaa yhdistelmää, sairaita yksilöitä.	Yksikiveksistä koiraa ei saa käyttää jalostukseen.		Pentuesisarukset voivat periyttää vikaa, myös nartut. Ei saa toistaa josta syntynyt Sekä uros että narttu kantajia.
Allergia joista syntyy useita ei tule uusia.	Vain oireettomia ja terveitä käytetään jalostukseen.		Vain oireettomia ja terveitä Yhdistelmiä, sairaita koiria, käytetään jalostukseen.
Koukkuhäntä samaa yhdistelmää, yksilöitä.	Vain terveitä käytetään jalostukseen.		Vain terveitä käytetään jalostukseen. josta syntynyt viallisia Ei saa toistaa
Napatyrä samaa yhdistelmää, yksilöitä.	Vain terveitä käytetään jalostukseen		Vain terveitä käytetään jalostukseen josta syntynyt viallisia Ei saa toistaa

Lisäksi molempien vanhempien tulee olla fyysisesti ja psyykkisesti terveitä.

6.3.3. Muita jalostussuosituksia

Taulukko 48. Muita jalostussuosituksia.

Koiran (ja mahdollisesti sen jälkeläisten) jalostuskäyttö	
Purenta/hampaisto	Koiralla tulee olla rotumääritelmän mukainen hampaisto.
Ikä	Uros 18 kk... 12v. Narttu 2...8v.
Sukulaisuus	Yhdistelmän sukusiitosaste 10 polven mukaan laskettuna ei saa olla yli 10 %.

Matadorjalostuksen	Samaa urosta ei tule käyttää täyssisaruksille. Uroksella saa olla enintään 5 % jälkeläisiä jalostuskäyttövuosien rekisteröinneistä laskettuna.
Luonne	hyväksytysti suoritettu luonnetesti (positiivinen arvosana osa-alueista terävyys, hermorakenne, luoksepäästävyys ja laukauspelottomuus, minimipisteet 75) TAI palveluskoirakoikeesta avoimen luokan koulutustunnus TAI hyväksytty rodunomainen luonnetesti (ROLT)
Ulkomuoto	2 x arvosana ”hyvä” näyttelyn laatuarvostelusta (nuorten, avoin- tai käyttöluokka) kahdelta eri tuomarilta TAI hyväksytty ulkomuodon jalostustarkastus

6.4. Uhat ja mahdollisuudet

6.4.1. Groenendael

Taulukko 49. Groenendael-munnoksen SWOT-analyysi.

<p>Vahvuudet Luonteet parantuneet vuosien saatossa. Monipuolinen harrastuskoira ja hyvä perhekoira. Vähän lonkkavikaa, hyvä terveys, pitkäikäinen. Hyvä ja terve rakenne: alkuperäinen rotutyypin säilynyt. Hyvä rotutyypillinen ulkomuoto Rekisteröintimäärät ovat tasaantuneet.</p>	<p>Mahdollisuudet Imago parantunut viime vuosina ja muunnos kiinnostaa harrastajia. Kasvattajien koulutus, tarkempien terveystutkimusten teettäminen ja tiedon jakaminen. Katselmuksien järjestäminen urosmateriaalin laajentamiseksi ja esiintuomiseksi. Intervariaatiot (groenendael-tervueren) suunnitelmallisesti toteutettuna.</p>
<p>Heikkoudet Kannassa vielä luonteeltaan heikkoja yksilöitä. Kivesvika yleistynyt. Epämääräisten kohtausten esiintyminen. Lisääntymisongelmat kasvaneet. Vähäinen urosmateriaali, kaventunut geenipooli.</p>	<p>Uhat Geenipoolin edelleen kaventuminen. Jalostuksen painopisteiden eriytyminen. Silmäsairauksien (PRA) yleistyminen.</p>

6.4.2. Laekenois

Taulukko 50. Laekenois-muunnoksen SWOT-analyysi.

<p>Vahvuudet Hyvä yleinen terveystilanne. Erinomainen rotutyypin. Hyvä rakenne eikä ylilyöntejä rotutyypissä.</p>	<p>Mahdollisuudet Suunnitelmallisuus jalostusvalinnoissa ja yhteistyön lisääminen kansainvälisellä tasolla. Koirien lukumäärää tulisi kasvattaa. Intervariaatiot (laekenois-malinois) suunnitelmallisesti toteutettuna.</p>
<p>Heikkoudet Ostajakunta ei ole kiinnostunut käyttöominaisuuksista. Pieni populaatio.</p>	<p>Uhat Populaation geenipoolin kaventuminen edelleen. Terveystilanteen heikkeneminen. Pentujen kysynnän heikkeneminen ja ostajien vähyys.</p>

6.4.3. Malinois

Taulukko 51. Malinois-muunnoksen SWOT-analyysi.

<p>Vahvuudet Monipuolinen harrastuskoira. Viranomaiskiinnostus muunnosta kohtaan. Hyvä yleinen terveystilanne ja hyvä kivistilanne.</p> <p>Heikkoudet Puutteita hermorakenteessa ja rohkeudessa Osalla koirista temperamenttisuus hieman ylikorostunut. Kaventuneen geenipoolin esiintuomat ongelmat. Rotutyypin katoaminen. Matadori-jalostus kasvanut.</p>	<p>Mahdollisuudet Erinomaiset näkymät harrastus- ja virkakoirina. Kasvattajien yhteistyö ja suunnitelmallisuus jalostusvalinnoissa. Urosmateriaalin laajempi käyttö.</p> <p>Uhat Matadori-jalostuksen kasvaminen ja geenipoolin kaventuminen edelleen. Tuki- ja liikuntaelinten ongelmien lisääntyminen. Muunnoksen liiallinen tarjonta kysyntään nähden. Jalostuksen painopisteiden eriytyminen.</p>
--	--

6.4.4. Tervueren

Taulukko 52. Tervueren-muunnoksen SWOT-analyysi.

<p>Vahvuudet Monipuolinen harrastuskoira ja hyvä perhekoira. Luonteet parantuneet vuosien saatossa. Yleinen terveystilanne on hyvä. Geenipooli on kohtuullisen laaja. Rekisteröintimäärät ovat tasaantuneet.</p> <p>Heikkoudet Luonteessa temperamenttisuus ja terävyys hieman ylikorostunut. Ääniherkkyys kannassa. Epämääräisten kohtausten esiintyminen. Lisääntymisongelmat kasvaneet. Heikentynyt rakenne ja luusto. Rotutyypin on kirjava.</p>	<p>Mahdollisuudet Käyttöominaisuuksien arvostuksen nostaminen. Kasvattajien koulutus, tarkempien terveystutkimusten teettäminen ja tiedon jakaminen. Ääniherkkien koirien karsiminen jalostuskäytöstä.</p> <p>Uhat Silmäsairauksien yleistyminen ja allergioiden lisääntyminen. Muiden silmäsairauksien leviäminen kantaan (PRA). Yleinen terveydentila heikkenee. Geenipoolin kaventuminen. Jalostuksen painopisteiden eriytyminen. Rotutyypin katoaminen ulkomuodossa ja luonteessa. Koko on pienenemässä.</p>
---	--

6.4.5. Varautuminen ongelmiin

Rotujärjestön tarkoituksena on estää mahdollisten uhkakuvien toteutuminen. Merkittävänä osana ennalta ehkäisevää toimintaa on tiedottaa säännöllisin väliajoin rodun todellisesta tilanteesta. Rotujärjestö on aloittanut usean sairauden tutkimisprojektit vuodesta 2004 alkaen, selvittääksemme rodun todellista tilannetta vakava-asteisten sairauksien osalta. Tutkimukset ovat julkisia, joten niistä saatava tieto on jokaisen jäsenen käytettävissä tutkimuksen valmistuttua.

Merkittävimmät sairausuhat

Epilepsia:	Rotujärjestö aloitti vuoden 2004 keväällä yhteistyössä Yliopistollisen Eläinsairaalan kanssa Neurologisten ja sydänoireiden tutkimusprojektin. Tutkimusaikataulu on 2004–2006.
Kivesvika:	Rotujärjestö aloitti Kivesvikakartoituksen vuonna 2004 -> vuosina 2005–2010 jatketaan kivesvika- ja lisääntymisongelmatutkimusta ulkopuolisen asiantuntijan avulla.
Silmäsairaudet:	Rotujärjestö on kartoittanut vuosittaisten silmäpeilaustuloksien tilannetta ja päättänyt aloittaa vuoden 2005 aikana laajamittaisen silmäsairauksien tutkimuksen -> tutkimusaikataulu on 2005–2007.
Selkäsairaudet:	Lisääntyneiden tuki- ja liikuntaelinongelmien johdosta aloitetaan tilanteen kartoittaminen vuonna 2005. Pyritään selvittämään rodun kokonaistilanne vuoteen 2007 mennessä.
Yleinen terveystilanne:	Yleisen terveystilanteen tueksi rotujärjestö toteuttaa vuosina 2005 ja 2008 terveystutkimuksen jäsenistölleen. Tuloksien myötä pohdimme jatkotoimenpiteitä. Vuonna 2006 toteutetaan kysely eläinlääkäriasemille belgianpaimenkoirien yleisimmistä hoitoa tarvitsevista sairauksista.

Merkittävät muut uhat

Geenipoolin kaventuminen ja jalostuksen painopisteiden eriytyminen:

Rotujärjestö tilastoi ja raportoi jäsenistölleen populaation koon tilanteesta julkaisemassaan lehdessä sekä kotisivustoillaan.

Rotujärjestö järjestää aktiivisesti vuosittain kasvattajille ja jäsenistölle koulutustilaisuuksia, joissa käsitellään luonteellisia, terveydellisiä ja jalostuksellisia asioita. Erittäin tärkeänä tavoitteena rotujärjestöllä on saada kaikki rodun kasvattajat todella tuntemaan rotumääritelmä, koko rodun tilanne siihen verrattuna ja ymmärtämään omien jalostuskoiriensa taso verrattuna koko kantaan.

Rotujärjestö pyrkii koulutustilaisuuksilla nostattamaan yhteistyötä kasvattajien ja harrastajien välille toteuttaakseen jalostuksellisia tavoitteitaan sekä estämään jalostuksen painopisteiden eriytymistä tulevaisuudessa.

6.5 Toimintasuunnitelma Jalostuksen tavoiteohjelman toteuttamiseksi

Rotujärjestö on järjestänyt vuosittain jäsenistölleen ja kasvattajille suunnattua koulutusta sekä aloittanut erilaisien sairauksien tutkimusprojekteja. Alla olevassa taulukossa on kuvattu tulevaisuuden toimintasuunnitelmat vuosille 2005–2010.

Taulukko 53. Jalostuksen tavoiteohjelman toteuttamisen toimintasuunnitelma 2010 -2014. PÄIVITETTY

	2010	2011	2012	2013	2014
Jäsenistö		Belgipäivät		Belgipäivät	
Kasvattajat	Kasvattajapäivät		Kasvattajapäivät		
Kaikille					
Epilepsiatutkimus	Todennäköinen EPI geeni löydetty.	1. EPI geenin varmistus 2. Geenitesti käyttöön	1. EPI geenin varmistus 2. Geenitesti käyttöön		
Silmätutkimus/HC	Ilmainen peilaus (YES). Uusi analyysi.	Uuden analyysin tulos määrää seuraavan toimenpiteen.			
Selkätutkimus					
Kivesvikatutkimus	Näytteiden keruu jatkuu.	Uuden analyysin tulos määrää seuraavan toimenpiteen.			
Laekenois DLA kartoitus	Näytteiden keruu	Analyysi ja tulokset			
Hammaspuutos	Hammaskarttojen keräys	Analyysi	Analyysin tulos määrää seuraavan toimenpiteen		
ADHD	Käytöstietojen keräys	Analyysi	Analyysin tulos määrää seuraavan toimenpiteen		
Arkuus	Käytöstietojen keräys	Analyysi	Analyysin tulos määrää seuraavan toimenpiteen		
Ell. asemat					
Terveyskysely	Kehittäminen tietokannaksi	Tietokanna ylläpito			
Terveystilastot	Lehdessä ja netissä	Lehdessä	Lehdessä	Lehdessä ja netissä	Lehdessä ja netissä

7. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Rotujärjestönä SBPKY ry on veloitettu julkaisemaan vuosittain lehdessä ja kotisivustoillaan tilastoja mm. rekisteröinneistä, lonkkatutkimustuloksista, kyynärniveltutkimuksista, silmäpeilaustuloksista. Tilastojen aktiivinen seuranta uuden jalostuksen tavoiteohjelman asetettuihin tavoitteisiin nähden on erityisen tärkeää. SBPKY ry:n jalostustoimikunnan tehtävänä on kerätä tietoa ja tiedottaa jäsenistön aktiivisesti rodulla esiintyvien sairauksien tilanteesta. Seurantaraportit liitetään jalostustoimikunnan vuosittaiseen toimintakertomukseen sekä tavoiteohjelmaan. Rotujärjestön toimintasuunnitelmassa noudatetaan jalostuksen tavoiteohjelman toimintasuunnitelmaa.

Taulukko A/luku 7. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Jäsenistö	Belgipv. 1.-2.10./ Unelmien poikamies 1.10.		Belgipv 20.10./ Poikamiespv 21.10.	Ulkomuototark. ja TAN-testi	Belgipv 25.4./ Jalostustark.
Kasvattajat		Kivesvikakysely kas- vattajille / Kasvattajapv 21.10.			
Kaikille					
Epilepsitutkimus	Jatk. belgianpaimenkoirien neurolog. oireiden kartoitusta (Aisti ja Hgin YO)	Aloitettiin DNA-näyt- teiden keruu Hannes Lohen tutkimus- työryhmän kanssa	Jatkettiin DNA-näyt- teiden keruuta Lohen tutkimustyöryhmälle		Yhteistyö Lohen kanssa jatk.
Silmätutkimus				Lohen harmaakaihi- tutk. rahoitusta	Yhteistyö Lohen kanssa jatk.
Selkätutkimus					
Kivesvikatutkimus				Lohen kivesvika tutk. rahoitusta	Yhteistyö Lohen kanssa jatk.
Ell. asemat					
Terveystilastot	Lehdessä./ 1. sähköinen tervey- skysely	Lehdessä	Lehdessä	Lehdessä ja tervey- skysely netissä	Lehdessä ja tervey- skysely netissä
Muuta	PEVISA-muutoksia				